

8-1 háttéranyag:

**Vízgazdálkodási projektek a VGT intézkedésekkel való
kapcsolatának értékelése**

KEHOP, KEHOP Plusz, RRF projektek

Tartalomjegyzék

1. A Víz Keretirányelv előírásai szerinti monitoring vizsgálatok és az ahhoz szükséges fejlesztések végrehajtása, továbbá a Víz Keretirányelv végrehajtásához kapcsolódó monitoring állomások kiépítése, fejlesztése	5
2. Az előzetes árvízi kockázatbecslés, a veszély- és kockázati térképek, a kockázatkezelési tervek első felülvizsgálata	5
3. A Víz Keretirányelv előírásai szerinti állapotértékelések, elemzések, vizsgálatok, valamint a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek második felülvizsgálata és korszerűsítése	6
4. A Dunántúli-középhegységi karsztvízszint emelkedés okozta jelenségek állapotörögzítése, a várható emelkedés modellezése	6
!Befejezetlen képlet	
6. Átfogó környezeti megfigyelő és tájékoztató rendszer a Balatonon	7
7. Klímastratégia kidolgozásához kapcsolódó módszertan- és kapacitásfejlesztés, valamint szemléletformálás	8
8. Körösladányi duzzasztó rekonstrukciója	9
9. Szeghalmi belvízrendszer vízrendezési főműveinek rekonstrukciója.....	11
10. Marótvölgyi belvízöblözet rendezése.....	13
11. Tájgazdálkodási infrastruktúra fejlesztése a Beregben és benne a Beregi árvízszint-csökkentő tározó területén.....	15
12. Hajdúhátsági többcélú vízgazdálkodási rendszer fejlesztése	17
13. Derecskei-főcsatorna korszerűsítése.....	19
14. Balaton levezető rendszerének korszerűsítése	22
15. Jászsági vízgazdálkodási rendszer rekonstrukciója I. ütem	25
16. Tiszalöki vízlépcső és hajózsilip rekonstrukciója	28
17. Belvízcsatornák fejlesztése és rekonstrukciója	30
18. Belvízvédelmi szivattyútelepek fejlesztése és rekonstrukciója	36
19. Mosoni-Duna torkolati szakaszának vízszint rehabilitációja	37
20. Felső-Dunai mellékág-rendszerek árvízvédelme és vízpótlása I. ütem	39
21. Vízviszatartás és tájhasználat-váltás tervezése az Ős-Dráva Programban	42
22. A Velencei-tavi partfal komplex fenntartható rehabilitációja (KEHOP-1.3.0-15-2016-00015)	47
23. Belvízcsatornák fejlesztése és rekonstrukciója II.	49
24. Preventív intézkedések a Balatont érintő vízminőségi problémák hosszútávon fenntartható kezelésére	59
25. Vízgazdálkodási fejlesztések a Felső-Tisza vidéken	63
26. Szévíz-csatorna komplex rendezése a 0+000-23+500 km szelvények között	66
27. Szent László-patak fenntartható vízgazdálkodása.....	68
28. Komplex Tisza-tó Projekt.....	71
29. Az RSD és mellékágai kotrása, az iszap elhelyezése és a tassi többfeladatú vízleeresztő műtárgy létesítése	76
30. Nagyműtárgyak rekonstrukciója	79
31. VTT Hullámtér rendezése az Alsó-Tiszán.....	81

32. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése Felső-Tisza, Tivadari híd környezete	83
33. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése Felső-Tisza, Tivadari híd feletti szakasza.....	85
34. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése az Alsó-Tiszán.....	86
35. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése a Közép-Tiszán a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság működési területén	88
36. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság működési területén	89
37. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése a Közép-Tiszán az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság működési területén.....	90
38. A Tisza-Túr közti árvízi tározó és a kapcsolódó fejlesztések.....	91
39. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése a Körösökön	93
40. VTT Hullámtér rendezése a Közép-Tiszán	94
41. Az üzemirányítási és monitoring hálózat fejlesztése.....	96
42. Nagyvízi meder vízzsálító képességének javítása a szolnoki vasúti híd és Kisköre közötti szakaszon	97
43. Rába-völgy projekt, a térség árvízvédelmének kiépítése	99
44. Barát-patak torkolat és környezetének fejlesztése	101
45. Séd-Nádor-Gaja vízrendszer rehabilitációja I.ütem.....	102
46. Záportározó építési program-Vas és Zala megye	104
47. Váli-völgy vízrendezési feladatai	106
48. Záportározó építése a Baranya csatorna vízgyűjtőjén: Magyarországi tározó	108
49. Szombathely és a környező települések árvízi védelmét szolgáló Dozmati víztározó megépítése ..	109
50. Szent László-patak rehabilitációja	111
51. Gyálai Holt-Tisza vízgazdálkodási infrastruktúrájának komplex fejlesztése.....	113
52. Hajdúhátsági többcélú vízgazdálkodási rendszer továbbfejlesztése: Civaqua-Tóció projekt	114
KEHOP+ 1.: Túr jobb- és bal parti torkolati szakaszának kiépítése, Felső-Tisza Gulács feletti szakasza árvízvédelmi fejlesztésének befejezése	115
KEHOP+ 2.: Hajdúhátság vízgazdálkodásának fejlesztése – Civaqua program II. ütem	116
KEHOP+ 3.: Síkvidéki vízpótló és tározási lehetőségek fejlesztése I. ütem	119
KEHOP+ 4.: Dombvidéki tározók Magyarország területén.....	122
KEHOP+ 5.: Előrejelző rendszerek fejlesztése, monitoring hálózat fejlesztése.....	126
KEHOP+ 6.: Insula Magna - Komplex Vízgazdálkodási és Fenntartható Fejlesztési Program.....	127
KEHOP+ 7.: A Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítása c. projekt előkészítése I. ütem	129
KEHOP+ 8.: Esztergom árvízvédelmének fejlesztése I. ütem	131
RRF3: Keleti-főcsatorna és övcsatornáinak I. bőve (4+678-44+565) mederszelvény rekonstrukciós munkái (II.-III. ütem kotrás) – kivitelezési szakasz	133
RRF4: Rábaköz-Tóköz öntözésfejlesztése.....	135
RRF5. A Duna-Tisza-közi Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítása – I. ütem	138

KEHOP projektek

1. A Víz Keretirányelv előírásai szerinti monitoring vizsgálatok és az ahhoz szükséges fejlesztések végrehajtása, továbbá a Víz Keretirányelv végrehajtásához kapcsolódó monitoring állomások kiépítése, fejlesztése

Helyszín: országos kiterjedésű

A projekt tartalma: A projekt célja, hogy kidolgozza hazai vízmennyiségeket észlelő felszíni, felszín közeli (talajvíz) és felszín alatti, valamint a hidrometeorológia monitoring rendszer eszköz-állományának, területi eloszlásának és mérési-megfigyelési gyakorlatok az európai uniós elvárásokhoz igazodó értékelési módszereit annak érdekében, hogy megalapozza jövőbeni vízgyűjtő-gazdálkodási terveket (VGT).

A fenti cél elérése érdekében az alábbi feladatokat kell végrehajtani:

- a jelenlegi monitoring állomások bemutatása és értékelése
- az elérni kívánt célállapot bemutatása és indoklása
- mérési adatok leltárának elkészítése, az adatok minőségének értékelése;
- az adatok felülvizsgálata és szűrése;
- a mintaterületek kijelölése a felszíni, felszín közeli és alatti, valamint hidrometeorológia monitoring hálózatok optimalizálási módszereinek teszteléséhez;
- a mintaterületeken kidolgozott optimalizációs eljárások adaptálása az egész országra;
- az optimalizációs eljárás eredményeinek összefoglalása;
- az optimalizációs eljárás alapján elvégzett számítások eredményei alapján a további üzemelésre megtartandó, megszüntetendő, valamint újonnan létesítendő állomások jegyzékének összeállítása országos és vízügyi igazgatóságokénti bontásban; a jegyzék egyeztetése a vízügyi igazgatóságokkal;
- térinformatikai rendszerben működő térképek előállítás; térinformatikai felhasználói eszköz készítése

Végső minősítés: Tervezési, értékelési projekt, ami közvetetten járul hozzá a VGT céljainak, a VGT3 intézkedéseinek megvalósításához.

2. Az előzetes árvízi kockázatbecslés, a veszély- és kockázati térképek, a kockázatkezelési tervek első felülvizsgálata

Helyszín: országos kiterjedésű

A projekt tartalma: A projekt az alábbi témakörökre terjed ki:

- Az ÁKKI 4. cikke szerinti előzetes árvízkockázat-értékelés felülvizsgálata.
- Az ÁKKI 6. cikke szerinti árvízveszély- és az árvízkockázati térképek felülvizsgálata.
- Az ÁKKI 7. cikke által előírt árvízkockázat-kezelési terve(k) felülvizsgálata, beleértve az előző tervben elhatározott intézkedések értékelését, valamint a nagyvízi mederkezelési tervek felülvizsgálatát.
- A VKI és az ÁKKI intézkedési program összehangolása az ÁKKI 9. cikkének megfelelően.
- Az ÁKKI 10. cikke szerinti nyilvánosság és társadalmi részvétel biztosítása.
- Az ÁKKI 15. cikke szerinti jelentések elkészítése.

- Az ÁKKI céljainak elérését szolgáló módszerek, stratégiák, szabályozás kidolgozása, adatbázisok, értékelések, elemzések, tanulmányok készítése.
- Egyéb vízgazdálkodási stratégiai tervezés az éghajlatváltozás és fenntartható fejlesztési célok tükrében: helyzetelemzés, koncepcióalkotás, cselekvési terv készítése, illetve stratégiák felülvizsgálata.
- Stratégiai terv környezeti értékelése a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendeletnek megfelelően.

A fenti szakmai elvárások teljesítése mellett, a projekt előmozdítja az árvízi kockázatok értékelésének és kezelésének módszertani továbbfejlesztését, a különböző nemzetközi ajánlásokban is megfogalmazott integrált vízgazdálkodás-fejlesztés irányába történő lépések megalapozását.

Végső minősítés: Tervezési, értékelési, modellezési projekt, mely nem akadályozza a VGT céljainak, a VGT3 intézkedéseinek megvalósítását, amennyiben a Víz Keretirányelv és az Árvízi Irányelv elvárásait harmonizálva lehet majd megvalósítani.

3. A Víz Keretirányelv előírásai szerinti állapotértékelések, elemzések, vizsgálatok, valamint a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek második felülvizsgálata és korszerűsítése

Helyszín: országos kiterjedésű

A projekt tartalma: Projekt elsődleges célja a tagállami kötelezettség teljesítésének folytatása: Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervének második felülvizsgálata és korszerűsítése, a VGT-3 elkészítése. A felülvizsgálatot, illetve a tervek korszerűsítését a Víz Keretirányelv/VKI 13. cikkének megfelelően és a VII. mellékletben részletezett információ tartalommal a 14. cikknek megfelelő ütemezéssel kell elkészíteni, figyelemmel a Bizottság által kiadott és a Víz Igazgatók által elfogadott „Közös végrehajtási útmutatókra.”

Végső minősítés: Tervezési, értékelési projekt, a VGT céljainak, intézkedéseinek felülvizsgálata, a teljes munka alapja.

4. A Dunántúli-középhegységi karsztvízszint emelkedés okozta jelenségek állapotörögzítése, a várható emelkedés modellezése

Helyszín: térségi kiterjedésű – Dunántúli középhegység

A projekt tartalma: A projekt célja a dunántúli-középhegységi karsztvíz-készletgazdálkodási állapotértékelésén, annak modellezésén keresztül az emelkedő karsztvízszint okozta jelenségek felmérése, környezetvédelmi, természetvédelmi, földtani, vízföldtani értékelő feladatok ellátása, vízkészlet-gazdálkodási feladatok megfogalmazása, valamint az észlelő-hálózat állapotfelmérése, felújítása.

A projekt során nagy hangsúlyt kap egy nem permanens, 3 dimenziós modell felépítése, ami alapot ad a megfelelő és megbízható állapotértékeléshez. Az elvégzett állapotértékelés alapján pontosan lehatárolhatóak lesznek a veszélyeztetett – már elöntött, vagy a jövőben elöntésre kerülő – területek. Ezek kármentesítése, vagy a problémák megoldása/megelőzése a projektnek nem feladata, jelen projekt célja a megoldási, vagy hasznosítási javaslatok kidolgozása.

A fenti feladattal párhuzamosan sor kerül a jelenlegi monitoring hálózat felmérésére is. A felmérés és a karsztvíz-tárolóra elvégzendő állapotértékelés eredményeinek figyelembevételével a hálózat elemeinek javítására, fejlesztésére is sor kerül. További cél egy új forráskataszter készítése.

Végső minősítés: Tervezési, értékelési, modellezési projekt, ami közvetetten, a szükséges beavatkozások meghatározásával, hosszabb távon járul hozzá a VGT céljainak, a VGT3 intézkedéseinek megvalósításához.

5. A klímaváltozás hatásainak vizsgálata a Balaton vízkészletére, belső áramlási viszonyaira, ezek hatása az élővilágra

Helyszín: térségi kiterjedésű – Balaton és vízgyűjtője

A projekt tartalma: A projekt során az alábbi projektelemek valósulnak meg:

- A Balaton mederanyag minőségi és mennyiségi felmérése ~200 km²-nyi kiválasztott területen, amely a későbbiekben majd alapul szolgálhat iszapvándorlási modell, valamint rövid, közép és hosszú távú mederkotrásai terv készítéséhez.
- A Balaton felső szabályozási szintjének +120 cm-re történő tervezett emelése hatásának vizsgálatára Natura 2000 hatásbecslés és környezeti hatástanulmány (KHT) keretében, mely magába foglalja a tervezett beavatkozások VKI 4.7 szerinti értékelését is, valamint a Balaton +120 cm-re történő vízszintemelések hatásának vizsgálatát a Balaton optimális vízszinttartásának meghatározására az éghajlati bizonytalanságok és hatások figyelembevételével.
- Nádgazdálkodási terv a „Balaton és a parti zóna nádasainak védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól” szóló a 22/1998. (II. 13.) Korm. rendeletben előírtaknak megfelelően.
- A Balaton partvonal szabályozási tervének felülvizsgálata.
- Informatikai és monitoring eszközbeszerzés.

Végső minősítés: Tervezési, értékelési projekt, ami közvetetten járul hozzá a VGT céljainak, a VGT3 intézkedéseinek megvalósításához.

6. Átfogó környezeti megfigyelő és tájékoztató rendszer a Balatonon

Helyszín: térségi kiterjedésű – Balaton és vízgyűjtője

A projekt tartalma: A monitoring fejlesztési projekt elemei az alábbiak:

- Vízmennyiségi és vízminőségi projektelem: Szigetüzemű mérőállomások, Parti sáv műszerfejlesztése, Laborműszerek beszerzése
- Ökológiai projektelem (eszközbeszerzése)
- Meteorológiai projektelem
- Tájékoztató projektelem

Végső minősítés: Műszerbeszerzési, monitoringfejlesztési projekt, ami közvetetten, hosszabb távon járul hozzá a VGT céljainak, a VGT3 intézkedéseinek megvalósításához, pontosabb állapot-ismerethez.

7. Klímastratégia kidolgozásához kapcsolódó módszertan- és kapacitásfejlesztés, valamint szemléletformálás

Helyszín: országos kiterjedésű

A projekt tartalma: A projekt fő célja a klímaalkalmazkodást és klímaváltozás megelőzését szolgáló tevékenységek kereteinek, peremfeltételeinek biztosítása, klímastratégiai módszertan összeállításával. Ennek részeként a térségi döntéshozói szint érzékenyítése a klímaváltozással összefüggő témakörökben, valamint a térségi és települési szintű, helyi közösség bevonásával készülő klímastratégiák magas szakmai minőségének elősegítése. A projekt egyrészt a klímaváltozás jelentőségének, a térségi, helyi döntéshozói szint felelősségének hangsúlyozását (szemléletformálás), másrészt a klímaváltozással kapcsolatos cselekvések meghatározásának gyakorlatias jellegű támogatását szolgálja (módszertan-fejlesztés, tanácsadás). A két tevékenységi terület ugyanakkor egymást kiegészítve, egységesen az ország megyéit és településeit jellemző mitigációs lehetőségek kiaknázását és az alkalmazkodási potenciál fokozását szolgálják.

Végső minősítés: A módszertanfejlesztési és szemléletformálási projekt közvetetten, hosszabb távon járul hozzá a VGT céljainak, a VGT3 intézkedéseinek megvalósításához.

8. Körösladányi duzzasztó rekonstrukciója

Helyszín: Körösladány, Szeghalom, Vésztő, Körösújfalú, Újiráz, Csökmő

A projekt tartalma: A tervezett beavatkozások megvalósítása nélkül a Körösladányi duzzasztónak, mint a térségbe érkező tiszai és körösi öntözővíz fő elosztó műtárgyának biztonságos üzeme nem biztosítható. A projekt célja a duzzasztó üzembiztonságának helyreállítása, valamint a vízkészletekkel történő fenntartható gazdálkodás feltételeinek javítása. A rekonstrukció célja a duzzasztómű hatásterületén a vízgazdálkodási feltételek biztosítása a mezőgazdálkodás, az erdőgazdálkodás vonatkozásában.

A fejlesztés közvetlen eredményeként a Körösladányi duzzasztómű és a hozzá kapcsolódó rendszerek, létesítmények műszakilag a kor kívánalmainak megfelelően teljes mértékben alkalmassá válnak a vízjogi üzemelési engedélyben előírt feladataik ellátására. A projekt megvalósítása után nem növekszik a vízviszatartható mértéke, sem a duzzasztó által biztosított duzzasztási vízszint. A projekt közvetlenül nem növel kapacitásokat, hanem az üzembiztonság növelésével és a párhuzamosan folyó Tisza tó komplex projekt eredményeként megnövekedő vízkészlettel indukálhat a jelenleg meglévőknél túl további öntözési kapacitásnövelést, valamint rekreációs szolgáltatásbővítést, ami a hatásterületen élők életkörülményeinek javítását, létbiztonságuk növelését eredményezi.

A duzzasztó vízerő-potenciáljára tervezett, vízjogi engedélyezés fázisában lévő, zöld energiát termelő vízerőmű üzemelése is megbízható lesz. A duzzasztott víztérre a rekonstrukció után biztonsággal tervezhetők az idegenforgalmat fellendítő rendezvények (pl. sportcélú halastavak).

A projektet ismertető honlapon (<http://korosladany.ovf.hu/esemenyek/>) elérhető információk alapján 2018. július 18. napján indult meg a kivitelezés és várható befejezése 2021. június 30.

Tervezett tevékenységek:

- a duzzasztó műtárgy és ahhoz tartozó üzemi híd szerkezetének javítása, fémszerkezetek javítása,
- automata, távjelzett távirányítható üzemrendszer, illetve távjelzős vízállás és vízhozammérés kiépítése,
- kiszolgáló melléklétesítmények felújítása,
- eszközbeszerzés a megfelelő üzemeltetés biztosítására,
- kapcsolódó utak (burkolatok) helyreállítása.

A tervezett beavatkozások az eredeti duzzasztómű állapotának rekonstruálására szolgálnak, így nem tekinthetők új hidromorfológiai módosulást okozó beavatkozásoknak.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP954	Sebes-Körös alsó (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű

A duzzasztó hatása a 2-14 Sebes-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen belül még az AEP953 Sebes-Körös felső, AEP589 Holt-Sebes-Körös és AIP763 Dióéri-főcsatorna víztest torkolati szakaszát, illetve a 2-15 Berettyó vízgyűjtő gazdálkodási alegység AEP322 Berettyó, AEP734 Kutas-főcsatorna alsó víztest és az AEP981 Szeghalmi-főcsatorna víztest egyes szakaszait érinti.

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP953	Sebes-Körös felső (erősen módosított)	mérsékelt	jó	részben átjárható

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP589	Holt-Sebes-Körös (erősen módosított)	jó	jó	mesterséges vonalvezetésű
AIP763	Dióéri-főcsatorna (mesterséges)	jó	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény
AEP322	Berettyó (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, ártér levágásra került, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AEP734	Kutas-főcsatorna alsó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, részben átjárható
AEP981	Szeghalmi-főcsatorna (mesterséges)	jó	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény

Értékelés

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP954	Sebes-Körös alsó	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 14.2. – Monitoring-rendszerek és információs rendszerek fejlesztése és működtetése	+ +

A projekt a duzzasztó rekonstrukciójáról szól, tehát arra irányul, hogy a műtárgy újra alkalmas legyen a rendeltetési feladatának maximális ellátására.

A beavatkozások már meglévő létesítmények felújítását jelentik, így megvalósulásuk nem befolyásolja jelentősen a vizek állapotát. Ennek ellenére a beruházás megvalósulása minden érintett víztesten hozzájárul a jó ökológiai állapot és potenciál fenntartásához, mivel a duzzasztás biztonsága javul, ezáltal stabilan, nagyobb mennyiségű és ezáltal jobb minőségű vízzel látja el az érintett területeket, sőt a mentett oldali csatornák és vízfolyások vízpótlása is stabilabbá válik ezáltal biztosítva a megfelelő élőhelyeket az élővilág számára. A projekt megvalósulása a duzzasztó hatásterületén hozzájárul a vizek hiányából származó kedvezőtlen hatások kivédéséhez, valamint a VKI szerinti víztestek védelméhez.

Végső minősítés: A projekt során tervezett beavatkozások a vizek jó állapotát nem veszélyeztetik, döntően semleges hatásúak és a korábbi, megfelelő állapot fenntartását segítik elő. Megvalósulása a duzzasztó hatásterületén hozzájárul a vizek hiányából származó kedvezőtlen hatások kivédéséhez, valamint a VKI szerinti víztestek védelméhez.

9. Szeghalmi belvízrendszer vízrendezési főműveinek rekonstrukciója

Helyszín: Szeghalom, Körösladány, Füzesgyarmat, Kertészsziget, Biharnagybajom, Nagyrábé, Darvas

A projekt tartalma: A 56. számú Szeghalmi belvízrendszer a 10 %-os valószínűségű belvízi elöntések levezetésére épült ki, mely főcsatornája a Szeghalmi-főcsatorna, ami gravitációsan és szivattyúsan csatlakozik a Berettyó-folyóhoz (Kernye I., Kernye II., Macskás). A jelenlegi kapacitáskihasználtság a nagymértékű feliszapoltság (egyes csatorna szakaszokon a 60-70 cm-t is eléri), a műtárgyak rossz állapota miatt az eredeti töredéke. A Szeghalmi belvízrendszer főművei vízjogi üzemelési engedéllyel rendelkeznek. Jelenleg a belvízrendszer főműveinek hidraulikai kapacitása a vízjogi üzemelési engedélyben megadott - a szükséges belvízelvezetési biztonságot biztosító - paramétereket jelen pillanatban nem éri el. A meglévő műtárgyak állapota leromlott, ezért nem töltik be funkciójukat.

A projekt fő céljai:

- a szeghalmi belvízvédelmi öblözet vízrendezési főművek engedélyes paramétereinek helyreállítása,
- műtárgy rekonstrukciók,
- szivattyútelepek gépészeti rekonstrukciója
- ezek által a belvíz és az üzembiztonság növelése a Szeghalmi belvízrendszer területén.

A Szeghalmi belvízrendszerben lévő, összesen 59,6 km hosszú belvízlevezető csatornákon a meder-rekonstrukció végrehajtása, az engedélyes szintű kapacitás elérése a feladat, mederkotrással, a kitermelt anyag elhelyezésével. Felújításra kerülnek a csatornákon lévő vízkormányzó és közlekedést biztosító, elavult műtárgyak. Új műtárgy kiépítésére csak egy gépi gerezd telepítésekor szükséges (üzembiztonság növelése, úszó és lebegő hordalék eltávolítása).

A Kernye I. szivattyútelepen (3,5 m³/s) gépészeti rekonstrukció keretében a szivattyú hajtások korszerűsítése, építményi átalakítás, a Kernye II. telepen (5,0 m³/s) kisebb gépészeti felújítás, a Macskási szivattyútelepen (2,0 m³/s) az elektromos kapcsolószekrények cseréje a végrehajtandó munka.

A projektet ismertető honlapon (<http://szeghalom2.ovf.hu/esemenyek-aktualitasok/>) elérhető információk alapján 2019 év elején indult meg a kivitelezés és várható befejezése 2021.08.19. napjára tervezett.

Tervezett tevékenységek:

- tervezett – a vízjogi engedélyes szintre történő – kotrás a kijelölt csatorna szakaszokon,
- műtárgyak alépítményi, gépészeti rekonstrukciója,
- műtárgyak általános karbantartása,
- Kernye I. és II. szivattyútelep gépi gerezd kialakítása, jókarba helyezése

A tervezett 12.02. belvízvédelmi szakaszhoz tartozó csatornák:

- Szeghalmi főcsatorna
- Szeghalmi megcsapoló csatorna
- Szeghalmi gyűjtőcsatorna
- Szeghalmi övcsatorna
- Óberettyó csatorna

A projekt során a szeghalmi belvízrendszer vízrendezési főműveinek rekonstrukciója a fenti szakaszok szerinti bontásban valósul meg.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP981	Szeghalmi-főcsatorna (mesterséges)	jó	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
AEP981	Szeghalmi-főcsatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 6.7 Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 6.8 Mederkapacitás növelése a környezeti, természeti szempontok figyelembevételével 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását

A megvalósíthatósági tanulmány szerint a projekt a csatornák vízzállító képességét a vízjogi üzemelési engedélyben megadott szintre állítja vissza. Az engedélyes szintre való kotrás nem csak az iszapot távolítja el a mederből, hanem elősegíti a fenntartást is, hiszen a vízi növényzet jó része is eltávolításra kerül, sokkal könnyebb lesz az évenkénti fenntartás. A fejlesztés során:

- a csapadék és belvíz befogadás, elvezetés javul,
- a mederviszonyok kedvezően változnak,
- az iszaplerakódás csökken,
- a vízdinamikai viszonyok kedvezően változnak,
- a vízminőség javul,
- a belvíz veszélyeztetettség csökken,
- jobb hasznosítási lehetőségek alakulnak ki (jóléti funkciók, öntözéses tájhasználat,
- kettős működésű csatornáknál az öntözővíz visszatartás mennyisége és minősége növekszik.

A projekt a jó potenciál elérésének egy részfeladatát valósítja meg, amellyel hozzájárul a VKI intézkedések későbbi megvalósításához (2027 év a jó potenciál elérésének dátuma). Amennyiben a fejlesztés nem valósul meg, a víztest állapota tovább romolhat.

A jelen projekt keretében megvalósuló fejlesztés az alábbi VGT intézkedések megvalósulását segíti:

- 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása
- 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében
- 6.8 - Mederkapacitás növelése a környezeti, természeti szempontok figyelembevételével
- 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását

Végső minősítés: A VGT szempontjából semleges, ill. enyhén kedvező beavatkozások, alapvetően a térség belvízvédelmének biztonságosabbá válása eredményeként.

10. Marótvölgyi belvízöblözet rendezése

Helyszín: Főnyed, Szegerdő, Sávoly, Somogysámson

A projekt tartalma: A projekt célja az elkészült Kis-Balaton Vízügyi Rendszer teljessé tétele, a még hiányzó Marótvölgyi Déli Belvízrendszer megvalósításával. A Fenéki tó üzembehelyezése ~ 7 km hosszan megváltoztatta a Marótvölgyi-csatorna lefolyási viszonyait, így a fejlesztés ennek kedvezőtlen hatásait csökkentti, illetve elhárítja a Marótvölgyi-csatorna 2,1 km² nagyságú belvízzel közvetlenül veszélyeztetett völgyében a felszíni elöntést. Ezzel együtt Marótvölgyi-csatorna áthelyezett szakaszán biztosítja a mértékadó árvízi vízhozamok kiöntés nélküli levezetését. Az árvízi vízhozamok biztonságos levezetése nem valósulhat meg az Északi részöblözetbe eső Marótvölgyi-csatorna-szakasz medréből a feliszapolódás eltávolítása nélkül. Ezen túl meg kell oldani az elmúlt húsz évben a Marótvölgyi-csatorna bal parti töltés tözegetes általaj miatt bekövetkezett koronaszint hiányok helyreállítását.

A fejlesztés eredményeképpen összességében csökken a térség belvízi veszélyeztetettsége, a klímaváltozás következtében gyakoribbá váló szélsőséges belvizek emberi egészségre és életre, vagyoni, a vizek minőségére, a környezetre, a kulturális örökségre, a gazdasági tevékenységre és az infrastruktúrára gyakorolt káros hatásai mérséklődnek.

Tervezett tevékenységek (2019. júniusában elkészült):

- Sávoly: Szivattyúállás, belvízelvezető műtárgyak (zsilipek, átereszek) építése, továbbá vasbeton üzemi híd építése, valamint csatornák és földművek építése.
- Somogysámson: Csatornák és földművek építése.
- Főnyed: Szivattyútelep felújítása és csatorna kotrása.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP785	Marót-völgyi-csatorna (mesterséges)	jó	mérsékelt	befolyásolt mederszelvény, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv és a vízgyűjtő felszín-borítottsága nem megfelelő
AEP786	Marót-völgyi-csatorna és felső vízgyűjtője (erősen módosított)	jó	mérsékelt	ásott meder, mederelőzménye nem volt, meder-szabályozás, befolyásolt mederszelvény, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő

Értékelés

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP785	Marót-völgyi-csatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+
AEP786	Marót-völgyi-csatorna és felső vízgyűjtője	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+
		6.8 - Mederkapacitás növelése a környezeti, természeti szempontok figyelembevételével	+
		7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+

A Megvalósíthatósági Tanulmány szerint a beavatkozás az ökológiai szempontok figyelembevételével, a főmeder áthelyezéssel történő rehabilitációval és természetes állapothoz történő közeledéssel valósul meg.

Végső minősítés: A VGT szempontjából kedvező beavatkozások.

11. Tárgyüzgálkóási infrastruktúra fejlesztése a Beregben és benne a Beregi árvízszint-csökkentő tározó területén

Helyszín: Csaroda, Gelénes, Gulács, Hetefejércse, Jánd, Lónya, Márokpapi, Mátyus, Tákos, Tarpa, Tiszaadony, Tizakerecseny, Tiszavid, Vámosatya, Vásárosnamény

A projekt tartalma: A Beregi komplex árapasztási és ártérrevitalizációs fejlesztési projekthez kapcsolódóan új létesítmények kerülnek megépítésre, részben az árapasztó tározó területén, részben a lónyai fióktározó, valamint a beregi öblözet további területein. A fejlesztés célja a tárgyüzgálkóási vízpótlás és belvízkormányzás hatékonyabbá tétele a tározók területén belül, illetve a vízkormányzás (vízpótlás, vízviszartartás) lehetőségének megteremtése a Szipa, a Csaronda, valamint a Dédai-Mitz főcsatorna menti holtágak felé. Részt képezi a hozzájuk csatlakozó csatornák felújítása, helyenként rövidebb új csatornák kialakítása. A rekonstrukcióra tervezett csatornák hossza 58 km.

Tervezett tevékenységek: Vízépítési műtárgyak helyreállítása, rekonstrukciója, társulati csatornák rekonstrukciója, új csatornaszakaszok kiépítése

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	VGT2 szerint	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP379	Csaronda-főcsatorna (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, holtágak >50%-a levágásra került, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő, részben átjárható
AEP414	Dédai-Mitz-csatorna (mesterséges)	jó	jó	vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AEP771	Makócsa-főcsatorna (mesterséges)	jó	mérsékelt	részben átjárható
AEQ015	Szipa-főcsatorna és kivezetője (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelözmény, részben átjárható
AEQ057	Tisza Szipa-főcsatornától Belfő-csatornáig (természetes)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, partvédelem/átalakítás, medersüllyedés/ártér feltöltődés nagy folyókon, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő

Értékelés:

kód	érintett víztest	hidromorfológiai viszonyok javítása	a vízjárást javító és az ökológiai vízigény megővését biztosító intézkedések	a víztest vízgyűjtőjén alkalmazandó intézkedések	védett természeti területek állapotát javító speciális hidromorfológiai intézkedések
AEP379	Csaronda-főcsatorna	6.13 Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna)	7.1 A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	-
AEP414	Dédai-Mitz-csatorna		-	-	7.1 és 28.2 A védett természeti területek állapotát javító speciális hidromorfológiai intézkedések, beleértve a vízkivételek speciális szabályozása, vízkormányzás és vízpótlás megoldása a természetvédelmi igények kielégítésére
AEP771	Makócsa-főcsatorna		-	-	
AEQ057	Tisza Szipa-főcsatornától Belfő-csatornáig	-	-	2.4 Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása	
AEQ015	Szipa-főcsatorna és kivezetője	-	-	-	-

Végső minősítés:

VGT szempontjából kedvező beavatkozások, alapvetően a vízviasszatartás és a művelési ág váltás eredményeként.

12. Hajdúhátsági többcélú vízgazdálkodási rendszer fejlesztése

Helyszín: Debrecen, Ebes, Balmazújváros

A projekt tartalma: Az 1976-ban megtervezett, de az első ütem után félbemaradt Hajdúhátsági Többcélú Vízgazdálkodási Rendszer (HTVR) 2 ütemét jelenti e projekt. A fejlesztés hatásterülete mintegy 2300 ha, alapvetően mezőgazdasági öntözővíz biztosítása a célja, a térségben más korábban lecsökkent szintű felszín alatti vizek kímélete érdekében.

A szükséges öntözővíz a Keleti-főcsatorna vízkészletéből biztosítható. Ennek érdekében kerülne sor a H-III-2 mellékvezeték létesítésére, mely a meglévő H-III gerincvezetékéből a vizet gravitációs úton tudná eljuttatni a térség kiváló minőségű mezőgazdasági területeire, valamint a meglévő szivattyútelep felújítására. A fejlesztés a későbbiekben lehetőséget biztosít a távlatokban megépítendő Ágod-völgyi tározó, valamint a Debrecen határában tervezett jóléti tó vízellátására.

A HTVR rendszer meglévő létesítményei szervesen beépültek a térség életébe, így a térségfejlesztési, településrendezési tervek is számolnak az ebből adódó lehetőségekkel. A hatásterület növelésével biztosítható a Debrecen környéki mezőgazdasági területek öntözhetősége, valamint a térségben jelentkező természetvédelmi és rekreációs vízigények kielégítése.

Tervezett tevékenységek: szivattyútelep fejlesztése, csatornafejlesztés, csatornaburkolás, vízvezeték létesítés átvezetéshez, műtárgyak fejlesztése átépítése, tározók fejlesztése, építése

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP650	Keleti-főcsatorna dél (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, nem átjárható
ANS521	L-I. tározó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	nem átjárható

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP650	Keleti-főcsatorna dél (mesterséges)	6.3 Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett 6.4 Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 6.6 Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett 6.7 Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 6.11 A természetesnél mélyebb meder, illetve az ebből adódó kis- és középvízszint, valamint talajvízszint-süllyedés hatásának csökkentése 6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna) 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
		7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.2 Területi vízviszatarítás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 Vízügyi tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	
ANS521	L-I. tározó (erősen módosított)	7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.4 Vízügyi tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+

A projekt hatása a felszíni és a felszín alatti víztestek állapotára:

- A mesterséges csatornák kialakításával javul a víztestek állapota. Érintett víztest: Keleti-főcsatorna dél.
- Az öntözőrendszer módosításával, a természetes vízfolyások és állóvizek vízjárását módosító hatások csökkentésével a feltárt igényekhez illeszkedően javul a vízkivételi lehetőségek állapota, csökken az öntözővíz szolgáltatás vízjárás módosító hatása a természetes eredetű vízfolyásokon (összekötő tápcsatornák építése, vízkormányzás módosításával). Érintett térség: Hajdúhásztól
- A vízkészletek átvezetésével lehetővé válik a térségben a vízviszatarítás nagyobb mértékű megvalósítása, vízhiányos időszakokban is a kedvező ökológiai állapothoz szükséges vízmennyiség tartása. Érintett térség: Hajdúhásztól
- Javul a vizes és szárazföldi ökoszisztémák jelenlegi VGT minősítés szerinti gyenge állapota. Érintett térség: Hajdúhásztól
- A vízjárás viszonyok javításával, nő a csatornák és tározók tározó képessége, mely következtében emelkedik a talajvíz szint, de legalábbis megáll talajvízszint süllyedés. Érintett víztestek: sp.2.6.2, sp.2.6.1
- A Hortobágy, Nagykunság, Bihar északi rész felszín alatti víztest jelenlegi ökológiai vízigénye nagyobb az elérhető vízkészletnél, ezért a víztest állapota gyenge minősítésű. A projekt beruházásainak megvalósításával az ökológiai vízigény a rendelkezésre álló vízkészlettel egyensúlyba kerül. Érintett víztestek: sp.2.6.2

Végző minősítés

A tervezett fejlesztés a VGT szempontjából többségében kedvező beavatkozásokat tartalmaz mind a felszíni, mind a felszín alatti vizek vonatkozásában (mederburkolás kedvezőtlen, ugyanakkor az átvezetés vízvesztését minimalizálja).

13. Derecskei-főcsatorna korszerűsítése

Helyszín: Derecske, Hajdúszovát

A projekt tartalma:

Az elmúlt 30 évben - gazdasági okokra visszavezethetően az érintett fejlesztési területen, vízellátási munkák nem történtek, ezért a csatorna erősen feliszapolódott, elfajult, a műtárgyak rossz, elhanyagolt szinte működésképtelen állapotban vannak, felújításuk indokolt. A projektet a derecskei gazdák kezdeményezték.

A tervezett fejlesztések eredményeképp növekedni fog a visszatérhető édesvíz mennyisége, javul a terület vízzel való ellátottsága, ezáltal jobban kivédhető lesz a klímaváltozás szélsőséges hatása, a vizek többletéből vagy hiányából adódó kedvezőtlen hatás. A terület káros vizeinek elvezetése lehetőséget teremt az aszálykár enyhítésére, ugyanakkor többletvizek megjelenése esetén a belvízkárok megelőzése érdekében, azok gyors elvezetésére is.

Tervezett tevékenységek: Derecskei-főcsatorna teljes felújítását és a két felső, a kitorkoláshoz legközelebb eső, belvízcsatornaként funkcionáló oldalágának, a Kösely II. mellékágnak, valamint a Hozmánvölgyi 3. sz. csatornának a felújítása, továbbá az Ürmöséri I., a Derecskei-Kisdülői és a Derecskei-Kisdülői I. csatorna fejlesztése, kapcsolódó műtárgyak felújítása, szivattyútelep kapacitásbővítése

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP650	Keleti-főcsatorna dél (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelözmény, nem átjárható

Érintett még a Derecskei-főcsatorna, a Hozmánvölgyi 3. sz.-csatorna, a Kösely II. mellékág és a Derecske-Kisdülői csatorna, melyek nem önálló víztestek.

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP650	Keleti-főcsatorna dél (mesterséges)	6.3 Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett 6.4 Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+

Derecske-főcsatornán 6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna)

A tervezett beavatkozások hatásai az érintett vízfolyásokra és a sekély felszín alatti vizekre nézve az NT szerint a következők:

- **Mederkotrás:** A vizek állapotára kedvező, ha a kotrás célja a felhalmozódott iszap eltávolítása, illetve jobb vízellátottság biztosítása, a főmeder vízminőségi és morfológiai állapotának javítása. A meder mérete a kívánalmaknak megfelelővé válik, illetve a tápanyag-gazdag iszapból származó

terhelés megszűnésével javulhat a víz minősége is. Kedvezőtlen hatása akkor van, ha a mederszelvényt teljesen egyveretűre alakítja és az esetleges túl mély bolygatás a talajvíz megcsapolását okozza.

- **Átereszek átépítése:** A vizek állapotára kedvező a hatása, mivel az átjárhatóságot növeli az átereszek kibővítése, emellett a vízminőségi állapot javulásához is hozzájárul.
- **Szivattyútelepek felújítása:** Közvetlenül nincs hatása a vizek jó ökológiai állapotára, stabilabb működésükkel hozzájárulhatnak a csatornák vízvezető kapacitásának megnövekedéséhez és a vízvisszatartás stabilitásához.
- **Duzzasztó és fenéklépcső építése:** Kedvező hatása, hogy a megépítésükkel biztosítható a stabilabb vízállás a medrekben, elkerülhető a csatornák kritikus kisvízeinek hosszú tartóssága, új mikroélőhelyek alakulhatnak ki, a stabil vízállás a talajvizek szintjének stabilizálását is biztosíthatja. Kedvezőtlen hatás a vízi életterek fizikai, áramlástanai viszonyainak jelentős módosulása, mely a vízkémiai paraméterek megváltozásával, és az üledék felhalmozódás felerősödésével is jár. A tározóterületek felületének párologása miatt nőhet a víz sótartalma, míg az eutrófabb állapot eredményeként az alvízi folyószakaszon az oldott szervesetlen foszfortartalom nőhet meg. Sok esetben a duzzasztás a biodiverzitás csökkenésével jár, és az áramló vizekben kialakuló mikroélőhelyekhez kötődő fajok végleges eltűnése is bekövetkezhet. Az élőlények számára a duzzasztóművek fizikai terjedési akadályt is jelentenek. Ennek minimalizálására az üzemeltetés során törekedni kell.
- **Fenékburkolat kialakítása:** A felszín alatti víz szempontjából kedvezőtlen, gátolja a felszíni és felszín alatti vizek közötti kapcsolatokat. A felszíni vizet szétosztó csatornahálózaton olyan esetben kedvező, ha a vízvesztések csökkentése a cél, és hozzájárul az ökológiai vízigény biztosításához. A mesterséges vízellátású rendszerekben is fontos, hogy az ott megtelepedett élővilág fennmaradjon, azaz a jó ökológiai potenciál biztosítva legyen. Kialakításakor fontos az olyan vonalvezetés, esésviszonyok, mederméret, mederalak, mederkeresztmetszet kialakítása és fenntartása, mely az ökológiai elvárásokat is figyelembe veszi.

A tervezett műszaki beavatkozások az alábbi VGT intézkedések megvalósulását támogatják:

- 6.3 Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett
- 6.4 Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása
- 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében intézkedés a feliszapolódás csökkentését és a vízszállító kapacitás növekedését okozza, illetve a növényzet karbantartásával folyamatosan biztosítható a jobb ökológiai potenciál.
- 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását
- 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását
- 6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna), mely által közvetve megvalósulhat a projekt hatásterületén az ökológiailag károsodott területek mesterséges vízpótlása és a rendszer csatornáin új mikroélőhelyek is kialakulhatnak.

Sok esetben a duzzasztás a biodiverzitás csökkenésével jár, és az áramló vizekben kialakuló mikroélőhelyekhez kötődő fajok végleges eltűnése is bekövetkezhet. Az élőlények számára a duzzasztóművek fizikai terjedési akadályt is jelentenek. Ennek minimalizálására az üzemeltetés során törekedni kell.

Végső minősítés: Összességében megállapítható, hogy a tervezett beavatkozások bár rendelkeznek a vizek állapotára kedvezőtlen hatásokkal is, ennek ellenére megfelelő kialakításukkal hozzájárulhatnak az érintett mesterséges vízfolyások jó ökológiai potenciáljának kialakításához és fenntartásához.

14. Balaton levezető rendszerének korszerűsítése

Helyszín: Siófok, Balatonszabadi, Siójut, Szabadhídvég, Mezőkomárom, Ozora, Simontornya, Pálfa, Sárszentlőrinc, Borjád, Kölesd, Medina, Sióagárd

A projekt tartalma: Az éghajlatváltozás káros hatásainak mérséklése, a vízgazdálkodás helyzetének javítása, a vízhiányos időszakokban jelentkező vízigények kielégítésének elősegítése, valamint a természetes vízkészletek hasznosíthatóságának növelése érdekében szükséges tehát a Balaton vízszintje felső szabályozási értékének további emelése, miáltal növelhető a visszatérhető édesvíz mennyisége, mérséklődnek a vizek hiányából származó kedvezőtlen hatások, valamint csökkentve a tó alsó szabályozási érték alatti vízállásainak valószínűségét, továbbá nagyobb ökológiai célú vízpótlási lehetőséget biztosítva a Sió számára növelhető a VKI szerinti jó állapotú víztestek aránya.

Ezzel egyidejűleg azonban – tekintettel arra, hogy a klímahatásokkal kapcsolatos eddigi vizsgálatok inkább szélsőséges, semmint trendszerű változásokat valószínűsítene – a vizek többletéből származó kedvezőtlen hatások megelőzésére, elhárítására is fel kell készülni. A felső szabályozási érték növelésével tehát együtt kell járnia az árvízi biztonság növelésének, ami szükségessé teszi a teljes Siócsatorna vízlevezető rendszerének felújítását és bővítését, valamint a fentiekkel összefüggésben a vízeresztést biztosító műtárgyak – vízszintszabályozó zsilip, hajózsilip, Balatonkiliti duzzasztó – átépítését, az új, megváltozott körülményekhez és igényekhez igazodóan. A nagyobb vízlevezető kapacitással párhuzamosan gondoskodni kell a csatorna mentén jelentkező szivárgó vizek összegyűjtéséről és azok elvezetéséről, a betorkolló vízfolyások és felszíni csapadékvíz bevezető műtárgyak átépítéséről, az újonnan kialakuló környezethez való hozzáillesztéséről.

Tervezett tevékenységek: Sió nagyműtárgyainak (vízszintszabályozó, hajózó zsilip, Siófok-Kiliti meder-elzáró) átépítése, töltésfejlesztés, helyenként töltésáthelyezés a kapcsolódó műtárgyak fejlesztésével

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP958	Sió-felső (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény
AEP959	Sió-alsó (mesterséges)	jó	mérsékelt	-
AIH049	Balaton (természetes tó)	mérsékelt	jó	-

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP958	Sió-felső	6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása, átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 6.14 - Hajózás adaptív fejlesztése a folyó, állóvíz adottságainak figyelembevételével	+ + + +
AEP959	Sió-alsó	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása, átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett	+ + +

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
		6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+
		6.14 - Hajózás adaptív fejlesztése a folyó, vagy állóvíz adottságainak figyelembevételével	+
AIH049	Balaton	5.2 - Duzzasztás és a vízszintszabályozás hatásának csökkentése (üzemeltetés módosítása, szivárgó csatornák, drénezés)	+
		6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+
		6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja	+
		6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+

A projekt megvalósulása a VGT2-vel összhangban a víztest jó ökológiai állapotának elérését segíti, a víztest állapota javul. A VGT2-ben meghatározott intézkedések közül az alábbiak valósulnak meg.

- 5.2 - Duzzasztás és a vízszintszabályozás hatásának csökkentése (üzemeltetés módosítása, szivárgó csatornák, drénezés) - Id. „Siófoki nagyműtárgyak építése” projektem, valamint a működési időszakra vonatkozó új üzemeltetési szabályzat által, továbbá „Monitoring rendszer korszerűsítése” projektem révén
- 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása - Id. „Sió alsó szakasz kotrás Simontornya és Kölesd között”, valamint „Sió felső szakasz kotrás és depóniarendeztés Siófok és Kapos-torkolat között” projektem által
- 6.6a - Mederben lévő létesítmények átépítése, karbantartása, beleértve a természet közeli megoldások, anyagok alkalmazását - Id. „Siófoki nagyműtárgyak építése” projektem részeként, valamint a működési időszakra vonatkozó új üzemeltetési szabályzat által
- 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében - Id. „Siófoki nagyműtárgyak építése” projektem, valamint a működési időszakra vonatkozó új üzemeltetési szabályzat által, továbbá „Monitoring rendszer korszerűsítése”, „Sió alsó szakasz kotrás Simontornya és Kölesd között”, „Sió felső szakasz kotrás és depóniarendeztés, Siófok és Kapos-torkolat között”, „Keresztező műtárgyak rekonstrukciója”, „Sió Árvízkapu feletti részének helyreállítása és rendezése” projektek és azokhoz köthető üzemeltetés és fenntartás révén,
- 6.14 - Hajózás adaptív fejlesztése a folyó, vagy állóvíz adottságainak figyelembevételével - Id. „Siófoki nagyműtárgyak építése” projektem részeként (Siófoki hajózsilip és Balatonkiliti mederduzzasztó építése, Siófoki-vízlépcső hajózási irányítójel-rendszerének kialakítása), valamint „Hajózási vonatkozású beavatkozások” projektem által

A megvalósíthatósági tanulmány szerint a vízszintszabályozó zsilip, illetve a hajózsilip a másodlagos leeresztő zsilip funkciója révén a Balaton magasabb üzemi vízszintjéhez társított nagyobb vízeresztő képesség által a projektem közvetlenül, vagy közvetve hozzájárul:

- a tó vízgazdálkodás helyzetének javításához,
- a vízhiányos időszakokban jelentkező vízigények kielégítésének elősegítéséhez,
- a természetes vízkészletek hasznosíthatóságának növeléséhez,
- a visszatartható édesvíz mennyiségének növeléséhez,
- a vizek többletéből vagy hiányából származó kedvezőtlen hatások mérsékléséhez

Siófok-Balatonkiliti mederelzáró műtárgy ezen túl a visszatartható édesvíz mennyiségének növelését is segíti. A töltésfejlesztés, áthelyezés hozzájárul fentiekén túl a vizek többletéből származó kedvezőtlen hatások mérsékléséhez.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés a VGT szempontjából kedvező.

15. Jászsági vízgazdálkodási rendszer rekonstrukciója I. ütem

Helyszín: Kisköre

A projekt tartalma: Jászsági vízellátó rendszer építése a Kiskörei Vízlépcsőhöz kapcsolódóan kezdődött meg 1967-ben, melyet 1977-ben fejeztek be. Azóta jelentősebb fejlesztések nem valósultak meg, amely miatt a rendszer sok helyen elavult, minősége és mennyiségi kapacitásai nem megfelelőek. A töltéseken néhol magassághiányos szakaszok találhatók, koronaszintjük nem éri el mindenhol a terv szerinti szintet, a műtárgyak elavultak, fejlesztésre szorulnak.

A fejlesztés célja a térség vízgazdálkodási helyzetének javítása, az éghajlatváltozás felszíni és felszín alatti vizekre gyakorolt káros hatásainak mérséklése, az édesvíz lehetőség szerinti visszatartásával a vízhiányos időszakokban jelentkező vízigények kielégítésének elősegítése; a vízkészletek hasznosíthatóságának növelése. A tervezett intézkedések révén nő a vízgazdálkodási fejlesztéssel érintett területek nagysága, a visszatartható édesvíz mennyisége, mérséklődnek a vizek többletéből vagy hiányából származó kedvezőtlen hatások.

A műtárgyak jelenlegi állapota miatt a belvizek levezetése egyre kisebb eredményességgel történhet, a többletvizek visszatartása egyre kevésbé valósítható meg, ebből kifolyólag a csatorna a klímaváltozás hatásait nem tudja csökkenteni, a csatorna a többcélú vízigényt kielégítésére nem lesz alkalmas, a vizek többletéből vagy hiányából származó kedvezőtlen hatások nem mérsékelhetők.

A fejlesztéssel biztosítható a Kiskörei víztározóból táplált Jászsági-főcsatorna fenntartható vízgazdálkodása infrastrukturális feltételeinek a javítása, a térség vízellátási igényeinek, továbbá a Zagyvai-ág többlet vízigényének biztosítása. A Jászsági Vízgazdálkodási Rendszer jelenlegi hatásterülete bővíthető.

Tervezett tevékenységek:

- Mederkotrás az üzemeltetési engedélyben előírt szelvényre a torkolati vízszállító képességének növelése érdekében
- Töltésszakasz magasztás, mindkét oldali töltés töltésállékonyságának javítása talajmechanikai vizsgálatok alapján
- Műtárgyak fejlesztése, rekonstrukciója
- Mederprofil stabilizálása
- Üzemeltetéshez szükséges eszközbeszerzés

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP620	Jászsági-főcsatorna (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
AEP620	Jászsági - főcsatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja, 6.6.- Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon

A 2-9. Hevesi-sík tervezési alegységre az MT szerint a VGT-ben tervezett intézkedéseket az alábbiakat segítik:

- 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, vagy potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében
- 6.7a - Meder és mederbeli növényzet fenntartási munkái típustól függően: iszapoltás - A meder torkolati szakaszának (Tiszából közvetlen beáramló még lebegőanyagban gazdag víz ülepedés hatására feliszapolódott) kotrási feladatainak elvégzése, a meglévő parti zonáció meghagyásával. A leülepedett leginkább szerves anyag eltávolítása jelentősen javítani fogja a vízminőséget. A kotrás során törekedni kell a természetesebb mederalak (csésze szelvény) kialakítására.
- 23 - Természetes vízvisszatartást elősegítő intézkedések
- 23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon: Üzemeltetési engedély szerint magasabb, dinamikusabb vízszintek tartása (hidrometeorológiai helyzettől függően), mely jelentős mértékben hozzájárul a természetes halivó helyek és haltelelő helyek kialakulásához, növelve ezzel a halpopuláció megvalósítását.
- 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása: Mederkotrás 0+00-8+500 km szelvények között. (átlag 60 cm)
- 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását: A projekt az édesvízi tározókapacitást 0,654 Mm³-re, a belvíztározási kapacitást 0,341 Mm³-re növeli. A projekt továbbfejlesztése után lehetőség nyílik a főcsatorna komplex és többcélú hasznosítására.
- 7.1a - Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése, beleértve zöld energia alkalmazását: A műtárgyak fejlesztése, rekonstrukciója a többcélú üzemrend kiszolgálása érdekében.
- 6.6a - Mederben lévő létesítmények átépítése, karbantartása, beleértve a természet közeli megoldások, anyagok alkalmazását - Műtárgyak fejlesztése, rekonstrukciója: A mederprofil stabilizálása 2+050 - 2+550 cskm szelvények között a homorú (jobbpart) parton a nagyvízi meder bevédése a kisvízi szinten elhelyezett terméskőlabazatra támaszkodó szűrőszövetre elhelyezett 30 cm vastag TA/TB kőszórás (rendezett) a töltérszélső 88,42 mBf-i szintig, ill. az Akolhádi üzemi híd környezetében. Az Akolhádi híd bevédése a híd alatt és felett 15+15 m hosszban.

A rekonstrukciós és fejlesztési munkálatok során a térségi vízsétosztás hatékonyabbá válik.

Végső minősítés: A Jászszági-főcsatorna rekonstrukciója projektben a VGT környezeti célkitűzései szempontjából kedvezőtlen intézkedés nincs. A többletvizek tározási lehetősége egyértelműen kedvező.

16. Tisza-öki vízlépcső és hajószilip rekonstrukciója

Helyszín: Tisza-öki

A projekt tartalma: A Tisza-öki Vízlépcső rekonstrukciós programja a 90-es években indult. A projekt célja egy átfogó fejlesztés és rekonstrukció annak érdekében, hogy a műtárgy az árvízvédelemben, folyógazdálkodásban, hajózás területén, megújuló energia hasznosításában és a környezeti kockázatok kezelése, valamint a vízellátás területén tovább tudja szolgálni a térséget.

Tervezett tevékenységek: Szükséges a duzzasztómű gépészeti berendezéseinek és a tábláknak a felújítása, a műtárgy beton szerkezeteinek átfogó vizsgálata és javítása, a hajószilip támpadok átépítése és a gépészeti rendszer felújítása, új iszapkotró és továbbító rendszer kiépítése. A partbiztosítások és vezetőművek igen rossz állapotban vannak, ezért azok átépítése indokolt.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEQ058	Tisza Belfő-csatornától Keleti-főcsatornáig (természetes)	jó	mérsékelt	részben átjárható
AEQ059	Tisza Keleti-főcsatornától Tiszabábolnáig (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, partvédelem/átalakítás, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AEP651	Keleti-főcsatorna észak (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelözmény, nem átjárható

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEQ058	Tisza Belfő-csatornától Keleti-főcsatornáig	-	
AEQ059	Tisza Keleti-főcsatornától Tiszabábolnáig		
AEP651	Keleti-főcsatorna észak	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	0

A beruházás megvalósításával, a műtárgy felvízi oldalán a duzzasztás szabályozott keretek között történő fenntartásával, hosszútávon biztosítható a mellékágak (közvetve érintett felszíni víztestek), valamint kapcsolódó vizes élőhelyek vízpótlása, ezzel járva hozzá a víztestekre megfogalmazott alapvető célkitűzés: a jó ökológiai állapot, illetve jó ökológiai potenciál eléréséhez, a biodiverzitás elősegítéséhez. Ezen túlmenően az öntözőrendszerben a duzzasztott vízzel a Vízlépcső meghatározó szerepet játszik a Hortobágy vidékén mintegy 200 000 ha terület gravitációs öntözésében, a Körösökbe való vízpótlásban, valamint a Keleti-főcsatornán keresztül Debrecen felszíni tartalék ivóvízellátásának biztosításában is. Továbbá a természeti kincsekben bővelkedő Tokaj-Bodrogsziget Tájvédelmi Körzet vizes élőhelyeinek közvetett vízpótlásában is kiemelt jelentősége van.

A jó ökológiai potenciál elérésének egyik feltétele a víztest hosszirányú (és keresztirányú) átjárhatóságának biztosítása. Ennek megvalósulása bizonytalan.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés a nem akadályozza a VGT intézkedéseinek megvalósulását, azonban a szükséges átjárhatóság biztosítása jelen projekt keretében, annak magas költsége (1,5-2 Mrd Ft) miatt nem oldható meg. Így a szükséges VGT intézkedés megvalósítását nem segíti.

17. Belvízcsatornák fejlesztése és rekonstrukciója

Helyszín:

Érintett Vízügyi Igazgatóság	Érintett belvízrendszer	Projektelelem	Érintett település
Alsó-Duna-völgyi VIZIG	19. sz. Kígyósi belvízrendszer, 03.01. Bajai belvízvédelmi szakasz	Bácsborsódi tározó funkcióbővítése	Bácsbokod, Bácsborsod
Alsó-Tisza-vidéki VIZIG	79. számú Tisza-Maroszugi belvízrendszer 11.06. sz. Mártély-Tisza-Maroszugi belvízvédelmi szakasz	Hódmezővásárhely térségi vízrendszer komplex rekonstrukciója I. ütem	Hódmezővásárhely, Algyő
Észak-magyarországi VIZIG	24. számú Hejő-Csincse-Laskó belvízvédelmi rendszer 08.03. számú Rigós-Sajózug belvízvédelmi szakasz	Hejő-főcsatorna rekonstrukciója	Hejőkürt, Nemesbikk, Hejőbába, Hejőpapi
Felső-Tisza-vidéki VIZIG	46. számú Nyíri belvízrendszer, 07.02. számú Kállai-főfolyás völgye belvízvédelmi szakasz	Harangodi tározó és a Kállai-főfolyás rehabilitációja	Kemecse, Nyíregyháza, Nagykálló, Szakoly, Nyírmihálydi
Közép-Tisza-vidéki VIZIG	061. számú Hortobágy-Berettyó jobb parti belvízrendszer, 061. b Villogó öblözet, 10.07 számú Kisújszállási és 10.08 számú Karcagi belvízvédelmi szakaszok és 059. számú Örvényabádi belvízrendszer, 10.06 számú Kunhegyesi belvízvédelmi szakasz	Örvényabádi belvízrendszer csatornáinak mederfejlesztése és műtárgyainak komplex rekonstrukciója és Villogó belvíz-csatorna mederfejlesztés és rekonstrukció	Kunhegyes, Tiszafüred, Tomajmonostora, Karcag, Kenderes, Kisújszállás

A projekt tartalma:

A klímaváltozás hatására mind gyakoribb a szélsőséges időjárás, a belvízrendszerekkel kapcsolatosan egyre nagyobb az elvárás a vízviszatarítás növelésére, hogy a túl sok csapadék idején be lehessen tározni a vizet az aszályos időszakokra. A vízviszatarítás révén javul az érintett terület vízháztartása. Vízszintszabályozó műtárgyak építésével, illetve rekonstrukciójával biztosítható egy-egy kialakuló belvízhullám szabályozott levezetése, az alsóbb mederszakaszok és területek vízterhelésének csökkentése. Az így átalakuló vízrendszer, kiegészítve a kifejezetten medertározást szolgáló további vízszint-szabályzó műtárgyakkal és vízkormányzó zsilipekkel, megteremti a vízmegőrzés lehetőségét. A medertározás a talajvizek megtámasztásával, a nyílt vízfelületek párologtatásával a terület természetes vízkészletének helyi hasznosulását szolgálja, ami különösen fontos a jellemzően vízfolyások menti vizes élőhelyek, Natura2000 területek megóvása érdekében.

A projekt során a belvízhullámok betározásával, a vízviszatarítás megvalósításával, a természetes vízkészletek hasznosításának lehetőségét biztosítja a 3 db tározó (ADUVIZIG, ATIVIZIG, FETIVIZIG) és kapcsolódó létesítményeinek építése, fejlesztése. A vízfolyások közötti szabályozott átkormányzást, közvetlen vízpótlás lehetőségét biztosítja a vízkormányzó műtárgyak, a vízhasznosítás műszaki feltételeit teremti meg a vízszint-szabályzó műtárgyak, és a vízszintemelést, illetve a medertározást, talajvíz-megtámasztást szolgálják a vízviszatarító műtárgyak építése, fejlesztése és rekonstrukciója.

Tervezett tevékenységek: A projekt 5 vízügyi igazgatóság területén elhelyezkedő belvízrendszerek fejlesztését foglalja magába. Minden egyes projektelelem az egyes belvízrendszerek részét képező vízgazdálkodási elemek építését, fejlesztését, rekonstrukcióját valósítja meg. Főként belvízcsatornák és vízszint-szabályozást, vízkormányzást és vízviszatarítást szolgáló vízepítési műtárgyak építése és rekonstrukciója valósul meg a KÖTIVIZIG működési területén. A Hejő-főcsatorna (ÉMVIZIG) és a Kállai-főfolyás (FETIVIZIG) fejlesztése során a vízviszatarító műtárgyak építése mellett több, lefolyást akadályozó keresztező műtárgy áteresztőképességének növelése (Hejő-főcsatorna), illetve az áramlási viszonyok javítása érdekében burkolatcsere és helyreállítás (Kállai-főfolyás) tervezett. A Hódító-Kis-Tiszai-csatornán és vízrendszerén (ATIVIZIG) épülő záportározó, valamint a tervezett vízszint-szabályozást,

vízkormányzást biztosító műtárgyak lehetővé teszik egy-egy kialakuló belvízhullám szabályozott levezetését, a többletvízhozam visszatartását és vízkormányzását, a térségi vízpótlást. A belvízrendszerek részét képezik a síkvidéki tározók. A bácsborsódi-tározó (ADUVIZIG) többfunkcióssá bővítése, és a Harangodi-tározó (FETIVIZIG) rekonstrukciója és fejlesztése mellett, hogy többcélú vízhasznosítást biztosít, ökológiai és természetvédelmi szempontból is kedvező hatású.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
Bácsborsódi-tározó funkcióbővítése				
AEP292	Bácsbokodi-Kígyóscsatorna alsó (erősen módosított)	mérsékelt	gyenge	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
ANS481	Bácsbokodi-Felső-szentiváni-halastavak (erősen módosított)	jó	mérsékelt	részben átjárható
Hódmezővásárhely térségi vízrendszer komplex rekonstrukciója I. ütem				
AEP586	Hódtó-Kistisza-csatorna (mesterséges)	mérsékelt	gyenge	parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, részben átjárható
AEP702	Kopáncs-Kis-tisza csatorna (mesterséges)	jó	mérsékelt	parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, részben átjárható
AIH108	Nagyfai-Holt-Tisza (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mentett oldalra került a holtág, feliszapolódás és/vagy mesterséges feltöltés, medermélyítés és/vagy szélesítés, parti sáv, közvetlen vízgyűjtő, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
Hejő-főcsatorna rekonstrukciója				
AEP572	Hejő-főcsatorna (természetes)	mérsékelt	mérsékelt	vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, nem átjárható
Harangodi-tározó és a Kállai-főfolyás rehabilitációja				
AEP626	Kállay főfolyás alsó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, részben átjárható
AEP627	Kállay főfolyás felső (erősen módosított)	jó	gyenge	
ANS505	Harangodi-tározó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	részben átjárható
Örvényabádi belvízrendszer fejlesztése és Villogó belvíz-csatorna fejlesztése				
AEQ062	Tiszaderzsi csatorna (erősen módosított)	jó	jó	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, mederszabályozás, partvédelem, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP829	Nagyfoki I. csatorna (erősen módosított)	jó	mérsékelt	
AEQ063	Tiszafüredi öntöző-főcsatorna (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AIH056	Cserőközi Holt-Tisza (erősen módosított)	mérsékelt	gyenge	mentett oldalra került a holtág, az állóvíz típusának nem megfelelő vegetáció a vízfelszínen, közvetlen vízgyűjtő,

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
				vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, részben átjárható
ANS560	Tisza-tó (erősen módosított)	jó	mérsékelt	-
AEQ117	Villogó-csatorna (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, hullámtér és a vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP844	NK-III-2 öntözőcsatorna (mesterséges)	mérsékelt	jó	vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	a projektben tervezett beavatkozás hozzájárulása a VGT intézkedés megvalósulásához
Bácsborsodi tározó funkcióbővítése			
AEP292	Bácsbokodi-Kígyós-csatorna alsó	23.4. - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon 2.4. - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása	A meglévő időszakos tározó funkcióbővítése során egy 432000 m ³ -es állandó vízborítású tározó alakul ki. A tározó állandó tározóvá alakítása jobb ökológiai állapotot és nagyobb potenciált jelent a területen az állandóan jelen lévő víztömeg és vízfelület növekedésével. A visszatartott víz, lefolyás szabályozásával jelentősen javul és kiegyensúlyozottabbá válik a vízgyűjtőterület hidrológiai egyensúlya. A természetes vízkészletek helyben hasznosulnak. A jelenleg időszakos elöntésű tározóterület jellemzően szántóterület. Az állandó vízborítású tározótér megvalósulásával vizes élőhelyként funkcionál. Így a felszíni lefolyással a mezőgazdasági területekről származó hordalék- és tápanyagterhelés csökkenésével lehet számolni.
ANS481	Bácsbokodi-Felső-szentiváni-halastavak	6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja	A funkcióbővítéssel tervezett állandó vízborítású tározó körüli terület ligetszerű fásítása, parkosítása tervezett, ami lehetőséget ad a tájba illő zonáció kialakítására, őshonos növények telepítésére.
Hódmezővásárhely térségi vízrendszer komplex rekonstrukciója I. ütem			
AEP586	Hódtó-Kistiszai-csatorna	23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon 6.6a - Mederben lévő létesítmények átépítése, karbantartása, beleértve a természet közeli meg-oldások, anyagok alkalmazását	A tervezett záportározó jó ökológiai állapotot és nagyobb potenciált jelent a területen jelen lévő víztömeg és vízfelület növekedésével. A tervezett vízkormányzó műtárgyak működtetésével, a visszatartott víz kormányzásával, a mederbeli lefolyás késleltetésével jelentősen javul és kiegyensúlyozottabbá válik a vízgyűjtőterület hidrológiai egyensúlya. Javul a vízminőség, mert a helyileg szabályozott vízmozgás miatt a hordalék és tápanyagok kiülednek és több idő és tér áll rendelkezésre a biológiai szervezeteknek a hasznosításra. A Nagyfai Holt-Tisza vízpótlása érdekében tervezett új és meglévő műtárgyak a vízkormányzás megvalósításában vesznek részt, ami lehetővé teszi a holtág üzemzerű vízpótlását, ill. vízjárásának ökológiai szempontú hatékonyabb szabályozását. Érintett víztest: AIH108 Nagyfai-Holt-Tisza, melynek a projekt során megvalósult

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	a projektben tervezett beavatkozás hozzájárulása a VGT intézkedés megvalósulásához
			projektelemeknek köszönhetően javulni fog a víztest állapota.
		6.10c - Mentett oldali vízpótlás: holtág, mellékág, ártéri vizes élőhely számára	A tározó közvetetten a FAV sekély porózus vízkészlet pótlásában vesz részt, így a tározó területen burkolást nem alkalmazunk, csak a be- és kivezetés helyen a kimosódások megakadályozása érdekében. A növényzet megválasztása is ökológiai szempontok figyelembevételével történt.
		6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	
		7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	A tervezett vízkormányzó műtárgyak lehetővé teszik a térségi vízfolyások, csatornák által szállított, illetve a rendszerben tározott vizek csatornák, vízfolyások közötti átvezetését. A projekt eredményeképpen a Hódtó-Kis-tiszai-csatornán és a kettősműködésű Kopáncs-Kis-tiszai csatornán érkező vizek elkormányzásával vízpótlás valósítható meg a Nagyfa-Hódtói-összekötő-csatorna és a Nagyfai Holt-Tisza irányába.
		7.1a Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése, beleértve zöld energia alkalmazását	A Györpölési és a Hódtói szivattyútelepek fejlesztése és rekonstrukciója közvetlenül nincs hatással a vizek jó ökológiai állapotára, azonban a működésükkel és stabilabb üzemükkel hozzájárulnak a csatornák vízvezető kapacitásának megnövekedéséhez és a vízviasszatartás stabilitásához, mely közvetve a vízminőség javulását is eredményezi az érintett szakaszon.
		2.4. - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása	A tározó területének művelési ága jelenleg szántó, amely tározó megvalósulásával vizes élőhely lesz.
Hejő-főcsatorna rekonstrukciója			
AEP572	Hejő-főcsatorna	6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett	A Hejő-főcsatorna vízforgalmának kedvezőbbé tétele érdekében a tervezett mederkotrással a vízminőségi terhelést jelentő iszap, tápanyag és növényzet eltávolításra kerül. A VGT2 szabályozottságot illetve annak ökológiai hatását csökkentő intézkedéseinek elősegítése, és az ökológiai célok érvényre juttatása érdekében 2/3-os osztott szelvényű kotrási technológia, és mederszelvény bővítés valósul meg. A kotrási oldalak váltakozása elősegíti a kisvízi meder meanderezését, a csatorna hidromorfológiai viszonyainak javítását.
		6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	A Hejő-főcsatorna vízforgalmának kedvezőbbé tétele érdekében a tervezett mederkotrással a vízminőségi terhelést jelentő iszap, tápanyag és növényzet eltávolításra kerül. A VGT2 szabályozottságot illetve annak ökológiai hatását csökkentő intézkedéseinek elősegítése, és az ökológiai célok érvényre juttatása érdekében 2/3-os osztott szelvényű kotrási technológia, és mederszelvény bővítés valósul meg. A kotrási oldalak váltakozása elősegíti a kisvízi meder meanderezését, a csatorna hidromorfológiai viszonyainak javítását.

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	a projektben tervezett beavatkozás hozzájárulása a VGT intézkedés megvalósulásához
		6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja	A Hejő főcsatorna kotrása és a műtárgyak rekonstrukciója kedvezőbb lefolyási és mederviszonyokat teremtenek. Ez elősegítik a vízfolyás jó ökológiai állapotának elérését és fokozzák annak ökológiai potenciálját. A vízfolyást kísérő zonációval kapcsolatos beavatkozások az őshonos fák megkímélésével, az özönnövények visszaszorításával, az árnyékoltsági viszonyok szerinti egyedeléssel valósul meg a zonáció rehabilitációja.
		6.8 - Mederkapacitás növelése a környezeti, természeti szempontok figyelembevételével	
		6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett	A funkció nélküli, lefolyást akadályozó műtárgyak és műtárgymaradványok elbontása tervezett.
AEP572	Hejő-főcsatorna	23.4 - Vízügyi tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	A tervezett vízviszatarató műtárgyak elsősorban ökológiai vízszinttartást, illetve vízviszataratást valósítanak meg kisvízes időszakokban. A visszatartott víz, lefolyás szabályozásával jelentősen javul és kiegyensúlyozottabbá válik a vízgyűjtőterület hidrológiai egyensúlya. A természetes vízkészletek helyben hasznosulnak.
Harangodi tározó és a Kállai-főfolyás rehabilitációja			
AEP626 AEP627 ANS505	Kállay főfolyás alsó Kállay fő-folyás felső Harangodi-tározó	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	A Kállai-főfolyás és a Harangodi-tározó előülepítő tér tervezett mederkotrása és a vízminőségi terhelést jelentő iszap, tápanyag és növényzet eltávolítása. Az állandó tározó jó ökológiai állapotot és nagyobb potenciált jelent az állandóan jelen lévő víztömeg és vízfelület helyreállításával. Ez segíti a vízfolyás jó ökológiai állapotának elérését és fokozzák annak ökológiai potenciálját.
		6.11 - A természetesnél mélyebb meder, illetve az ebből adódó kis- és középvízszint, valamint talajvízszint-süllyedés hatásának csökkentése	
		6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna)	
		17.3 - Talajerózió elleni műszaki létesítmények, terepalakulatok kialakítása (vízművek, vízmosások megkötése, hordalékfogó gátak stb.)	Az előülepítő tér bővítésével és a szűrőmező rekonstrukciójával és hatékonyságának tervezett növelésével javul a vízminőség a hordalék, és tápanyagok kiülepedésével, szűrésével. Ez védi és csökkenti a fő befogadó víztest terhelését a pontszerű bevezetések hatásaitól.
Örvényabádi belvízrendszer és Villogó belvíz-csatorna fejlesztése			
AEQ062 AEP829 AEQ063	Tiszaderzsi csatorna Nagyfoki I. csatorna Tiszafüredi öntöző-főcsatorna	6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett	A belvízöblözlet csatornáinak (Tiszadezsi 3, Nagyfoki I-II, Tiszafüredi öntöző-főcsatorna) tervezett mederkotrása és a vízminőségi terhelést jelentő iszap, tápanyag és növényzet eltávolítása. Megvalósul a csatornák hidromorfológiai viszonyainak helyreállítása. A belvízöblözlet csatornáinak kotrása és a műtárgyak rekonstrukciója kedvezőbb lefolyási és mederviszonyokat

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	a projektben tervezett beavatkozás hozzájárulása a VGT intézkedés megvalósulásához
AIH056 ANS560 AEQ117 AEP844	Cserőközi Holt-Tisza Tisza-tó Villogó-csatorna NK-III-2 öntözőcsatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	teremtene. Ez elősegíti a vízfolyások jó ökológiai állapotának elérését és fokozza azok ökológiai potenciálját. A Villogó belvízcsatorna tervezett mederkotrása és a vízminőségi terhelést jelentő iszap, tápanyag és növényzet eltávolítása. Megvalósul a csatorna hidromorfológiai viszonyainak helyreállítása.
		6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja	A belvízrendszer lefolyási viszonyainak módosításával, a csatornák medrében visszatartott víz magasabb szintű lefolyás szabályozásával - késleltetésével, vízkormányzási lehetőségek növelésével és vízpótlásával - jelentősen javul és kiegyensúlyozottabbá válik az öblözet hidrológiai egyensúlya. A beavatkozások elősegítik a vízfolyások jó ökológiai állapotának elérését és fokozza azok ökológiai potenciálját.
		7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 7.1a Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése, beleértve zöld energia alkalmazását	A Tiszaderzsi és a Zsilai szivattyútelepek felújítása közvetlenül nincs hatással a vizek jó ökológiai állapotára, azonban a működésükkel és stabilabb üzemükkel hozzájárulnak a csatornák vízvezető kapacitásának megnövekedéséhez és a vízvisszatartás stabilitásához, mely közvetve a vízminőség javulását is eredményezi az érintett szakaszon. A Villogó 30+475 kmsz-be tervezett szivattyútelep megépítése közvetlenül nincs hatással a vizek jó ökológiai állapotára, azonban a működésével és stabil üzemével hozzájárul a csatorna vízvezető kapacitásának megnövekedéséhez és a vízvisszatartás stabilitásához, mely közvetve a vízminőség javulását is eredményezi az érintett szakaszon.
		7.1a Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése, beleértve zöld energia alkalmazását	A csatornák medrében visszatartott víz, lefolyás szabályozásával jelentősen javul és kiegyensúlyozottabbá válik a vízgyűjtőterület hidrológiai egyensúlya. A természetes vízkészletek helyben hasznosulnak. Javul a vízminőség, mert a szabályozott vízmozgás miatt a hordalék, szennyezések és a tápanyagok kiülepednek és több idő és tér áll rendelkezésre a biológiai szervezeteknek a hasznosításra. Ez megvédi és csökkenti a fő befogadó víztest terhelését a pontszerű bevezetések során fellépő hatásoktól. A Villogó medrében a vízvisszatartás megvalósításával lehetővé válik a völgyvonulatban megjelenő víz helyben tartása és hasznosulása. A nagy víztér biológiai aktivitása megvédi és csökkenti a fő befogadó víztest terhelését a pontszerű bevezetések során fellépő hatásoktól. A mederben visszatartott víz, lefolyás szabályozásával jelentősen javul és kiegyensúlyozottabbá válik a vízgyűjtőterület hidrológiai egyensúlya. A természetes vízkészletek helyben hasznosulnak. Javul a vízminőség, mert a szabályozott vízmozgás miatt a hordalék, szennyezések és a tápanyagok kiülepednek és több idő és tér áll rendelkezésre a biológiai szervezeteknek a hasznosításra.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés a VGT szempontjából kedvező, elsősorban a vízvisszatartás, a területeken a többletvizek megjelenése miatt.

18. Belvízvédelmi szivattyútelepek fejlesztése és rekonstrukciója

Helyszín:

- Árpási szivattyútelep mozgó gereb csere (ÉDUVIZIG)
- Makádi szivattyútelep rekonstrukciója (KDVVIZIG)
- Bajaszentistváni szivattyúállás átépítése (ADUVIZIG)
- XIV. torkolati szivattyútelep rekonstrukciója (ADUVIZIG)
- Ordacsehi szivattyútelep rekonstrukciója (DDVIZIG)
- Búberki szivattyútelep gépészeti felújítása (NYUDUVIZIG)
- Győrteleki szivattyútelep elbontása és szivattyúállás kiépítése (FETIVIZIG)
- Olcsvai szivattyútelep rekonstrukciója (FETIVIZIG)
- Prügyi és Felsőberecki szivattyútelepen uszadékfogó gerebek kialakítása (ÉMVIZIG)
- Szivattyútelepek rekonstrukciója (TIVIZIG)
- Vargahosszai szivattyútelep rekonstrukciója (KÖVIZIG)

A projekt tartalma: A gyakoribbá váló rendkívüli időjárási események, a lezúduló nagy esőzések, veszélyes helyzeteket és komoly károkat okozhatnak. A bekövetkező szélsőséges helyzetek mérséklését célozzák a fejlesztések a belvízelvezető rendszerek alkalmas műszaki állapotának megteremtésével.

A projekt hosszú távú célja a belvízi elöntések nagyságának és idejének csökkentése, a károkozások mérséklése, a védekezési költségek csökkentése, a főművek védképességének hosszú távú megőrzése. Közvetlen cél a belvízelvezető hálózat legkritikusabb pontjainak rekonstrukciója.

Tervezett tevékenységek: A belvízvédelmi szivattyútelepek rekonstrukciója keretében az előregedett, vagy nem megfelelő kapacitású, nem megfelelő üzembiztonságú szivattyútelepek rekonstrukciója valósul meg, a kapcsolódó műtárgyak, egyéb gépi berendezések, csőhálózatok, energiaellátó létesítmények, valamint a szivattyúgépházak, kezelőépületek átépítésével, felújításával. Cél a károk mérséklése, ezáltal az üzemeltetés költségeinek csökkentése.

Értékelés: A tervezett beavatkozások többsége a vizek jó ökológiai állapotának megőrzése szempontjából kedvezőtlen elemet nem tartalmaznak, hiszen nem új szivattyútelepek létesítéséről, hanem már meglévők rekonstrukciójáról van szó. Több esetben a felújításoknak köszönhetően lehetőség van arra, hogy megakadályozzák a szennyezések befogadóba jutását, így a szennyezés helyben tartható és közömbösíthető, mely a VGT célkitűzéseit támogatja.

Egy projekt, a Búberki szivattyútelep gépészeti felújítása közvetett módon támogatja a VGT célkitűzéseinek elérését, mivel hozzájárul egy olyan rendszer üzemeltetéséhez, mely a Balaton, tehát hazánk legfontosabb állóvizének vízminőségét hivatott javítani, illetve természetvédelmi és turisztikai szempontból is jelentős értéket képvisel.

Végső minősítés: A tervezett beavatkozás a VGT intézkedések megvalósítását nem akadályozza. A Búbereki szivattyútelep közvetett módon segíti a célkitűzések elérését.

19. Mosoni-Duna torkolati szakaszának vízszint rehabilitációja

Helyszín: Győr-Gyórszentiván

A projekt tartalma:

A projekt célja a Mosoni-Duna torkolati szakaszának vízszint rehabilitációja, ennek érdekében szükséges a torkolati műtárgycsoport létesítése a hozzá kapcsolódó árvédelmi töltéssel együtt. A Mosoni-Duna torkolati műtárgyának megépítése, a szigetközéből kilépő talajvíz megtámasztásával, a szigetközi rehabilitációs projektek vízszint rehabilitációs hatásának érvényesülését segíti. A VGT2 a legfontosabb feladatok között jelöli meg ezt a projektet az alábbiak szerint: „A bősi üzemvízcsatorna betorkollása alatti mederszakasz jelentős mélyülésének kedvezőtlen hatása a Mosoni-Duna torkolati művének megépítésével mérsékelhető, ami kedvezően hat a Rábca, a Rába és a Marcal torkolati szakaszára is.”

A Mosoni-Duna torkolati műtárgyának megépítésével a következő problémák válnak megoldhatóvá:

- a kis és középvizek szintje megemelhető lesz a referencia időszak (1950-60.) vízszintjére,
- lehetővé válik a kisvizés időszakokban a Duna vízleszívó hatásának kiküszöbölése,
- megtörténik a vizes élőhelyek rehabilitációja,
- biztosított a „Mosoni-Duna és Lajta folyó térségi vízgazdálkodási rehabilitációja” és a „Szigetközi mentett oldali és hullámtéri vízpótló rendszer ökológiai célú továbbfejlesztése” tárgyú projektek céljainak maradéktalan teljesülése,
- mérsékelhetőek lesznek a Duna árvizei okozta vízszintemelkedések, mivel a torkolati műtárgy árvízkapuként is működhet, az árvizek jelentős részében csökkenti a vízszinteket, amely előnyös Győr térségében.

A beruházás számos jelentős kedvező hatása mellett, főként a megvalósítási időszakban átmeneti jellegű környezetterhelő hatással is bír, azonban a negatív hatótényezők mindegyike vagy átmeneti jelleggel jelentkezik, elviselhető mértékű terhelést okoz.

Tervezett tevékenységek: Torkolati műtárgy, hallépcső, egyéb kapcsolódó létesítmények (pl. üzemviteli épület, elő- és utóikötő, kapcsolódó infrastruktúra stb.) építése

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP777	Marcal torkolati része (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, ártér levágásra került, medersüllyedés/ártér feltöltődés nagy folyókon, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AEP810	Mosoni-Duna alsó (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, az ártér levágásra került, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, medersüllyedés/ártér feltöltődés nagy folyókon, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AEP812	Mosoni-Duna középső (természetes)	jó	mérsékelt	-
AEP902	Rába torkolati szakasz (erősen módosított)	jó	mérsékelt	-
AEP904	Rábca (erősen módosított)	jó	mérsékelt	részben átjárható

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	7 -
AEP777	Marcal torkolati része	6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna)	+
AEP810	Mosoni-Duna alsó	6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna)	+
		6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja	+
		6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+
		6.12c - Partfalak, mobilgátak építése	0
AEP812	Mosoni-Duna középső	6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja	+
		6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna)	+
		6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett	+
		6.4 – Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	0
		6.7 – Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+
		6.10 - Az ártér illetve a hullámtér vízellátottságának javítása	+
AEP902	Rába torkolati szakasz	6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna)	+
AEP904	Rábca	6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna)	+

A projekt fő célja a vízgazdálkodás helyzetének javítása, természetvédelmi, ökológiai vízigények kielégítése, valamint a természetes vízkészletek hasznosíthatóságának növelése. A projektben tervezett beavatkozások révén mérséklődnek a vizek többletéből, vagy hiányából származó kedvezőtlen szélsőséges hatások, és javul a Mosoni-Duna VKI szerinti állapota.

Végző minősítés: A VGT-ben szereplő célokat megvalósító, egyértelműen kedvező beavatkozás.

20. Felső-Dunai mellékág-rendszerek árvízvédelme és vízpótlása I. ütem

Helyszín: Rajka, Dunakiliti, Dunasziget, Kisbodak, Dunaremete, Lipót, Ásványráró

A projekt tartalma: A szigetközi hullámtéri mellékág-rendszer vízpótlásában jellemző kedvezőtlen folyamatok, jelenségek elkerülése, a folyamatosan jelentkező magas helyreállítási költségek és a fennálló veszélyhelyzet, jelentős ökológiai kockázat megszüntetése érdekében, olyan átfogó vízpótlási tervezés és megvalósítás szükséges a térségben, amelyek a teljes szigetközi hullámtéri vízrendszer stabil működését biztosítják árvizes és árvízen kívüli időszakban egyaránt.

A projekt célja a Felső-Duna (1850-1809 fkm) árvízlevezető képességének javítása, a korábban csak ideiglenes jelleggel megépített Szigetközi hullámtéri vízpótló-rendszer létesítményeinek hosszú időtávra is megfelelő átalakítása, fejlesztése, melynek során biztosítani kell a Duna folyam főmeder és a mellékágrendszerek ökológiai kapcsolatának lényeges javítását is.

A fejlesztés eredményeképpen a meglévő vízpótló rendszer működési feltételei, árvízlevezető képessége, műveinek, műtárgyainak állékonysági problémái javulnak, megszűnnek, javul a mellékágak, vizes élőhelyek vízpótlása, megtörténik az üzemi feltételeket biztosító vízrajzi hálózat rekonstrukciója. A fejlesztés révén nő a vízgazdálkodási fejlesztéssel érintett terület nagysága és a klímaváltozás következtében gyakoribbá váló szélsőséges vízgazdálkodási állapotok emberi egészségre és életre, vagyonra, a vizek minőségére, a környezetre gyakorolt káros hatásai mérséklődnek.

A projektet ismertető honlapon (<http://felsodunaprojekt.ovf.hu/>) elérhető információk alapján 2019. március második felében indult meg a kivitelezés és várható befejezése 2021.02.15. napjára tervezett.

Tervezett tevékenységek: A projekt során mellékágkotrásokat, mellékágrendszerek műveinek, műtárgyainak átalakítását - végleges kiépítésüket, átjárhatóvá tételüket (ökológiai szempontból az Európai Unió Víz keretirányelvének való megfelelés érdekében, és a vízijárművek részére is), árvízlevezető képességük javítását, vízrajzi állomások fejlesztését kívánják megvalósítani.

A tervezett beavatkozásokat az alábbiak:

- A mellékágrendszerrel kapcsolatban szükséges beavatkozások (mellékágkotrások és a mellékágrendszer műveinek, műtárgyainak átalakítása)
- Vízrajzi állomások rekonstrukciója (távmérő rendszer és vízmérce alépítmény rekonstrukciója, új vízmérce építése)

A fejlesztés során 33 db mellékág, összesen 9446 m hosszban, 33 db műtárgy és 14 db vízmérce rekonstrukciójára, 1 db új vízmérce építésére és egy gumikerekes forgókotrógép beszerzésére kerül sor.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP443	Duna Szigetköznél (erősen módosított)	jó	mérsékelt	túlzott vízhasználat, jelentős vízáterhelések/kivezetések, befolyásolt vízjárás
AOC866	Szigetközi HTVP főág (erősen módosított)	jó	jó	részben átjárható

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP443	Duna Szigetköznél (erősen módosított)	6.2 - Hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása, a zöld infrastruktúra fejlesztése, átalakítása, fenntartása	+

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
		6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett	+
		6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+
		6.10 - Az ártér illetve a hullámtér vízellátottságának javítása	+
		6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna)	+
		7.5 - A vízmegosztás módosítása az ökológiai vízigény biztosítása érdekében	+
AOC866	Szigetközi HTVP főág (erősen módosított)	5.1 - A vándorló élőlények hosszirányú mozgását/vándorlását és/vagy a vízi élőhelyek állapotának javítását elősegítő intézkedések	+
		6.2 - Hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása, a zöld infrastruktúra fejlesztése, átalakítása, fenntartása	+
		6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett	+
		6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+
		6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett	+
		6.10 - Az ártér, illetve a hullámtér vízellátottságának javítása	+
		7.5 - A vízmegosztás módosítása az ökológiai vízigény biztosítása érdekében	+

A vízrendszer stabilitásával lehetőség válik a komplex hasznosítások tervezésére is, beleértve a természetvédelmi, az erdészeti, a vadgazdálkodási, a halászati, a turisztikai, a mezőgazdasági, a hajózási és egyéb célok megvalósítását is. A tervezett intézkedések közvetlen hatással vannak az árvízi levezető képességre, a különböző beavatkozások megvalósulása után a hullámtér és a mellékágak nagyvízi levezető kapacitása jelentősen javulni fog.

A tervezett fejlesztés összhangban van a VGT-ben szereplő alábbi intézkedésekkel:

- 5.1 - A vándorló élőlények hosszirányú mozgását/vándorlását és/vagy a vízi élőhelyek állapotának javítását elősegítő intézkedések
- 6.2 - Hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása, a zöld infrastruktúra fejlesztése, átalakítása, fenntartása
- 6.3a - A mederforma természettest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével
- 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása
- 6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett
- 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében
- 6.10a - Levágott kanyarulatok, feliszapolódott holtágak és mellékágak főággal való kapcsolatának helyreállítása
- 6.11 - A természetesnél mélyebb meder, illetve az ebből adódó kis- és középvízszint, valamint talajvízszint-süllyedés hatásának csökkentése

- 6.14 - Hajózás adaptív fejlesztése a folyó, vagy állóvíz adottságainak figyelembevételével
- 7.6a - Felszíni és felszín alatti vízkivételek és átvezetések nyilvántartása, felülvizsgálata, módosítása, engedélyezése
- 7.5 - A vízmegosztás módosítása az ökológiai vízigény biztosítása érdekében

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés várható eredményei közül kiemelendő, hogy nő a Szigetközi hullámtéri és a mentett oldali vízpótló-rendszer vízpótlásának a biztonsága, csökken a természetvédelmi, ökológiai szempontból értékes szigetközi területek potenciális kiszáradási veszélyeztetettsége. Így a VGT szempontjából egyértelműen kedvező a projekt.

21. Vízvisszatartás és tájhasználat-váltás tervezése az Ős-Dráva Programban

Helyszín: A projekt tervezési területe Baranya megye déli, délnyugati, valamint Somogy megye délkeleti részét érinti; négy járás – a Barcsi, a Sellyei, a Siklói és a Szigetvári járások – összesen 45 településének közigazgatási területét foglalja magába.

Barcsi járás (Somogy megye) települései

- Drávagárdony	- Lakócsa	- Szentborbás
- Drávatamási	- Potony	- Tótújfalu
- Kastélyosdombó		

Sellyei járás (Baranya megye) települései

- Adorjás	- Felsőszentmárton	- Okorág
- Baranyahidvég	- Hirics	- Páprád
- Besence	- Kákics	- Piskó
- Bogdása	- Kemse	- Sámod
- Csányoszró	- Kisszentmárton	- Sellye
- Drávafok	- Lúzsok	- Sósvertike
- Drávaiványi	- Markóc	- Vajszló
- Drávakeresztúr	- Marócsa	- Vejti
- Drávasztára	- Nagycsány	- Zaláta

Siklói járás (Baranya megye) települései

- Cún	- Dráwapalkonya	- Kórós
- Drávacsehi	- Dráwapiski	- Szaporca
- Drávacsepely	- Kémes	- Técső

Szigetvári járás (Baranya megye) települései

- Endrőc	- Teklafalu

A projekt tartalma: A 2000-es évek elején megszületett alapötlet szerint, az Ős-Dráva Program egy komplex, a természeti, társadalmi és gazdasági szférát egyaránt érintő területfejlesztési program, amely a Dráva térségének felszíni vízrendszerére alapozottan megteremti a hosszú távú, fenntartható fejlődés feltételeit Magyarország egyik leghátrányosabb térségében, a Dél-dunántúli régióban elhelyezkedő Ormánságban. A komplex fejlesztést célul kitűző Ős-Dráva Program hét alappillére közül az egyik a vízgazdálkodási beavatkozás.

Az eredeti Ős-Dráva Programban javasolt vízgazdálkodási beavatkozások újragondolásával, valamint a projekt területének bővítésével, az aktualizált vízgazdálkodási koncepció fő célja, a felszíni vizek szükséges és lehetséges mértékű visszatartása a tájhasználat váltás megteremtése érdekében. Ennek tükrében a projekt célkitűzése a dombvidéki vízgyűjtőről érkező vizek helyben tartásával a terület saját csapadék- és külvizeivel való gazdálkodás, azaz a „felelős vízkormányzás” megvalósítása, a vízrendszerek vízháztartásának egyensúlyba hozása, a vizek célzott irányítása a vízrendszerek között. A fejlesztés célja, az Ős-Dráva Program területén a fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek a javítása, a vízvisszatartást, vízkészlet megőrzést támogató és a vizek mennyiségi és minőségi védelmét szolgáló, a tájhasználat-váltást, az ökológiai szempontokat figyelembe vevő vízgazdálkodási rendszer megvalósítása.

A fejlesztés eredményeként a felújított és épített új létesítményekkel megvalósítható a területen a vízvisszatartás, hatékonyabb, rugalmasabb vízgazdálkodási rendszer működtethető, az aszályos időszakokban is a tájhasználat váltást figyelembevevő többcélú vízellátás biztosítása lehetővé válik, mérsékelhetők a belvíz és helyi vízkárok. Így a klímaváltozás hatásai, az aszálykárok mérséklődnek, javul a társadalmi és ökológiai vízigények kielégítésének lehetősége, a meglévő vízkészletek

hasznosíthatósága, növekszik a vízzel való ellátottság területi aránya, ezáltal nő a terület népesség megtartó képessége.

A projektet ismertető honlapon (<http://osdravaprojekt.ovf.hu/>) elérhető információk alapján 2018. év vége óta a kivitelezés folyamatban van, várható befejezése jelenleg nem ismert.

Tervezett tevékenységek:

A vízviszatartó vízgazdálkodást biztosító rendszer alapelemei

- direkt vízpótláshoz szükséges fő- és mellékágakként funkcionáló csatornák (meghatározott szakaszok) rekonstrukciója, összekapcsolása (új csatornák építése),
- felszíni vizeket helyben tartó vagy a lefolyást késleltető kisműtárgyak (duzzasztó-, osztó-, oldalműtárgyak) helyreállítása/fejlesztése/építése,
- drávai mellékágak revitalizációja.

A Siópusztai árok→Lugi csatorna→Köcsönye csatorna nyomvonalán épül ki a vízpótló főág. A főághoz csatlakozó alrendszerek (NY→K):

- Siópusztai árok vízrendszere
- Korcsina csatorna vízrendszere
- Sellyei és Kápolnai-Gürü vízrendszere
- Vejti-Luzsoki vízrendszer

„Beépülő” rendszer, mely egyben a vízpótló főág utolsó (K-i) eleme a Körcsönye csatorna vízrendszere. Önálló (vízpótlástól független) alrendszerek a Fekete-víz és a Pécsi víz.

További fontosabb (javasolt) beavatkozások:

- víztározók létesítése,
- új mederszakaszok építése,
- meglévő mederszakaszok kotrása (vízjogi engedélyeknek megfelelő állapotra),
- meglévő oldalműtárgyak felújítása, átépítése,
- vizes élőhelyek, holtágak vízpótlása,
- mellékágak revitalizációja,
- szivattyúzási pontok helyreállítása és újabb helyek kiépítése (naperő teleppel, napi tározóval),
- Drávai vízkivétel,
- naperőmű (2 db),
- kisműtárgyak (mérőállomások is) létesítése,
- monitoring rendszer kiépítése (telemechanikai üzemelési rendszer).

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	víztest ökol. állapota	hidro- morfológiai állapot	hidromorfológiai probléma
AEP453	Egerszegi-csatorna (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP478	Fekete-víz (erősen módosított)	mérsékelt	jó	mederszabályozás, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő

kód	érintett víztest	víztest ökol. állapota	hidro- morfológiai állapot	hidromorfológiai probléma
AEP571	Hegydó-patak (erősen módosított)	gyenge	mérsékelt	mederszabályozás, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP716	Körcsönye-csatorna (természetes)	rossz	jó	-
AEP876	Pécsi-víz alsó (erősen módosított)	rossz	jó	mederszabályozás, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP914	Régi-Fekete-víz (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AEP956	Sellyei-Gürü- csatorna (mesterséges)	mérsékelt	jó	vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AOC807	Korcsina-főcsatorna alsó (erősen módosított)	mérsékelt	jó	-
AOC808	Korcsina-főcsatorna felső és Tekerési- árok (természetes)	rossz	jó	vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP453	Egerszegi- csatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + + + +
AEP478	Fekete-víz	6.2 - Hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása, a zöld infrastruktúra fejlesztése, átalakítása, fenntartása 6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.2 - Területi vízvisszatartás mezőgazdasági területeken a beszívargás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.3 - Vízvisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban	+ + + + + + + + + +

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
		23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	
AEP571	Hegydő-patak	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + + +
AEP716	Körcsönye-csatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.2 - Területi vízvisszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében	+ + + +
AEP876	Pécsi-víz alsó	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + + +
AEP914	Régi-Fekete-víz	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása 23.2 - Területi vízvisszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + + + +
AEP956	Sellyei-Gürü-csatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 23.2 - Területi vízvisszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + +
AOC807	Korcsina-főcsatorna alsó	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+ + + +

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
		2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása	+
		23.2 - Területi vízviszatarítás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében	
		23.4 - Vízviszatarítás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+
AOC808	Korcsina-főcsatorna felső és Tekerési-árok	7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+
		2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása	+
		23.2 - Területi vízviszatarítás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében	+
		23.4 - Vízviszatarítás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+

A megvalósíthatósági tanulmány szerint a fejlesztéshez köthető VGT2 intézkedések megnevezéséből is látszik, hogy bár a fejlesztés mesterséges beavatkozásokkal jár (pl. mederkotrás, duzzasztók (zsilipek) kialakítása, de teszi mindezt annak érdekében, hogy megoldható legyen a lokális vízviszatarítás, a hatékony vízkormányzás, ez által pedig a holtágak, mellékágak és vizes élőhelyek vízpótlása. Minderre azért van szükség, mert az Ős-Dráva Program az érintett térségek fő problémájaként a Dráva fenéksüllyedése miatti kiszáradást, a gazdálkodás ellehetetlenülését nevezi meg. A természeti értékek fenntartásához és a megfelelő mezőgazdasági tevékenységhez vízpótlásra van szükség. Ennek ismeretében alakult ki a program alap koncepciója, mely szerint a térség problémáit a vízgazdálkodási rendszer átalakítására alapozva kell megoldani. A hajdanán vízzel megfelelően ellátott terület számára, lehetőség szerint ismét biztosítani kell az optimális vízmennyiséget.

A tervezett műszaki beavatkozások az alábbi VGT3 intézkedések megvalósulását:

- 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása
- 6.10c - Mentett oldali vízpótlás: holtág, mellékág, ártéri vizes élőhely számára
- 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását
- 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását
- 23.4 - Vízviszatarítás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon
- 28.2 - A védett természeti területek állapotát javító speciális hidromorfológiai intézkedések, beleértve a vízkivételek speciális szabályozása, vízkormányzás és vízpótlás megoldása a természetvédelmi igények kielégítésére

Végső minősítés: A fejlesztés előmozdítja a VGT intézkedések megvalósulását, javulnak a vízkészlet-gazdálkodás feltételei, növekszik a vizek kártételei elleni biztonság és a vízviszatarítás. A projekt hatásai kedvezőek lesznek a kijelölt víztestekre és a védett területekre is.

22. A Velencei-tavi partfal komplex fenntartható rehabilitációja (KEHOP-1.3.0-15-2016-00015)

Helyszín: Agárd, Gárdony, Dinnyés, Velence, Pákozd, Kápolnásnyék, Sukoró

A projekt tartalma: A partvédművek és a mögöttes területek magasságának többsége már nem felel meg az érvényben lévő jogszabálynak, ezzel komoly vízelvezetési problémákat okozva a tó közvetlen parti sávjában. A tó körül az 1960-as és 1970-es években épült vasbeton szerkezetű partfalak sem környezeti, sem társadalmi-gazdasági szempontból nem felelnek már meg a kor követelményeinek. Többségük elavult, romló állagú, balesetveszélyes. A jelenlegi partfal egyes szakaszain a partfal rekonstrukció szükségsszerű annak érdekében, hogy a fenntartási munkálatok ellátása biztosítható legyen.

A feliszapolódott csatornákon a belső vízmozgások, öblítési lehetőségek nincsenek, vízcsera hiányában az iszap minősége romlik, a meglévő nádas-állomány károsodik. Az öblökben a feliszapolódás miatt minden tevékenység megszűnhet, a víz megközelíthetősége csökken, a turisztikai tevékenység akadályozva lesz, az élővilág károsodhat. A Velencei-tó északi részének vízgyűjtő területe erózió által veszélyeztetett, ahonnan több kisebb vízfolyás is szállít vizet. Az egyszerre lehulló nagy mennyiségű csapadék a talaj lemosódását okozza. A lemosódott talaj nagy része a vízfolyásokba mosódik. A szállított hordalék, amely a vízfolyásban nem tud kiüledni, a Velencei-tóba jutva annak feliszapolódását eredményezi, és ronthatja a vízminőséget.

A projektterületen a vízminőség-védelmi cél mellett, fokozottan figyelembe kell venni a természetvédelmi célkitűzéseket is. A Velencei-tó vonatkozásában az elmúlt évtizedek során a halak ívására alkalmas partszakaszok szinte teljesen megszűntek. Szükséges megóvni a még ívásra alkalmas partszakaszokat, vagy egyes területeken végzett kisebb környezeti átalakításokkal a halak természetes szaporodását elősegíteni.

A projekt közvetlen célja a Velencei-tó vízminőségének fenntartható javítása, a part menti területek természetközeli állapotának magasabb színvonalú megőrzése, biztosítása, illetve környezettudatos rehabilitációja, mindezekkel a Víz Keretirányelvnek (VKI) megfelelő jó ökológiai állapot fenntartható elérésének biztosítása. Közvetett módon cél a tóparti szolgáltatások ökoturisztikai szempontú újrapozicionálásának támogatása és azok környezettudatos használatának és hozzáférhetőségének elősegítése - a környezetminőség komplex és fenntartható fejlesztésén keresztül.

A projektet ismertető honlapon (<http://velenceito.ovf.hu/index.html>) elérhető információk alapján 2018-ban indult meg a kivitelezés és várható befejezése 2021.11.29. napjára tervezett.

Tervezett tevékenységek:

- Vízfolyások és vízminőségi hordalékfogó tározók rendezése
- Partfal-rekonstrukció
- Kotrás
- Zagyter-kialakítás
- Ívóhelyek, halbölcsők kialakítása
- Nádmonitoring és nádgazdálkodási terv készítése

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AIQ960	Velencei-tó nyíltvízes terület (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges lejtőprofil és/vagy partvédelem, parti sáv, közvetlen vízgyűjtő, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő

Értékelés

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AIQ960	Velencei-tó nyíltvízes terület	5.2 - Duzzasztás és a vízszintszabályozás hatásának csökkentése (üzemeltetés módosítása, szivárgó csatornák, drénezés)	0
		6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett.	+
		6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+
		6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+
		6.12 - Települési zöld-kék infrastruktúra fejlesztése	+

A tervezett műszaki beavatkozások az alábbi VGT3 intézkedések megvalósulását:

- 6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett.
- 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása
- 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében
- 6.12 - Települési zöld-kék infrastruktúra fejlesztése

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés a VGT szempontjából kedvező, támogatja az érintett víztest jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérését és megtartását.

23. Belvízcsatornák fejlesztése és rekonstrukciója II.

Helyszín:

- **ATIVIZIG:** Kunszállás, Kiskunfélegyháza, Kecskemét, Gátér, Kiskunhalas, Harkakötöny, Szank, Jászsztérlászló, Pálmonostora, Csengele, Petőfiszállás, Fülöpjakab, Bugac, Baks, Ambrózfalva, Apátfalva, Bócsa, Bugacpusztaháza, Csanádalberti, Csanádpalota, Királyhegyes, Kövegy, Magyarcsanak, Mezőhegyes, Mórícgát, Nagyer, Nagylak, Nyárlőrinc, Ópusztaszer, Pusztaszer, Pitvaros, Szank, Tiszaalpár, Városföld
- **FETIVIZIG:** Nyíregyháza, Nyírtelek, Kótaj, Ibrány, Botpalád, Túristvándi, Penyige, Gacsály, Rozsály, Zajta, Kisszekeres, Darnó, Jánkmajtis, Kocsord, Nyírcsaholy, Nagyecsed, Győrtelek, Porcsalma, Szamossályi, Bátorliget, Berkesz, Kántorjánosi, Laskod, Nyírbátor, Nyírgyulaj, Nyírmada, Ófehértó, Petneháza, Rohod, Vaja
- **ÉMIVIZIG:** Hejőkürt
- **ADUVIZIG:** Bácsalmás, Bácsbokod, Bácsborsód, Katymár, Madaras, Hercegszántó, Bácsszentgyörgy, Dávod, Gara, Érsekcsanak, Kalocsa, Foktő, Szakmár, Akasztó, Dunatetőtlen
- **TIVIZIG:** Bihartorda, Debrecen, Derecske, Folyás, Hajdúszovát, Hajdúsámson, Hajdúszoboszló, Hortobágy, Kaba, Mikepércs, Nádudvar, Nagyhegyes, Polgár, Püspökladány, Sáránd, Sárrétudvari, Tetőtlen, Tiszacsege, Tiszadob, Tiszagyulaháza, Újtikos
- **KÖTIVIZIG:** Karcag, Berekfürdő, Kisújszállás
- **KÖVIZIG:** Ecsefalva, Dévaványa, Kertészsziget, Szeghalom, Füzesgyarmat, Körösladány, Gyomaendrőd, Túrkeve, Mezőtúr, Vésztő, Zsadan, Körösújfal, Biharugra, Körösnagyharsány, Okány, Szarvas, Geszt, Doboz, Tarhos, Bélmegyer, Békés, Mezőberény, Köröstarcsa, Sarkad, Kötegyán, Újszalonta, Méhkerék, Sarkadkeresztúr, Mezőgyán, Gyula, Békéscsaba, Elek, Csabaszabadi, Murony, Komádi, Újkígyós, Kondoros, Nagykamrás, Telekgerendás, Csárdaszállás, Kamut, Hunya, Gerendás, Csorvás, Örménykút, Nagyszénás, Gádos, Csabacsúd, Békésszentandrás, Medgyesegyháza, Pusztatölke, Orosháza

A projekt tartalma: Tárgyi projekt keretében olyan beavatkozások valósulnak meg, melyek az éghajlatváltozás felszíni és felszín alatti vizekre gyakorolt káros hatásainak mérséklése érdekében a vízgazdálkodás helyzetének javítását, a vízhiányos időszakokban jelentkező vízigények kielégítését, valamint a természetes vízkészletek hasznosíthatóságának növelését szolgálják.

A tervezett beavatkozások 7 projekteleme 7 Vízügyi Igazgatóság területén valósulnak meg. A Projektelemelek eltérő műszaki tartalmúak, de összességében az adott terület vízgazdálkodásának javítását szolgálják. A Vízügyi Igazgatóságok kezelésében lévő művek állapota jelenleg változó, alapvetően ezek felújítása, korszerűsítése, bővítése valósulna meg.

A projektbe bevont belvízcsatornák, azokon elhelyezkedő vízépitési műtárgyak és létesítményeik nem felelnek meg az elvárásoknak, a csatornák vízszállító képessége, a műtárgyak áteresztő képessége, esetenként a vízviszatartó képessége nem megfelelő, így nem tudják megfelelően ellátni fő funkciójukat, nem biztosított a megfelelő áramlási viszony. A térségi vízviszatartást, vízpótlást, víztározást, vízkormányzást is elősegíti a csatornák és a nem megfelelő műtárgyak elvárt szintre hozása.

Az éghajlatváltozás jellemzően a korábbinál szélsőséesebb hidrometeorológiai viszonyokban nyilvánul meg, amelynek megfelelő kezeléséhez, azaz a káros víztöbbletek elvezetéséhez, ezáltal a belvízkárok csökkentéséhez, a szabad vízkészlet viszatartásához ezáltal az aszálykárok csökkentéséhez, a mikro és makro környezetek állapotának javításához a belvíz-elvezető csatorna-rendszerek, azok műtárgyainak jó állapota szükséges.

Fentiek érdekében a tervezett fejlesztés az alábbi beruházásokat tartalmazza:

- Hejőkürti szivattyútelep fejlesztése (ÉMVIZIG)
- Belvízvédelmi művek fejlesztése
 - az ADUVIZIG 17-19. és 84. számú belvízrendszerében
 - a FETIVIZIG 41-44. és 46. számú belvízrendszerében
 - a TIVIZIG 47, 48, 49, 50, 54 és 58 számú belvízrendszerében
 - a KÖTIVIZIG Kisújszállás és Karcag környéki belvízrendszerében
 - az ATIVIZIG 33, 34, 36 és 81 számú belvízrendszerében
 - a KÖVIZIG 55, 56, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 74, 75 belvízrendszerében

A projekt célja a belvízi biztonság növelése, a régió vízkárérzékeny területeinek csökkentése a főcsatornák megfelelő paraméterekkel rendelkező műszaki állapotának megteremtése. A vízkormányzó és oldalbeeresztő tiltós műtárgyak felújításával a térségben a vízgazdálkodási szélsőségekhez történő alkalmazkodóképesség nő és hatékony beavatkozási lehetőségeket teremt a vízkészletek helybentartására/megőrzésére. Eredményeként javul a vízgazdálkodás helyzet, a vízhiányos időszakokban jelentkező vízigények jobban elégíthetők ki, a természetes vízkészletek hasznosíthatósága nő.

Részeként megvalósul:

- a vízpótlás és vízelvezető rendszer elemeinek fejlesztésével és rekonstrukciójával, valamint új vízpótló útvonalak létesítésével a Víz Keretirányelv előírásainak megfelelően a jó állapot, illetve a jó ökológiai állapot létrehozása, a degradált állapot megszüntetése,
- a vízrendszerek természetes folyásirányának visszaállítása, megfelelő minőségű és mennyiségű vízpótlás biztosítása,
- a vízelvezető rendszer elemeinek fejlesztésével, rekonstrukciójával és a tározási feltételek megteremtésével a belvízi kockázat csökkentése,
- a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében megfogalmazott felszín alatti vízkészletek védelme a folyók vízkészletére alapozott felszíni vízkészletek igénybevételével.

A projekt megvalósulásával nagyságrendileg 1135 km csatornameder fog megfelelni a feladatainak. A műtárgyak tekintetében ez a szám 189 db. Ebbe benne van a vízállás leolvasásra szolgáló vízmérce telepítés, és benne van vízkormányzó műtárgy építése. Az érintett víztestek állapota javulni fog.

A projektet ismertető honlapon (<http://belvizprojekt2.ovf.hu/index.html>) elérhető információk alapján a 2017 óta előkészítés alatt álló projekt várható befejezése 2021. április 1. napja.

Tervezett tevékenységek:

- Csatornakotrás (1 135 196 fm)
- Depóniarendeztés (1 250 584 m³)
- Műtárgyak fejlesztése (189 db)
- Mederburkolat készítése (2 628 m²)
- Cserjeirtás (657 817 m²)
- Tározó kotrása (123 892 m²)
- Szivattyú beszerzése (8 db)

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint

kód	érintett víztest	víztest ökol. állapota	hidro-morf. állapot	hidromorfológiai probléma
ADUVIZIG				
AEP292	Bácsbokodi-Kígyós-csatorna alsó (erősen mód.)	gyenge	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP669	Kígyós-főcsatorna alsó (erősen mód.)	mérsékelt	mérsékelt	
AEP690	Kiskunsági-főcsatorna Kígyós érrel (erősen mód.)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP943	Sárközi I. főcsator-na (erősen mód.)	mérsékelt	mérsékelt	
AEP606	Igali gravitációs-főcsatorna (mesters.)	mérsékelt	jó	vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP398	Csorna-Foktői csatorna (mesters.)	mérsékelt	jó	
FETIVIZIG				
AEP397	Csomata-csatorna (erősen módosított)	mérsékelt	jó	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP525	Gőgő-Szenke-főcsatorna (erősen módosított)	gyenge	jó	
AEP957	Simai-főfolyás (erősen módosított)	gyenge	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AEQ090	Vajai-főfolyás alsó (erősen módosított)	rossz	jó	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEQ091	Vajai-főfolyás felső (erősen módosított)	mérsékelt	jó	
ANS561	Vajai-tározó (erősen módosított)	mérsékelt	jó	-
ÉMIVIZIG (Hejőkürti szivattyútelep)				
AEP572	Hejő-főcsatorna (természetes)	mérsékelt	mérsékelt	vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
TIVIZIG				
AOC765	Gúti-ér (erősen módosított)	jó	jó	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AOC795	Kati-ér (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	
AEP821	Nagy-ér felső (erősen módosított)	mérsékelt	jó	
AEP822	Nagy-ér alsó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	

kód	érintett víztest	víztest ökol. állapota	hidro-morf. állapot	hidromorfológiai probléma
AEP493	Fülöpi-ér (erősen módosított)	mérsékelt	jó	befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEQ067	Tócsó-alsó (erősen módosított)	rossz	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP722	Kösely-főcsatorna (erősen módosított)	mérsékelt	gyenge	mederszabályozás, holtágak >50%-a levágásra került, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AOC810	Kösely-főcsatorna felső (erősen módosított)	gyenge	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP701	Kondoros-csatorna alsó (erősen mód.)	mérsékelt	mérsékelt	
AEP700	Kondoros-csatorna felső (természetes)			
AOC785	Hortobágy-főcsatorna (erősen módosított)	mérsékelt	gyenge	
AOH629	Árkus-főcsatorna alsó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	
AEP674	Király-ér és Tiszakeszi-főcsatorna (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AOC798	Király-ér felső (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	
AOC852	Sarkad-Mérges-Sáros-ér (erősen módosított)	jó	gyenge	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP559	Hamvas-főcsatorna (erősen módosított)	mérsékelt	gyenge	
AEP949	Sárréti-főcsatorna (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AOC830	Ölyvös-főcsatorna (erősen módosított)	mérsékelt	jó	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP734	Kutas-főcsatorna alsó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	
AOC811	Kutas-főcsatorna (erősen módosított)	mérsékelt	jó	
KÖTIVIZIG				
AEP638	Karcagi-I. csatorna (erősen módosított)	rossz	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő

kód	érintett víztest	víztest ökol. állapota	hidro-morf. állapot	hidromorfológiai probléma
ATIVIZIG				
AEP431	Dong-éri-főcsatorna felső (erősen mód.)	mérsékelt	jó	mederszabályozás, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP882	Percsorai-főcsatorna (erősen módosított)			mederszabályozás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP723	Kővágó-éri-csatorna (erősen módosított)			mederszabályozás, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP501	Galambos-éri- csatorna (erősen módosított)	gyenge	jó	mederszabályozás, parti sáv, hullámtér felszínborítottsága nem megfelelő
AEP479	Félegyházi-vízfolyás (erősen módosított)	mérsékelt	jó	mederszabályozás, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP407	Csukás-éri-főcsatorna alsó (erősen mód.)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP406	Csukás-éri-főcsatorna felső (erősen mód.)	mérsékelt	jó	
AEP784	Maros kelet (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	-
AEP463	Éri-patak (erősen módosított)	rossz	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
Apátfalva-Mezőhegyesi-csatorna (nem önálló víztest) az AEP784 Maros Kelet és az AEP463 Élővíz-csatorna (Maros) része				
KÖVIZIG				
AIP763	Dióéri főcsatorna (mesterséges)	mérsékelt	jó	-
AEP435	Dögös-Kákafoki csatorna (mesters.)	mérsékelt	jó	
AIP764	Kígyósi főcsatorna (mesterséges)	mérsékelt	jó	
AEP774	Malomzug-Décsi- pusztai főcsatorna (mesterséges)			
AEQ086	V. Vargahosszai főcsa- torna (erősen mód-)			

Értékelés

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
ADUVIZIG			
AEP292	Bácsbokodi-Kígyós-csatorna alsó	23.4 - Vízügyi tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+
AEP669	Kígyós-főcsatorna alsó	-	
AEP690	Kiskunsági-főcsatorna Kígyós érrel	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.2 - Területi vízügyi tározás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 - Vízügyi tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + + + + +
AEP943	Sárvári l. főcsatorna	-	
AEP606	Igali gravitációs-főcsatorna	-	
AEP398	Csorna-Foktői csatorna	-	
FETIVIZIG			
AEP397	Csomata-csatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása 23.2 - Területi vízügyi tározás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében	+ + +
AEP525	Gőgő-Szenke-főcsatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+
AEP957	Simai-főfolyás	-	+ +
AEQ090	Vajai-főfolyás alsó	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna) 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+ + +

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEQ091	Vajai-főfolyás felső	-	
ANS561	Vajai-tározó	6.13 – Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna) 7.1 - - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+ +
ÉMIVIZIG (Hejőkürti szivattyútelep)			
AEP572	Hejő-főcsatorna	6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett. 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 6.6 – Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett 6.8 – Mederkapacitás növelése a környezeti, természeti szempontok figyelembevételével 23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + + + +
TIVIZIG			
AOC765	Gúti-ér (erősen módosított)	-	
AOC795	Kati-ér	6.6 – Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett 6.13 – Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna) 7.1 - - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 7.5 – A vízmegosztás módosítása az ökológiai vízigény biztosítása érdekében 2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása	+ + + + +
AEP821	Nagy-ér felső	-	
AEP822	Nagy-ér alsó	-	
AEP493	Fülöpi-ér	-	
AEQ067	Tócsó-alsó	6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett. 6.12 - Települési zöld-kék infrastruktúra fejlesztése 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+ + + +

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
		23.4 - Vízügyi tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	
AOC810	Kösely-főcsatorna felső	-	
AEP722	Kösely-főcsatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.2 - Területi vízügyi tározás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 - Vízügyi tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + + + +
AEP701	Kondoros-csatorna alsó	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja	+ +
AEP700	Kondoros-csatorna felső	7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.2 - Területi vízügyi tározás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 - Vízügyi tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + +
AOC785	Hortobágy-főcsatorna	6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett. 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.4 - Vízügyi tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + + + + +
AOH629	Árkus-főcsatorna alsó	-	
AEP674	Király-ér és Tiszakeszi-főcsatorna		
AOC798	Király-ér felső		
AOC852	Sarkad-Mérges-Sáros-ér		

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP559	Hamvas-főcsatorna		
AEP949	Sárréti-főcsatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+ +
AOC830	Ölyvös-főcsatorna	-	
AEP734	Kutas-főcsatorna alsó		
AOC811	Kutas-főcsatorna		
KÖTIVIZIG			
AEP638	Karcagi-l. csatorna	-	
ATIVIZIG			
AEP431	Dong-éri-főcsatorna felső	-	
AEP882	Percsora-főcsatorna		
AEP723	Kővágó-éri-csatorna		
AEP501	Galambos-éri-csatorna		
AEP479	Félegyházi-vízfolyás		
AEP407	Csukás-éri-főcsatorna alsó		
AEP406	Csukás-éri-főcsatorna felső (erősen módosított)		
AEP784	Maros kelet (erősen módosított)	6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett. 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon 2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása	+ + + +
AEP463	Éri-patak (erősen módosított)	-	
KÖVIZIG			

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AIP763	Dióéri-főcsatorna (mesterséges)	-	
AEP435	Dögös-Kákafoki csatorna (mesterséges)	2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása	+
AIP764	Kígyósi-főcsatorna (mesterséges)	-	
AEP774	Malomzug-Décsipusztai főcsatorna (mesterséges)		
AEQ086	V. Vargahosszai-főcsatorna (erősen módosított)		

Az egyenetlen elosztásban lehulló, időnként nagy mennyiségű csapadék próbára teszi a belvízelvezető csatornákat, belvíztározókat és ezek műtárgyait, valamint az érintett területen élő lakosságot és az ott gazdálkodó mezőgazdasági vállalkozókat. A vízelvezető rendszer elemeinek fejlesztésével, állapotuk javításával, és a tározási feltételek megteremtésével csökkenthető a belvízi kockázat.

A szélsőséges időjárás a nagy mennyiségű csapadék mellett a hosszan tartó és szokatlan időszakban (pl.: tavaszi, téli) jelentkező aszályos időszakok is próbára teszik az érintett terület lakóit és gazdálkodóit. A fejlesztés közvetlen eredményeként nő a visszatartható édesvíz mennyisége, mérséklődnek a vizek hiányából származó kedvezőtlen hatások, így hozzájárul a jó állapotú víztestek arányának növekedéséhez.

A vízkormányzó és oldalbeeresztő tiltós műtárgyak felújításával a térségben a vízgazdálkodási szélsőségekhez történő alkalmazkodóképesség nő és hatékony beavatkozási lehetőségeket teremt a vízkészletek helyben tartására, megőrzésére.

Végső minősítés: A tervezett beruházások a VGT célkitűzéseivel összhangban növelik a belvízi biztonságot, javítják a térség vízgazdálkodási állapotát, így a vizek jó állapotának elérése szempontjából is kedvezőek.

24. Preventív intézkedések a Balatont érintő vízminőségi problémák hosszútávon fenntartható kezelésére

Helyszín: Balatonfüred, Örvényes, Ábrahámhegy, Paloznak, Lovas, Badacsonytördemic, Szigliget, Kispáti, Raposka, Hegymagas, Balatonederics, Nemesvita, Keszthely, Siófok, Balatonmagyaród

A projekt tartalma: Általános célkitűzés a környezeti, gazdasági és szociális téren, hosszú távon biztosítandó, fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése, környezeti értékek védelme, a környezetbiztonság növelése a vízrendszeren, a víztestek jó ökológiai, vízminőségi és mennyiségi állapotának elérése, valamint a Balaton vízkészletével való gazdálkodás fejlesztése, a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése érdekében.

A projekt közvetlen célja a Balaton vízminőségi és mennyiségi állapotának javítása, elsősorban a Balaton északi partján betorkolló kisvízfolyásokon érkező hordalék, uszadék és szerves tápanyagok (N-, P-formák) visszatartásával, ezáltal a tómeder feltöltődésének megakadályozása, a Balaton hasznosítható vízkészletének, a visszatartható édesvíz mennyiségének növelése érdekében.

A fenti célok megvalósítása érdekében elsődlegesen a kisvízfolyások, illetve a természetes vagy mesterségesen kialakított szűrőmezők rehabilitációjára, a meglévő vízminőségvédelmi művek rekonstrukciójára kerül sor. Emellett új létesítmények beiktatásával a hordalék és a tápanyagvisszatartás műszaki feltételei javíthatók. Cél továbbá a Balatont érő külső terhelések folyamatos nyomon követése, ezért a Balatont érintő vízmennyiségi és vízminőségi monitoringhálózatot a kisvízfolyásokra is kiterjesztésre kerül. Ezen beavatkozások képezik alapját a jó ökológiai állapot megteremtéséhez szükséges feltételeknek.

Tervezett tevékenységek: Balatoni kisvízfolyások kapcsán

- 11 vízfolyáson
 - meglévő hordalékfogó műtárgyak felújítása
 - új hordalékfogó műtárgyak építése
 - meglévő uszadékfogók felújítása, cseréje
 - új uszadékfogók létesítése
 - meglévő bukó műtárgyak felújítása, cseréje
 - kisvízfolyások mederburkolatának javítása
 - kisvízi meder kialakítása torkolati szakaszon
 - vízkormányzást biztosító csatorna építése
 - növényzet eltávolítása mederből, torkolatból
 - hordalék eltávolítása a mederből és a torkolatból
 - kisműtárgyak felújítása, újak építése
 - túlkotort mederszakaszok – sankolók -kialakítása
 - létesítmények megközelítését biztosító fenntartó utak, fenntartó sávok kialakítása
 - vízminőség és vízmennyiség monitoring állomások telepítése
- 2 szűrőtározón
 - növényzet eltávolítás
 - hordalék eltávolítás felületi és vonalas kotrással
 - kotort anyag szűrőmező területén történő elhelyezése szigetek kialakításával
 - iszapeltávolítás hidromechanizációval
 - tározótöltés megerősítése
 - műtárgyak felújítása, új műtárgyak építése

- új fenntartó utak, fenntartó sávok kialakítása
- ultrahangos vízhozammérő műtárgy telepítése
- vízminőség-monitoring konténerek telepítése
- Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer (KBVR) nagyműtárgyai
 - Vasbeton műtárgyak felújítása, kezelőhid felújítása
 - Hidraulikai rendszer felújítása
 - Lezáró és mozgó szerkezetek, gépészeti berendezések felújítása
 - Vezérlő szerkezetek felújítása, komplett villamos berendezés, villamos hálózat felújítása, távjelző rendszerbe illesztéssel
 - Kezelő épület építészeti, épületgépészeti felújítása
 - Fenntartó út felújítása
 - Lakatos szerkezetek felújítása
- Nádas szűrőmezők monitorozása (pl. hatékonyság elemzéséhez és az esetleges üzemirányítási, vízkormányzási beavatkozások meghatározásához)
- Eszközbeszerzés
 - mederkezelői alapeladatainak ellátásához új fenntartó gépek és eszközök beszerzése
 - tápanyagterhelés vizsgálata érdekében vízminőség és vízmennyiség mérő monitoring eszközök beszerzése
 - vízminőségi kárelhárítási feladatok ellátása érdekében kárelhárítási eszközök és anyagok beszerzése

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AIH049	Balaton (természetes)	mérsékelt	jó	-
AEP276	Arácsi-Séd (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, parti sáv, hullámtér felszínborítottsága nem megfelelő
AEP355	Burnót-patak (természetes)	jó	jó	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP396	Csókakő-patak (természetes)	jó	mérsékelt	hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP451	Eger-víz alsó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP452	Eger-víz felső (természetes)	jó	mérsékelt	-
AEP648	Kéki-Séd (erősen módosított)	jó	rossz	befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP758	Lesence-patak alsó (mesterséges)	jó	mérsékelt	-

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP757	Lesence-patak felső (természetes)	jó	jó	-
AEP861	Örvényesi-Séd és mellékága (természetes)	jó	mérsékelt	-
AEQ032	Tapolca-patak (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AIH049	Balaton	5.2 – Duzzasztás és a vízszintszabályozás hatásának csökkentése (üzemeltetés módosítása, szivárgó csatornák, drénezés) 6.4 – Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 – Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+
AEP276	Arácsi-Séd	-	
AEP355	Burnót-patak		
AEP396	Csókakő-patak		
AEP451	Eger-víz alsó		
AEP452	Eger-víz felső	2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása	+
AEP648	Kéki-Séd	-	
AEP758	Lesence-patak alsó		
AEP757	Lesence-patak felső		
AEP861	Örvényesi-Séd és mellékága		
AEQ032	Tapolca-patak		

A megvalósíthatósági tanulmány szerint a fejlesztés – az egyedi célkitűzéshez illeszkedően - Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervben rögzített intézkedést is tartalmazó fejlesztéseket valósít meg, figyelembe véve az ökoszisztéma alapú megközelítéseket, valamint a „zöld” megoldásokat, továbbá a VGT-ben előírtakhoz képest kiegészítő intézkedéseket is tartalmaz.

A projekt a Balaton, mint természetes vízkészlet hasznosíthatóságának növeléséhez kíván hozzájárulni a kívülről érkező terhelések visszatartásával, ezáltal visszatartható édesvíz mennyiségének növelésével, a Balaton jó vízmennyiségi és vízminőségi állapotának megtartásával, javításával, mely a különböző vízhasználatok (ökológiai, turisztikai, mezőgazdasági stb.) alapját képezi, illetve ezek feltételét biztosítja.

A tervezett műszaki beavatkozások az alábbi VGT3 intézkedések megvalósulását is támogatják:

- 17.1 - Szennyezőanyag bemosódás és hordalék lemosódás csökkentése kötelező előírások bevezetése és azok teljesítése
- 17.3 - Talajerózió elleni műszaki létesítmények, terepalakulatok kialakítása (vízmosások megkötése, hordalékfogó gátak stb.)

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés hozzá kíván járulni a jó állapotú / jó potenciálú víztestek arányának növekedéséhez alapvetően azzal, hogy növekszik a vízgazdálkodási fejlesztéssel érintett terület nagysága, víztestek száma.

25. Vízgazdálkodási fejlesztések a Felső-Tisza vidéken

Helyszín: A FETIVIZIG működési területén Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 40 település érintett: Kemece, Kótaj, Kék, Nagyhalász, Demecser, Nyírgelse, Nyírbogát, Kisléta, Balkány, Biri, Berkesz, Beszterec, Pócspetri, Nyírvasvári, Pátroha, Ófehértó, Nyíradony, Nagykálló, Nyírbogdány, Kállósemjén, Szakoly, Ibrány, Vásárosnamény, Vasmegyer, Máriapócs, Gégény, Tiszarád, Sényő, Apagy, Nagydobos, Nyírkáta, Nyírcsaholy, Szabolcsveresmart, Tiszatelek, Ömböly, Nyíregyháza, Nyírpazony, Napkor, Dombrád, Terem.

A projekt tartalma: A projekt keretében olyan beavatkozások valósulnak meg, melyek az éghajlatváltozás felszíni és felszín alatti vizekre gyakorolt káros hatásainak mérséklése érdekében a vízgazdálkodás helyzetének javítását, a vízhiányos időszakokban jelentkező vízigények kielégítését, valamint a természetes vízkészletek hasznosíthatóságának növelését szolgálják. Alapvetően a klímaváltozás várható hatásait mérséklő, az azokhoz való alkalmazkodást szolgáló adaptációs jellegű beavatkozások.

Célkitűzése az öntözésfejlesztés előmozdítása érdekében meglévő vízsztosztó hálózatok fejlesztése és rekonstrukciója. A projekt jelen ismereteink szerint még az előkészítési fázisban tart.

A tervek megvalósulásával nő a belvízi biztonság, csökkennek a régió vízkárérzékeny területe a főcsatornák megfelelő paraméterekkel rendelkező műszaki állapotának rekonstrukciójával. A vízkormányzó és oldalbeeresztő tiltós műtárgyak felújításával a térségben a vízgazdálkodási szélsőségekhez történő alkalmazkodóképesség nő és hatékony beavatkozási lehetőségeket teremt a vízkészletek helybentartására, megőrzésére, hozzájárulnak a vízviszatartás, a vízpótlás és a kártételek elleni védekezés megvalósításához a térségben.

A projektben a FETIVIZIG hét belvízrendszere közül a 44. sz. Krasznabalparti, a 45. sz. Felsőszabolcsi és a 46. sz. Nyíri belvízrendszer kerül fejlesztésre.

Tervezett tevékenységek: csatornakotrás, Nyíradonyi tározó (oldaltározó építése), új műtárgyak építés és meglévő műtárgyak fejlesztése, mederburkolatok helyreállítása és építése, magasépitmények építése, eszközbeszerzések, Rókakúti (Demecseri) szivattyútelep ivóvízbekötés

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP831	Nagyhalász - Pátrohai-csatorna (mesterséges)	mérsékelt	rossz	vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP766	Lónyay-főcsatorna (mesterséges)	mérsékelt	gyenge	ártér levágásra került, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AEP729	Kraszna (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, az ártér, illetve a holtágak >50%-a levágásra került, befolyásolt mederszelvény, partvédelem, átalakítás, medersüllyedés/ártér feltöltődés nagy folyókon, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő

Értékelés

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP831	Nagyhalász - Pátróhai-csatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+ +
AEP766	Lónyay-főcsatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.13 – Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna) 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+ + +
AEP729	Kraszna	-	

A megvalósíthatósági tanulmány szerint: A projekt keretein belül - a vízviszatarítás hatékonyságának, a vízelvezető és vízpótló rendszerek, műtárgyak felújításának és cseréjének eredményeként - megvalósuló vízviszatarítás, a Nyírségi területeken a talajvízszint emelkedése, az érintett területek árvízi és belvízi biztonságának megteremtése, valamint a mezőgazdasági és ökológiai vízpótlás lehetőségének biztosítása mellett a beavatkozások környezetében található faállományok vízháztartására is pozitív hatással lehet.

A projekt hatásterületein a beruházás megvalósulását követően a vízkormányzások hatékonysága javul, a vízviszatarítás és a vízpótlás eredményesen végrehajtható, csökken a belvízi elöntések kockázata. A fejlesztés eredményeként a területen hatékonyabb, rugalmasabb vízgazdálkodási rendszer működtethető, többcélú vízhasznosítás válik lehetővé, mérsékelhetők a helyi vízkárok.

A célok eléréséhez a VGT csatornákra megfogalmazott ajánlásait is figyelembe vették. A tervezett beavatkozások hatásai az érintett vízfolyásokra nézve a következők:

- **Mederkotrás:** A vizek állapotára kedvező, ha a kotrás célja a felhalmozódott iszap eltávolítása, a jobb vízellátottság biztosítása, a főmeder vízminőségi és morfológiai állapotának javítása. A meder mérete megfelelővé válik, a tápanyag gazdag iszaptól származó terhelés megszűnésével javulhat a víz minősége is. Kedvezőtlen hatása akkor van, ha a mederszelvényt teljesen egyveretűre alakítja és az esetleges túl mély bolygatás a talajvíz megcsapolását okozza.
- **Műtárgyak helyreállítása:** A vizek állapotára kedvező a hatása, mivel az átjárhatóságot, valamint a vízelvezetést növeli, emellett a vízminőségi állapot javulásához is hozzájárul.
- **Mederburkolat helyreállítás:** A vízvesztések csökkentése a cél, mindemellett hozzájárul a VKI követelményeinek megfelelően az ökológiai vízigény biztosításához a mesterséges vízellátású rendszerekben, hiszen nagyon fontos, hogy az ott megtelepedett élővilág fennmaradjon, azaz a jó ökológiai potenciál biztosítva legyen.

A tervezett műszaki beavatkozások az alábbi VGT intézkedések megvalósulását támogatják:

- 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében,
- 7.1a - Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése, beleértve zöld energia alkalmazását.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés hatására a térség vízgazdálkodási helyzete kedvezőbbé válik. Bár a tervezett beavatkozások rendelkeznek a vizek állapotára kedvezőtlen hatásokkal is, ennek

ellenére megfelelő kialakításukkal hozzájárulhatnak a projektben érintett vízfolyások jó ökológiai potenciáljának kialakításához és fenntartásához. A VGT szempontjából tehát kedvező.

26. Szévíz-csatorna komplex rendezése a 0+000-23+500 km szelvények között

Helyszín: Pötréte, Pölöske, Nemesszentandrás, Nemessándorháza, Búcsúszentlászló, Nemeshetés, Kisbucsa, Alsónemesapáti, Nemesapáti, Vöckönd

A projekt tartalma: A Szévíz-csatorna funkciója már a régmúltban is a terület lecsapolása volt. A tőzegbányák közül sokban most is folyik a kitermelés és a kitermelt vízfelesleg jelentős mennyiségét a Szévíz-csatornába szivattyúzzák. Ezért rendszerint magasabb vízállások tapasztalhatók. Az elmúlt 40 évben pénzügyi forrás hiánya miatt a vízfolyás jelentősen feliszapolódott, emiatt a meder már nem képes a nagyvizek biztonságos levezetésére. A Szévíz-csatornában, valamint a hozzá szervesen kapcsolódó tavakban megemelkedett a vízszint, emiatt a zalaszentmihályi tó (Pötrétei-tó!) K-i oldalán lévő lakóházakat elöntéssel veszélyezteti. A vízfolyásra üzemelési engedély nem áll rendelkezésre.

A projekt célja a Szévíz-csatorna vízzállító képességének helyreállítása, egyúttal a terület vízháztartásának javítása, a klímaváltozás káros hatásainak mérséklése a térség vízgazdálkodásának javításával. A meder vízzállító képességének helyreállítása érdekében cél a visszaduzzasztások megszüntetése, a csatorna esésének optimalizálása, továbbá a nagyvízi vízhozamok biztonságos, károkozás nélkül történő levezetése. További cél a vízhasználattal és vízbevezetéssel összefüggő társadalmi-gazdasági igények kielégítése, figyelembe véve az ökológiai szempontokat is.

A tervezett beruházás eredményként a Szévíz-csatorna vízzállító képességének javulása várható a fejlesztéssel érintett, 23,5 km szakaszon. A nagyvizek – egyúttal a klímaváltozásra jellemző villámárvizek - biztonságos levezetésének feltételei javulnak. A projekt további elvárt eredménye, hogy kisvízes időszakban is biztosíthatóvá válik a társadalmi-gazdasági és ökológiai vízigények kielégítése.

A projekt eredményeként működőképes, fenntartható vízhasználati rendszer alakul ki. A vízpótlási és vízelvezetési infrastruktúra átalakításával – mederrendezés, visszaduzzasztások megszüntetése - a csatorna áramlási viszonyai javulnak, ezáltal csökken a mederben a feliszapolódás, valamint a növényzet elburjánzásának mértéke, mely hatékonyabb fenntartást tesz lehetővé. A fejlesztés eredményeként nyári aszályos időszakban is biztosíthatóvá válik a mederben a vízkivételi igényeknek megfelelő mennyiségű vízhozam. Ezzel a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás feltételei javulnak.

A projekt jelen ismereteink szerint még az előkészítési fázisban tart.

Tervezett tevékenységek:

- a meder vízlevezető kapacitásának növelése mederkotrással
- a meder és a part stabilitásának növelés a mőtárgyak, mőtárgykeresztezések és burkolatok rendezésével
- a visszaduzzasztás csökkentése érdekében a 75-ös főút hídja alatti mederküszöb süllyesztése

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEQ009	Szévíz és felső vízgyűjtője (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEQ008	Szévíz alsó (természetes)	jó	jó	befolyásolt mederszelvény, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEQ009	Szévíz és felső vízgyűjtője (erősen módosított)	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 17.1 - Szennyezőanyag és hordalék-lemosódás csökkentése növénytermesztési technológiák alkalmazásával	+ 0 +
AEQ008	Szévíz alsó (természetes)	2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása 6.3a - A mederforma természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével 6.3b - A meder vonalvezetésének a természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 17.1 - Szennyezőanyag és hordalék-lemosódás csökkentése növénytermesztési technológiák alkalmazásával 29.2 - A természetvédelmi szempontból megkövetelt vízminőség biztosítása, az egyéb vízminőség-védelmi intézkedéseken felül	+ + + 0 + 0

A megvalósíthatósági tanulmány szerint a projekt előkészítettségének szintje – műszaki megoldás kidolgozatlansága – jelenleg nem teszi lehetővé a megvalósíthatóságának elemzését SWOT analízis vagy kockázatelemzés szintjén. A lehetséges műszaki megoldások a projektfejlesztési szakaszban kerülnek kidolgozásra és részletesebb elemzésre.

A jelen fejlesztés hosszú távon hozzájárulhat egy működőképes, fenntartható vízviszatarthási rendszer kialakításához, valamint a térség vízpótlási és vízelvezetési infrastruktúrájának ki és átalakításához.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés hozzájárulhat a víztestek jó ökológiai állapotának/jó ökológiai potenciáljának eléréséhez és későbbi fenntartásához, mely összhangban van a VGT3 céljaival. Ehhez a műszaki tervek kidolgozás során a jó gyakorlatok figyelembevétele szükséges

27. Szent László-patak fenntartható vízgazdálkodása

Helyszín: Bicske, Gyúró, Tordas, Martonvásár, Ráckeresztúr, Ercsi

A projekt tartalma: A Szent László-patak medre kisesésű, közepesen beágyazódott, gyorsan feliszapolódó, állandó vízmennyiséget szállító (mezőgazdasági vízigényt is kielégít), mellékággal nem rendelkezik, torkolati szakasza része a 04.04. Adony-Ercsi árvízvédelmi szakasznak (emiatt adott szakaszon a dunai árhullámok visszaduzzasztó hatása ellen visszatöltésezett).

Tárgyi projekt a vízfolyás 4+773-16+404 km szelvények közötti szakaszán valósul meg, illetve magában foglalja a 43+878 km szelvényében lévő duzzasztó felújítását. A fejlesztés során elsődleges szempont a régi, rossz állapotú műtárgyak felújítása és egy új kisvízi mederduzzasztó építése. Megállapítható, hogy a Szent László-patak átfolyási szelvényét sok helyen a növényzet és a feliszapoltság leszűkíti.

A projekt fő célja az éghajlatváltozás felszíni és felszín alatti vizekre gyakorolt káros hatásainak mérséklése érdekében a vízgazdálkodás helyzetének javítása, a vízhiányos időszakokban jelentkező vízigények kielégítésének elősegítése, valamint a természetes vízkészletek hasznosíthatóságának növelése. Kitűzött cél olyan beavatkozások megvalósítása, amelyek egyaránt szolgálják a környezeti értékek védelmét, a vizek jó ökológiai, vízminőségi és mennyiségi állapotának elérését, a bel-, és csapadékvízzel, mint vízkészlettel való gazdálkodás fejlesztését.

A vízfolyás medrének átalakítása, kotrása szükséges a felújítani, illetve megépíteni tervezett műtárgyak átépítéséhez. A meder rendezése ezzel együtt hozzájárul a vízfolyás természetes jellegének helyreállításához. A fenntartó utak és sávok jókarba helyezése után a mezőgazdasági vízszolgáltatáshoz kapcsolódó fenntartási feladatok könnyebben elvégezhetők. A betározott édesvíz készlettel a vízhasználatok nagyobb biztonsággal elégíthetők ki, a szükséges vízkészlet-szabályozás – mind mennyiségi, mind minőségi értelemben – nagyobb rugalmassággal végezhető.

A műszaki beavatkozások hatására javul a térség fenntartható és kiegyensúlyozott vízkészletgazdálkodása, elősegítve ezáltal a klímavédelem szempontjainak érvényesülését is.

A projekt jelen ismereteink szerint még az előkészítési fázisban tart.

Tervezett tevékenységek:

- Mederrendezés (szükség szerint kotrás vagy mederburkolat javítása, kialakítása) a vízfolyás Ercsi-Martonvásár közötti szakaszán (4+773 km – 16+404 km szelvények között)
- Fenntartó sávok jókarba helyezése, illetve kialakítása (4+773 km – 17+278 km szelvények között)
- Műtárgy rekonstrukció, műtárgyépítés: átereszt, vízkormányzó műtárgy (zsilip, osztómű), duzzasztó, oldalműtárgy
- Növényzet-telepítés, parti zonáció helyreállítása
- Monitoring rendszer fejlesztése: vízhiány monitoring állomás létesítése
- Eszközbeszerzés a fenntartási munkák végzéséhez

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP996	Szent László-víz alsó (erősen módosított)	mérsékelt	gyenge	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP994	Szent László-víz középső (erősen módosított)	mérsékelt	gyenge	

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP995	Szent László-víz felső (erősen módosított)	jó	mérsékelt	

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP996	Szent László-víz alsó	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.2 - Területi vízviszatarítás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 - Vízügyviszatarítás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + 0 + +
AEP994	Szent László-víz középső	6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 7.3 - Völgyzárógátas tározók üzemeltetése, fejlesztése és szabályozása 23.2 - Területi vízviszatarítás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 - Vízügyviszatarítás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + + + + +
AEP995	Szent László-víz felső	6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 23.2 - Területi vízviszatarítás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.3 - Vízügyviszatarítás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban	+ + +

A projekt várható, nem számszerűsítható eredményei:

- a műtárgyak rekonstrukciójával javulnak a vízigények kielégítésének biztonsága,
- a műszaki beavatkozásokkal előáll a felújított és az újonnan megépített műtárgyakhoz megfelelő állapotú medergeometria,
- a vízfolyás rehabilitációjával megvalósul a természeti értékek megőrzését célzó igény, erősödik a Szent László-patak „zöldfolyosó” jellege,
- a fejlesztések révén javulnak a medertározás feltételei,
- javul a környezet állapota.

A fenntartó sávok kialakítása lehetővé teszi a meder vízszállító kapacitásának folyamatos biztosításához szükséges fenntartási munkák (rézsűkaszálás, iszapolás) elvégzését és a műtárgyak karbantartását, javítását.

Végső minősítés: A projekt megvalósításával számos, a VGT3 által rögzített intézkedés hajtható végre, melyekkel lehetővé válik, a víztest jó ökológiai állapotának/potenciáljának elérése, a víztest állapota javul.

28. Komplex Tisza-tó Projekt

Helyszín: A Komplex Tisza-tó Projekt az Alföld északi és középső részének szinte az egészét felöleli. A projekt 53 települést közvetlenül, 174 települést közvetetten érint, túlnyomó részben az Észak-alföldi (*Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok megye jelentős része, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egy része*), kisebb részben a Dél-alföldi (*Békés és Csongrád megye*) és az Észak-magyarországi (*Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megye*) régió területén.

A projekt tartalma: A **Tisza- tó** belső vízterei vízcseréjének természetközeli állapotra hozása, a tározó kapacitásának, használati értékének fenntartása, illetve növelése környezetének károsítása nélkül. A belső áramlási folyamatok elősegítése (*jó áramlási viszonyok alatt a kellő áramlási sebesség, illetve a megfelelő vízmennyiség-szállítási és áramlási feltételek értendők.*), az eutrofizációs folyamatok lassítása, a vízminőségnek és a víz használati értékének védelme. A Tisza-tó meghatározó szerepet tölt be a térség társadalmi és gazdasági életében, valamint a Közép-Tisza természetvédelmi értékeinek megőrzésében. A Tisza folyó és duzzasztott tere, a Tisza-tó 100%-os állami tulajdon, ezért az államnak, mint tulajdonosnak a társadalommal szemben fennálló kötelezettségei egyértelműek, elvitathatatlanok, nemcsak a káros többletvizek elvezetése, az aszályos időszakban az öntözővíz-szolgáltatáshoz kapcsolódó vízbázis biztosítása, hanem a tározótér jó karba helyezése, a jó vízminőség, a megfelelő ökológiai állapotok és használati érték kialakítása, valamint a társadalmi megítélés javítása tekintetében is.

A klímaváltozás jelensége ma már nem csak egy hipotézis, hanem széles körben elismert tény, aminek hatása alól Magyarország sem vonhatja ki magát, ezért az ország alapvető érdeke, hogy a **Tisza-Körös-völgy** vízgazdálkodását, termelésbiztonságát és ökológiai sokszínűségét, valamint mikroklimáját elősegítő rendszer üzembiztonságát biztosítsa. Ez akkor tud teljesülni, ha **Tisza-Körös-völgyi Együttműködő Vízgazdálkodási Rendszer (TIKEVIR)** is működőképes, mely kulcseleme a Tisza vízkészlete, mert innen történik a vízpótlás, amely a Tisza duzzasztott teréből, a Keleti- és a Nagykunsági-főcsatornába juttat vízkészletet. A TIKEVIR összefüggő vízgazdálkodási rendszerén keresztül, az üzemeltetési, vízkormányzási tevékenységgel alkalmas az Alföldre jellemző időjárási szélsőségek vízkészletekben mutatkozó hatásának csökkentésére. A rendszert alkotó csatornákon általánosságban tapasztalható a nagyfokú eutrofizáció, az invazív fajok térhódítása, valamint ezek következtében a romló ökológiai állapotok.

Ezekre is figyelemmel került sor a Komplex Tisza-tó Projekt kidolgozására, mely átfogó fejlesztés eredményeként az Alföld vízellátása és vízháztartása jelentősen javulhat, eleget téve az EU Víz Keretirányelvben megfogalmazott elvárásoknak, valamint régóta jelen lévő természetvédelmi és társadalmi igények teljesítésének.

A Komplex Tisza-tó Projekt alprojektjei:

1. Beeresztő, leeresztő műtárgyak, zsilipek fejlesztése, rekonstrukciója, hallépcső építése Tisza-tó területén,
2. Keleti főcsatorna létesítményeinek felújítása
3. Szarvas-Kákai szivattyútelep és az öntözőrendszer és a K-1-es főcsatornának, valamint a Hortobágy-Berettyó árvízkapujának rekonstrukciója
4. Nagykunsági főcsatorna műtárgyainak rekonstrukciója
5. Vezérlő-szabályozó rendszer

Az öt alprojekt együttesen a Komplex Tisza-tó Projektben megvalósuló rekonstrukció, és a Tisza-tó alapfunkciója kölcsönösen kiegészíti egymást. Az Alföld területének 1/3-án biztosítja középtávon a vízrendszerek fenntartását és a legoptimálisabb nemzetgazdasági céloknak való megfelelést. A víz minőségi és ökológiai állapotának minimum a jelenlegi szinten való megőrzése, illetve javítása a cél. A meglévő természeti értékek, vízínövények és állatvilág életkörülményeinek szinten tartása és javítása.

Tervezett tevékenységek:

Tisza-tó területén:

- beeresztő, leeresztő műtárgyak, zsilipek fejlesztése, rekonstrukciója, hallépcső építése
- vízi növényzet terjedésének szabályozása, az ökológiai egyensúly megteremtése
- partvonalak rögzítése, hullámverés elleni védelmének kialakítása

Keleti főcsatorna (Kfcs.) létesítményeinek felújítása kapcsán:

- torkolati szakaszán a feliszapoltság megszüntetése, hordalék- és uszadékterelés
- beeresztőzsilipének a rekonstrukciója
- balmazújvárosi bukójának a rekonstrukciója
- hajdúszoboszlói bukójának az átépítése
- bakonszegi vízleadó műtárgyának átépítése
- TÖR vízleadó csatornájának a rekonstrukciója

Szarvas-Kákai szivattyútelep és az öntözőrendszer és a K-1-es főcsatornának, valamint a Hortobágy-Berettyó árvízkapujának rekonstrukciója keretén belül:

- szarvas-kákai szivattyútelep felújítása, korszerűsítése
- K1-es öntöző főcsatorna rekonstrukciója és fejlesztése (kotrás, töltés helyreállítás, műtárgy rekonstrukció, mederburkolás stb.)
- Hortobágy-Berettyó árvízkapu felújítása

Nagykunsági főcsatorna (Nkfc.) műtárgyainak rekonstrukciója kapcsán:

- 14. sz., 31. sz. és 34. sz. műtárgyak rekonstrukciója (korszerűsítése)

Vezérlő-szabályozó rendszer kapcsán:

- Vezérlő-szabályozó rendszer modelljének kialakítása
- Állomáshálózat fejlesztése (vízforgalom mérés automatizálása)

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest int. ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AIW389	Tisza Tiszabábol-nától Kisköréig (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	-
AEP651	Keleti-főcsatorna észak (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, nem átjárható
AEP650	Keleti-főcsatorna dél (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, nem átjárható
AEP722	Kösely-főcsatorna (erősen módosított)	gyenge	mérsékelt	mederszabályozás, holtágak >50%-a levágásra került, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP834	Nagykunsági-főcsatorna (mesterséges)	mérsékelt	gyenge	befolyásolt mederszelvény, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP594	Hortobágy-Berettyó (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, ártér levágásra került, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest int. ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AOC778	Hármas-Körös alsó (erősen módosított)	jó	mérsékelt	-
AOC779	Hármas-Körös felső (erősen módosított)	jó	mérsékelt	-
ANS560	Tisza-tó (erősen módosított)	jó	mérsékelt	-

Értékelés

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AIW389	Tisza Tiszabábolnától Kisköréig (erősen módosított)	6.1 - Nyílt ártér kialakítása és fenntartása, hullámtér bővítése és átalakítása	+
		6.2 - Hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása, a zöld infrastruktúra fejlesztése, átalakítása, fenntartása	+
		6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett	+
		6.8 - Mederkapacitás növelése a környezeti, természeti szempontok figyelembevételével	+
		6.9 - A felszíni és felszín alatti víz természetes kapcsolatának rehabilitációja	+
		6.10 - Az ártér, illetve a hullámtér vízellátottságának javítása	+
		6.11 - A természetesnél mélyebb meder, illetve az ebből adódó kis- és középvízszint, valamint talajvízszint-süllyedés hatásának csökkentése	+
AEP651	Keleti-főcsatorna észak (mesterséges)	6.14 - Hajózás adaptív fejlesztése a folyó, vagy állóvíz adottságainak figyelembevételével	+
		23.2 - Területi vízviasszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében	+
		23.4 - Vízviasszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbölserűen kiszélesített szakaszokon	+
AEP650	Keleti-főcsatorna dél (mesterséges)	6.3- Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett	+
		6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+
		6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja	+
		6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett	+
		6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+
		6.11 - A természetesnél mélyebb meder, illetve az ebből adódó kis- és középvízszint, valamint talajvízszint-süllyedés hatásának csökkentése	+
			+

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
		6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna)	+
		7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+
		7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	
		23.2 - Területi vízviasszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében	
		23.4 - Vízviasszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbölserűen kiszélesített szakaszokon	
AEP722	Kösely-főcsatorna (erősen módosított)	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+
		6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja	+
		7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+
		23.2 - Területi vízviasszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében	+
		23.4 - Vízviasszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbölserűen kiszélesített szakaszokon	+
AEP834	Nagykunsági-főcsatorna (mesterséges)	23.2 - Területi vízviasszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében	+
		23.4 - Vízviasszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbölserűen kiszélesített szakaszokon	+
AEP594	Hortobágy-Berettyó (erősen módosított)	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+
		6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett	+
		6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna)	+
AOC778	Hármas-Körös alsó (erősen módosított)	6.2 - Hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása, a zöld infrastruktúra fejlesztése, átalakítása, fenntartása	+
		6.10 - Az ártér, illetve a hullámtér vízellátottságának javítása	+
		6.14 - Hajózás adaptív fejlesztése a folyó, vagy állóvíz adottságainak figyelembevételével	+
AOC779	Hármas-Körös felső (erősen módosított)	2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása	+
		6.1 - Nyílt ártér kialakítása és fenntartása, hullámtér bővítése és átalakítása	+
		6.2 - Hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása, a zöld infrastruktúra fejlesztése, átalakítása, fenntartása	+
		6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett	+
		6.10 - Az ártér, illetve a hullámtér vízellátottságának javítása	+
		6.14 - Hajózás adaptív fejlesztése a folyó, vagy állóvíz adottságainak figyelembevételével	+

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
		23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbölszerűen kiszélesített szakaszokon	+
ANS560	Tisza-tó (erősen módosított)	5.2 - Duzzasztás és a vízszintszabályozás hatásának csökkentése (üzemeltetés módosítása, szivárgó csatornák, drénezés) 6.1 - Nyílt ártér kialakítása és fenntartása, hullámtér bővítése és átalakítása 6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 6.8 - Mederkapacitás növelése a környezeti, természeti szempontok figyelembevételével 6.9 - A felszíni és felszín alatti víz természetes kapcsolatának rehabilitációja 6.10 - Az ártér, illetve a hullámtér vízellátottságának javítása 6.11 - A természetesnél mélyebb meder, illetve az ebből adódó kis- és középvízszint, valamint talajvízszint-süllyedés hatásának csökkentése 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+ + + + + + + + +

A Tisza-tó és a TIKEVIR meghatározó szerepet töltenek be a térség társadalmi és gazdasági életében, valamint a Közép-Tisza természetvédelmi értékeinek megőrzésében. A tervezett tevékenységek összhangban vannak az EU vízkeretirányelvében megfogalmazott célkitűzésekkel és törekvésekkel, azaz a tározó víztestjének környezet- és vízminőség-védelmi alapfejlesztéseinek végrehajtásával, a tervezett és az időbeni fejlődési funkcióinak megőrzésével.

A projekt megvalósításával számos, a VGT3 által rögzített intézkedés hajtható végre, melyekkel lehetővé válik, a víztestek jó ökológiai állapotának/potenciáljának elérése, a víztestek állapota javul.

29. Az RSD és mellékágai kotrása, az iszap elhelyezése és a tassi többfeladatú vízleeresztő műtárgy létesítése

Helyszín: A tervezett projekt megvalósítására a Közép-Magyarországi Régióban; Budapesten, Pest megye és Bács-Kiskun megye területén kerül sor. A tervezett programmal a főváros 4 kerülete, Pest megye 21 és Bács-Kiskun megye 1 települése érintett.

A projekt tartalma: Mind az üdülési és rekreációs területhasználat, mind a természeti értékek védelmének egyik legfontosabb előfeltétele a megfelelő vízminőség biztosítása. A RSD vízminőségi helyzete azonban jelenleg számos problémával terhelt. A bevezetett tisztított szennyvíz, illetve a parti sávból bejutó tisztítatlan szennyvizek okozta tápanyagterhelés hatását a feliszapolódottság miatti terhelés, valamint kis vízmélység, elégtelen áramlás, pangó vizek kialakulása kíséri, aminek következményeként az elmúlt évek során, több esetben – főként oxigénhiánnyal összefüggő – kritikus vízminőségi helyzet kialakulásához vezetett, mely a Duna-ág terhelhetőségének határát jelzi.

Fentiek figyelembe vételével került kialakításra a „Ráckevei (Soroksári) – Duna-ág vízgazdálkodásának, vízminőségének javítása” című projekt (továbbiakban „RSD Projekt”), melynek célja deklaráltan a vízminőség javítása és ezzel összefüggésben a térség gazdasági fejlődésének vízhasználati szempontból történő megalapozása. Az üzemeltetési, vízforgalmi, műtárgyfejlesztési, illetve a meder feliszapolódásából származó problémák kezelése, komplex rendezése érdekében várhatóan a meglévő vízkormányzó nagyműtárgyak rekonstrukciója és egy új leeresztő nagyműtárgy létesítése, valamint az elvárható legmagasabb vízminőség-javító hatású és leginkább költséghatékony kotrési mód szolgálhat kedvező eredménnyel.

Az RSD hidromorfológiai állapotjavításának célkitűzése a víz áramlásának a biológiai elemek állapotában elvárt javulást segítő, kis mértékű javulása, valamint a víztest középső szakaszán a feliszapolódásból származó, várhatóan kifejlődő holtterek, elzátanyosodások, pangó vizek okozta vízminőség-romlás megakadályozása. Az új műtárgy megépítésével és üzemével nő a tápvíz mennyisége, ami a jelenleginél kiegyensúlyozottabb vízbetáplálást jelent, tehát azt, hogy a szélsőséges dunai vízállástománnyokban is biztosítható a rendszer vízcseréje, vízfrissítése. A meglévő műtárgy a jelenlegi szerkezeti kialakítását megtartva továbbra is ellátja a hajószilip funkcióját, de a vízleeresztésben a továbbiakban üzemszerűen nem, csak esetleg vesz részt. A meglévő Kvassay műtárgy fejlesztésével összefügg az egyik legfontosabb vízgazdálkodási-, vízminőségvédelmi célkitűzés az RSD áramlási viszonyainak javítása a tápvíz bevezetés évi átlagának növelésével. A mederkotrás megvalósításának célja az RSD belső terhelésének csökkentése, illetve a víztér fogat növelése a vízminőségi célok elérése érdekében.

Tervezett tevékenységek:

- Műtárgy építés és rekonstrukció
 - új tassi vízleeresztő műtárgy építése,
 - meglévő műtárgyak rekonstrukciója,
 - új tassi és meglévő Kvassay műtárgy energiatermelésének és energia-gazdálkodásának összehangolása
- Kotrás és iszapelhelyezés
 - alkalmazott kotrési technológia kijelölése (hidromechanizációs kotrás és a csővezetékes szállítás előnyben részesítésével, mechanikus kotrás mértékének minimalizálásával)
 - ideiglenes zagyterek létesítése,
 - zagyterek kiürítése és végleges elhelyezése,
 - zagyterek rekultivációja
- RSD ökológiai és vízminőségi monitoring rendszerének kiépítése (alrendszerek kialakításával)
 - RSD-t vizsgáló operatív alrendszer,

- RSD mellékvízfolyásait vizsgáló alrendszer,
- automatikus vízminőség-mérő állomás,
- vízgyűjtő pontszerű szennyezőforrásait vizsgáló alrendszer,
- műtárgy-monitoring alrendszer.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidromorfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AOC752	Duna–Budapest (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, partvédelem/átalakítás, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AOC753	Duna Budapest–Dunaföldvár között (erősen módosított)	jó	jó	-
AEQ134	XXXI. Apaji-csatorna (Átok-csatorna) alsó (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEQ135	XXXI. Apaji-csatorna (Átok-csatorna) felső (mesterséges)	gyenge	mérsékelt	
AEQ133	XXX.-csatorna (mesterséges)	mérsékelt	gyenge	vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP530	Gyáli 1, 2.-főcsatorna és Szilassy-csatorna (mesterséges)	jó	rossz	
AEP440	Duna–Tisza-csatorna (mesterséges)	jó	mérsékelt	vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP690	Kiskunsági-főcsatorna Kígyós-érrel (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AIQ014	Ráckevei-Soroksári-Dunaág (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	-
AIQ937	Csepeli Kavicsos-tó (mesterséges)	jó	mérsékelt	-
AIQ941	Délegyházi-tavak (mesterséges)	Ez a víztest megszűnt.		

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AOC752	Duna–Budapest	-	
AOC753	Duna Budapest–Dunaföldvár között	-	
AEQ134	XXXI. Apaji-csatorna (Átok-csatorna) alsó (mesterséges)	23.2 - Területi vízviszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében	+

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEQ135	XXXI. Apaji-csatorna (Átok-csatorna) felső (mesterséges)	23.4 - Vízügyi tartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	
AEQ133	XXX.-csatorna (mesterséges)	6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 23.2 - Területi vízügyi tartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 - Vízügyi tartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + +
AEP530	Gyáli 1, 2.-főcsatorna és Szilassy-csatorna (mesterséges)	23.2 - Területi vízügyi tartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 - Vízügyi tartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ +
AEP440	Duna–Tisza-csatorna (mesterséges)	6.7 – Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.3 – Vízügyi tartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban 23.4 - Vízügyi tartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + +
AEP690	Kiskunsági-főcsatorna Kígyóserrel (erősen módosított)	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.2 - Területi vízügyi tartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 - Vízügyi tartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + + + +
AIQ014	Ráckevei-Soroksári-Dunaág (erősen módosított)	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 7.5 - A vízmegosztás módosítása az ökológiai vízigény biztosítása érdekében	+ +
AIG937	Csepeli Kavicsos-tó	-	

A megvalósíthatósági tanulmány szerint a sokrétű hasznosítás által igényelt számos – gyakran egymásnak ellentmondó – szempontot valamilyen módon össze kell hangolni egy, a hasznosításban érdekelt számára elfogadható kompromisszum érdekében. Az RSD mesterséges beavatkozás (üzemirányítás) nélkül nem tudja betölteni sokirányú feladatát. A tervezett projekt együtt és külön-külön is többféle tevékenységre hat a vízminőség javulásán, vagy az új műtárgy és a kotrás hatására javuló mennyiségi viszonyokon keresztül. A mennyiségi változások ez esetben minőségeket is előidéznek.

A fenntartható fejlődés deklarált céljai közé tartozik többek között, hogy a környezet jó minőségét a fejlesztések közben kell garantálni. Mivel az RSD nagyprojekt eleve vízminőségjavító és vízgazdálkodás javító szándékkal kerül kidolgozásra, így a projekt megvalósulása maga is a fenntartható fejlődést szolgálja.

Végső minősítés: A projekt megvalósításával számos, a VGT3 által rögzített intézkedés hajtható végre, a vízminőség és a vízkészlet-gazdálkodás körülményeinek javításán keresztül a hatás kedvező.

30. Nagyműtárgyak rekonstrukciója

Helyszín: országos kiterjedés

A projekt tartalma: A projekt célja a nagyműtárgyak biztonságos, károkozás-mentes működésének biztosítása. A rekonstrukcióra kiválasztott 7 nagyműtárgy a következő:

- Kiskörei vízlépcső,
- Deák Ferenc zsilip,
- Dunakiliti vízlépcső és létesítményei,
- Kvassay zsilip hajózsilipje,
- Nicki Duzzasztómű,
- Góri tározó zsilipje,
- Nyugati főcsatorna beeresztőzsilipje.

Tervezett tevékenységek: A műtárgyak károsodott alkotóelemeinek felújítása, illetve elbontása és helyettük új beépítése, mederburkolatok, járőfelületek átépítése. Jelen vizsgálat szempontjából releváns munkálatot egyedül a Nicki duzzasztó esetében találni: alvíz jobb parti partvédelem felújítása, átépítése, felvízi bal parti partvédelem építése a hiányzó szakaszon, felvízi jobb parti fenntartási sáv helyreállítása, alvízi mederkotrás és mederrehabilitáció, felvízi mederkotrás. A többi műtárgyfelújításhoz képest nagyobb volumenű mederbe történő beavatkozás Nicken kívül a Nyugati főcsatornán (kőszórás javítása) és Dunakilitin (fenékküszöb helyreállítás) tervezettek. (Az alábbiakban ezeket vizsgáljuk csak.)

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro- morfológiai állapot	víztest ökológiai állapota	hidromorfológiai probléma
Dunakiliti duzzasztómű				
AEP443	Duna Szigetköznél	jó	mérsékelt	túlzott vízhasználat, jelentős vízatvezetések, kivezetések, befolyásolt vízjárás
AOC866	Szigetközi HTVP főág	jó	jó	részben átjárható
AEQ10	Szigetközi mentett oldali vízpótló rsz.	jó	gyenge	mederszabályozás, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
Nicki duzzasztómű				
AEP681	Kis-Rába	jó	mérsékelt	mederszabályozás, hullámtér felszínborítottsága nem megfelelő, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP898	Rába Kis-Rábától	jó	mérsékelt	mederszabályozás, ártér levágásra került, meder-süllyedés/ártér feltöltődés nagy folyókon, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AEP899	Rába Csörnőc-Herpenyőtől	jó	mérsékelt	-
Nyugati főcsatorna zsilipje				
AEP849	Nyugati főcsatorna	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, nem átjárható
AEP651	Keleti-főcsat. észak	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, nem átjárható
AEP650	Keleti-főcsatorna dél	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, nem átjárható

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AOC866	Szigetközi HTVP főág	5.1 Vándorló élőlények hosszirányú mozgását és/vagy vízi élőhelyek állapotának javítását elősegítő intézkedések	+
AEP443	Duna Szigetközénél	7.5 Vízmegosztás módosítása az ökológiai vízigény biztosítása érdekében	+
AEP898	Rába Kis-Rábától	7.5 Vízmegosztás módosítása az ökológiai vízigény biztosítása érdekében	+

A beavatkozások mindenütt az a műtárgyak eredeti funkcióinak helyreállítását célozzák, ezen kívül a funkciók bővítésére, meglévő technológiák átalakítására nem kerül sor, tehát a víztest szabályozottságát illetően összességében semleges. Mindazonáltal a rekonstrukcióval az átjárhatósági állapot javulhat. Az értékelési táblában csak azokat a víztesteket tüntettük fel, ahol a VGT előíranyoz az átjárhatóság javítására szolgáló intézkedést.

A zsilipek közül a Nicki duzzasztó esetében a VGT szerint szükséges az átjárhatóság javítása, javítható a réselt szakasz átépítése, a Dunakiliti a duzzasztómű esetében pedig a fenékküszöb és a töltő-bukók jó karba helyezésével oldalirányban kell biztosítani az átjárhatóságot.

A Dunakiliti és a Nicki duzzasztó rekonstrukciójánál a megvalósíthatósági tanulmány alapján a projekt még két intézkedéshez járul hozzá, ezek a 7.5 Vízmegosztás módosítása az ökológiai vízigény biztosítása érdekében, illetve 28.2 A védett természeti területek állapotát javító speciális hidromorfológiai intézkedések, beleértve a vízkivételek speciális szabályozása, vízkormányzás és vízpótlás megoldása a természetvédelmi igények kielégítésére. A fenékküszöb helyreállításával javulhat a Szigetközi mellékágak vízellátásának biztonsága.

Végső minősítés: A projekt VGT szempontból alapvetően semleges. Enyhe pozitív hozadéka lehet a rekonstrukció hatására az átjárhatósági viszonyok és az ökológiai vízigény biztosításának lokális javulása.

31. VTT Hullámtér rendezése az Alsó-Tiszán

Helyszín: Szentes, Szeged, Maroslele, Makó, Klárafalva, Hódmezővásárhely, Ferencszállás, Baks, Algyő

A projekt tartalma: A tervezett fejlesztés fő célja az árvízi biztonság javítása, az árvízi kockázatok csökkentése az Alsó-Tisza- völgyben élő emberek és javaik, valamint az ipari-, gazdasági létesítmények és a projektterületen fekvő mezőgazdasági területek védelme érdekében. A beruházás további célja az alsó-tiszai árvízi biztonság növelése a partbiztosítások megerősítésével, és a Maros folyó Ferencszállási kanyarulatának rendezésével. A célkitűzések egyik fontos szempontja, hogy a megvalósulást követően elért státusz fenntartható legyen.

Tervezett tevékenységek: A projekt keretében a Levelényi, Lúdvári és Algyői partbiztosítások rekonstrukciójára, fejlesztésére és a Ferencszállási kanyarulat rendezésére valósul meg.

- A kanyarulatrendezés során töltésáthelyezésre kerül sor, a Ferencszállási partvédőmű rekonstrukciója szükséges, illetve a Maros folyó jobb parti mederkorrekciója tervezett a kanyarulat alatt és fölött.
- A Levelényi partbiztosítást 1600 fm hosszon kell végrehajtani, melynek 620 fm-es szakaszán csak rézsú tisztítási és részleges tehermentesítési munkákra van szükség (növényzetirás, kitermelés), egyéb részein szükséges többek között még kőszórás készítése, geotextíliára helyezett RENO matrac használat, mederprofil-stabilizálás, parti sáv rendezés is.
- A Lúdvári partbiztosítás 700 fm hosszon helyezkedik el, melynek munkálatai között megtalálhatók a fent felsoroltak, illetve ezen kívül még bekagylósodás előtti mederszakasz tisztítása, víz alatti kotrás is.
- Algyőnél 800 fm hosszban terveztek partbiztosítást, elsősorban bozót- és cserjeirtással, fakitermeléssel, illetve kőszórás készíttéssel és medertisztítással a feltorlódott uszadékfa miatt. A partbiztosítást 200 fm-en középvízi rézsúbbiztosítással kell kiegészíteni.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökológiai állapota	hidromorfológiai probléma
AEQ056	Tisza Hármas Köröstől déli országhatárig (erősen módosított)	jó	mérsékelt	részben átjárható
AEP783	Maros torkolat (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	hidrológiailag a túlzott vízhasználat jellemzi, jelentős vízávezetések/kivezetések, jelentős vízbevezetés, befolyásolt vízjárás, duzzasztás található rajta, nem átjárható a víztest

Értékelés

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEQ056	Tisza Hármas Köröstől déli országhatárig	-	
AEP783	Maros torkolat	6.1b- Töltések/depóniák bontása, áthelyezése kis és közepes vízfolyásokon (a növényzóna, puffertáv, fenntartás igényeit figyelembe véve) 6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett	+ + +

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
		6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+

A tervezett beavatkozások nem akadályozzák az érintett víztestekre vonatkozóan tervezett intézkedések megvalósítását. A Tiszán tervezett burkolat helyreállítási munkálatok a VGT intézkedések szempontjából nem relevánsak, a Maros víztestnél sincsenek a VGT környezeti célkitűzései szempontjából kedvezőtlen intézkedések.

A kanyarulat rendezésénél a kivitelezés módjától is függ, hogy kedvező, vagy kedvezőtlen-e a végeredmény, ezért a jó gyakorlatok alkalmazása elengedhetetlen. A fejlesztés elsődleges célja az árvízi biztonság növekedése, ennek megfelelően a kanyarulat rendezésével a víz, a jég és a hordalék levonulását nagymértékben elősegíti a Maros torkolati szakaszán. Növekvő sebességviszonyokról beszélhetünk, mederkorrekcióról, melynek következtében szélesebbé is válik a meder.

A töltésáthelyezéssel szélesedik a hullámtér, a meder és a parti vegetáció természetesebbé válhat, a hullámtéri vegetációt illetően is nőhet a diverzitás, melyek hozzájárulhatnak a vízminőség lokális javulásához.

A megvalósíthatósági tanulmány alapján a partbiztosítások rekonstrukciója VKI szempontból nem jelent többletterhelést a korábbi állapothoz képest, bár a partvédő művekkel borított mederfelület kiterjedése kis mértékben növekedhet.

Végső minősítés: Az alapvetően árvízvédelmi fejlesztés, a VGT szempontjából alapvetően semleges, a célokat és az intézkedések megvalósítását nem akadályozza. Enyhe pozitív hozadéka a töltés áthelyezésének, a hullámtér kismértékű növekedésének és az növényzet átalakításának lehet. A jó gyakorlatok alkalmazása elengedhetetlen.

32. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése Felső-Tisza, Tivadari híd környezete

Helyszín: Tivadar, Kisar, Gulács

A projekt tartalma: A Felső-Tisza térségében az árvízi biztonság szempontjából nagyon súlyos a helyzet, mivel vannak olyan töltésszakaszok, ahol **a töltések koronaszintje a mértékadó árvízszintet nem éri el**. Ez - nehezítve a rövid előrejelzési időelőnnel - ellehetetleníti a töltések meghágás elleni védekezési lehetőségét. Az áradás intenzitását és vízhozamát tekintve a Tisza Tiszabecs-Vásárosnamény közötti szakasza, ezen belül elhelyezkedése okán **a Tivadari térség az egyik legvesélyeztetettebb**. Az egész Tisza-völgyben itt a legnagyobb az árvízi vízhozam.

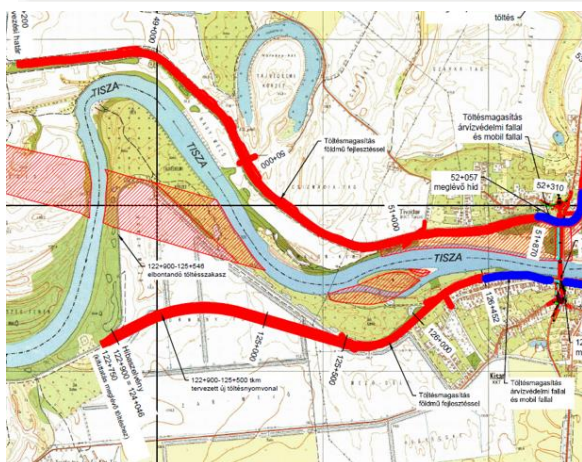
Tervezett tevékenységek: A projekt a meglévő árvízvédelmi töltések fejlesztésére, illetve a hozzá tartozó nagyvízi meder vízáteresztő képességének javítására irányul. Az előirányzott töltés magasítás mindkét oldalon külterületen földszelvény magasítással történik. A Tisza bal partján Kisar település belterületén a meglévő árvízvédelmi fal átépítése, illetve új kialakítása történik 598 m hosszban. Mindkét oldalon a belterületen a mértékadó árvízszint fölötti 1,0 m-es biztonságot összesen 884 m mobilgát biztosítja. A nagyvízi meder vízszállító képességének javítása a nagyvízi meder rendezésével és Tisza bal partján a 122+900-125+500 tkm szelvények között töltésáthelyezéssel történik.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEQ054	Tisza Túrtól a Szipa-főcsatornáig (természetes)	jó	jó	A Tisza ezen szakaszán hidromorfológiai szempontból erős szabályozottság jellemző, végig töltésezett területet találunk, emellett a hullámtér szélessége is több szakaszon igen szűk.

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEQ054	Tisza Túrtól a Szipa-főcsatornáig (természetes)	6.1 Nyílt ártér kialakítása és fenntartása, hullámtér bővítése és átalakítása 6.4 Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6. 8 Mederkapacitás növelése a környezeti, természeti szempontok figyelembevételével	+ + +

A töltés áthelyezésével a hullámtér és az árvízi levezetőszáv ezen a szakaszon kiszélesedik, több teret adva a folyónak, ezáltal helyet biztosítva az árvíz levonulásának.

Az intézkedésnek VGT szerint kedvezőtlen hatása nincs, kedvező hatásai a következők:

- keresztirányú átjárhatóság javul,
- a hullámtéri növényzet mennyisége és diverzitása javul,
- az áramlási holtterek kialakításának lehetősége nő,
- nagyobb terület áll rendelkezésre a hordalék és tápanyagok visszatartására.

Tehát nagyobb hely alakul ki az ártéri ökoszisztémának. a tervek szerint nő az élőhelyi mozaikosság, javul a víztől függő szárazföldi ökoszisztémák állapota.

Az tervezés során figyelembe vették az ökológiai és természetvédelmi szempontokat is, különösen az anyagnyerőhelyek megválasztásakor és az új hullámtéri területek növényzónáinak kialakításakor.

Végső minősítés: A VGT szempontjából kedvező hatás a hullámtér kismértékű bővülése, annál is inkább mert az érintett víztest morfológiai minősítése csak mérsékelte.

33. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése Felső-Tisza, Tivadari híd feletti szakasza

Helyszín: Milota, Tiszacsécse, Tiszabecs, Tizsakóród, Uszka, Magosliget

A projekt tartalma:

A Felső-Tisza térségében az árvízi biztonság szempontjából nagyon súlyos a helyzet, mivel vannak olyan töltésszakaszok, ahol **a töltések koronaszintje a mértékadó árvízszintet nem éri el**. Ez - nehezítve a rövid előrejelzési időelőnnel - ellehetetleníti a töltések meghágás elleni védekezési lehetőségét. Az áradás intenzitását és vízhozamát tekintve a Tisza Tiszabecs-Vásárosnamény közötti szakasza, ezen belül elhelyezkedése okán **a Tivadari térség az egyik legveszélyeztetettebb**. Az egész Tisza-völgyben itt a legnagyobb az árvízi vízhozam. A veszélyeztetettséget növeli az ukrán oldali árvízvédelmi rendszer meglévő hiányossága, illetve a nem egyenszilárdságú árvízvédelmi kiépítettség a határ két oldalán.

Tervezett tevékenységek:

1. Tisza bal parti töltés fejlesztése 143+258–159+382 tkm szelvények között
2. Batár bal parti töltés fejlesztése 0+000–6+140 tkm szelvények között

A tervezett töltésfejlesztés vízszintes vonalvezetését a meglévő töltés vonalvezetése határozta meg, ahhoz kellett igazodni, figyelembe véve a fejlesztési szelvényt. A fejlesztendő szakasz jelentősebb hosszán a vízoldal felé történik az erősítés.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEQ055	Tisza országhatártól Túríg (természetes)	jó	mérsékelt	A Tisza ezen szakaszán hidromorfológiai szempontból erős szabályozottság jellemző, végig töltésezett területet találunk, emellett a hullámtér szélessége is több szakaszon igen szűk.
AEP307	Batár patak (természetes)	kiváló	gyenge	-

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
AEQ055	Tisza országhatártól Túríg (természetes)	Nincs ilyen, csak töltésfejlesztés történik
AEP307	Batár patak (természetes)	Nincs ilyen csak töltésfejlesztés történik

Végső minősítés: A VGT szempontjából a projekt a meglévő töltéshez képest nem jelent VKI szempontjából többletterhelést, kedvezőtlen hatásokat, kivéve, ha a fejlesztést valamilyen oknál fogva a töltésláb vízoldali bővítésével kell megoldani, ami szűkíti a hullámteret.

34. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése az Alsó-Tiszán

Helyszín: Baks, Szentés, Apátfalva, Mindszent, Szegvár

A projekt tartalma:

A projekt keretében tervezett beavatkozások olyan árvízvédelmi rendszer kialakítását, megvalósítását és működtetését szolgálják, mely konkrét céljai kialakításánál figyelembe veszi a védendő értékek nagyságát, beleértve ebbe az emberi élet és más kardinális értékek védelmét, azaz az árvízi kockázatok mértékét. Ennek megfelelően a projekt célja a jogszabályi előírásokkal és az Operatív Programban meghatározott célokkal összhangban a töltések MÁSZ + magassági biztonságnak megfelelően történő kiépítése. Ez által a Tisza teljes hazai szakaszán az árvízi biztonság növekedhet, az árvízi kockázatok csökkennek.

A beavatkozást a védvonal jelenlegi kiépítettségének a rendeletben meghatározott értékekhez viszonyított magassági hiánya indokolja. A projekt műszaki szükségességét támasztja alá továbbá a töltések geotechnikai állapota. A projekt által érintett töltésszakasz előírt egyenszilárdságú védelmi kiépítéséhez elengedhetetlen az érintett keresztező műtárgyak felújítása, szükség esetén átépítése.

Tervezett tevékenységek: A fejlesztés keretében az alábbi fejlesztések tervezettek:

- Árvízkapu a Dongéri-főcsatornán
- Mentett oldali töltésfejlesztés a Tisza bal part 52+047 - 57+489 tkm között
- Árvízkapu a Sámson-Apátfalvai-főcsatornán
- Töltésfejlesztés a Hármaskörös bal part 0+000 - 4+342 tkm között

Az árvízkapu zárása után a mentett oldali csatornaszakaszokból mobil szivattyúból összeállított ideiglenes szivattyútelepnek kell átemelni a Tisza, valamint a Maros folyóba a többlet vizeket, melynek mértékadó értékét mindkét árvízkapu esetében $Q_{m, sziv.} = 10,0 \text{ m}^3/\text{s}$ vízhozamban határozták meg.

A Sámson-Apátfalvi-főcsatorna torkolatától számított 1 km hosszúságban a csatorna 70 cm mélységű kotrását a beruházás keretében elő kell irányozni a folyamatos feliszapolódás miatt.

A projekt megvalósítása során mobil szivattyútelepek, burkolt üzemi utak létesítésére, zsilipek, gátörtelepek rekonstrukciójára is sor kerül, valamint elbontják a korábban meghibásodott Mindszent I. szivattyútelepet, s ezzel egy időben felújítják, fejlesztik a Mindszent II-es szivattyútelepet.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP432	Dongéri-főcsatorna alsó (erősen módosított)	jó	gyenge	rendezett mederforma, elzárt a mentett oldal, nem megfelelő fenntartás
AEQ056	Tisza Hármaskörös-től déli országhatárig (erősen módosított)	jó	mérsékelt	árvízvédelmi töltés miatt elzárt a mentett oldal, nem megfelelő fenntartás
AOC778	Hármaskörös alsó (erősen módosított)	jó	mérsékelt	elzárt a mentett oldal, a Holt medreknek a Hármaskörössel nincs gravitációs kapcsolata
AOC848	Sámson-Apátfalvi-Szárazér-csatorna (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	szűk hullámtér, rendezett mederforma, hosszirányú szabályozottság

Értékelés:

kód	érintett víztest	Az érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP432	Dong-éri-főcsatorna alsó	Nincs ilyen, árvízkapu létesítés történik	0
AEQ056	Tisza Hármas-Körös-től déli országhatárig	Nincs ilyen, csak töltésfejlesztés történik	0
AOC778	Hármas-Körös alsó	Nincs ilyen, csak töltésfejlesztés történik	0
AOC848	Sámson–Apátfalvi-Szárazér-csatorna	6.4 Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+

Végső minősítés: A VGT szempontjából a projekt a meglévő töltéshez képest nem jelent VKI szempontjából többletterhelést, kivéve, ha a fejlesztést valamilyen oknál fogva a töltésláb vízoldali bővítésével kell megoldani, ami szűkíti a hullámtérletet. A tervezett egyszeri 1 km-es kotrás enyhén javító hatású.

35. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése a Közép-Tiszán a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság működési területén

Helyszín: Szolnok, Tiszakécske, Zagyvarékas

A projekt tartalma: A projekt keretében tervezett beavatkozások olyan árvízvédelmi rendszer kialakítását, megvalósítását és működtetését szolgálják, mely konkrét céljai kialakításánál figyelembe veszi a védendő értékek nagyságát, beleértve ebbe az emberi élet és más kardinális értékek védelmét, azaz az árvízi kockázatok mértékét. Ennek megfelelően a projekt célja a jogszabályi előírásokkal és az OP-ban meghatározott célokkal összhangban **a töltések MÁSZ + magassági biztonságnak megfelelően történő kiépítése** által a Tisza teljes hazai szakaszán az árvízi biztonság növelése, ezáltal az árvízi kockázat csökkentése.

Tervezett tevékenységek: A fejlesztés keretében az alábbi szakaszokon terveznek beavatkozásokat:

- a Zagyva bal part 12+840 - 18+174 tkm között,
- a Zagyva jobb part 12+100 - 14+616 tkm között,
- a Zagyva jobb part 17+466 - 20+300 tkm között,
- a Tisza jobb part 19+500 – 20+000 tkm között.

A projekt által érintett töltésszakasz előírt egyenszilárdságú védelmi kiépítéséhez elengedhetetlen volt az érintett keresztező műtárgyak felújítása, szükség esetén átépítése (8 db). A tervezett fejlesztés része a töltésszakaszok felügyeletét ellátó gátörtelepek felújítása, illetve a kapcsolódó védelmi központok felújítása és építése.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEQ060	Tisza Kiskörétől Hármas-Körösíig (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	Medermélyülés, a csatlakozó holtágak, árterek leválnak, leválnak, szárazzá válnak. Az elzárt holtágak és mélyárterek problémát jelentenek, hullámterének szélessége egyes szakaszokon nem megfelelő.
AEQ140	Zagyva alsó (természetes)	mérsékelt	mérsékelt	Szabályozott meder, hullámtér szélessége nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő.

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
AEQ060	Tisza Kiskörétől Hármas-Körösíig (erősen módosított)	Nincs ilyen, csak töltésfejlesztés történik
AEQ140	Zagyva alsó (természetes)	Nincs ilyen csak töltésfejlesztés történik

Végső minősítés: A VGT szempontjából semleges hatású, a célok elérését nem befolyásolja. A meglévő töltéshez képest nem jelent VKI szempontjából többletterhelést, kivéve, ha a fejlesztést valamilyen oknál fogva a töltésláb vízoldali bővítésével kell megoldani, ami szűkíti a hullámteret.

36. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság működési területén

Helyszín: Hatvan, Lőrinci, Zagyvaszántó

A projekt tartalma: A projekt keretében tervezett beavatkozások olyan árvízvédelmi rendszer kialakítását, megvalósítását és működtetését szolgálják, mely konkrét céljai kialakításánál figyelembe veszi a védendő értékek nagyságát, beleértve ebbe az emberi élet és más kardinális értékek védelmét, azaz az árvízi kockázatok mértékét. Ennek megfelelően a projekt célja a jogszabályi előírásokkal és az OP-ban meghatározott célokkal összhangban **a töltések MÁSZ + magassági biztonságnak megfelelően történő kiépítése** által a Tisza teljes hazai szakaszán az árvízi biztonság növelése, ezáltal az árvízi kockázat csökkentése. A töltések szerkezeti kialakítását tekintve jellemző az úgynevezett „hagymahéj” szerkezet, mely a töltésnek az évtizedek során történt fokozatos magasításából, ráépítésekből ered. Ha tartósan és jelentősen a III. fokú készültséget meghaladó árhullám várható, akkor számítani lehet árvízi jelenségekre (talpszivárgás, csúszás és fakadóvíz) megjelenésére is.

Tervezett tevékenységek: A fejlesztés keretében az alábbi töltésfejlesztések tervezettek:

- Zagyva bal part 19+227 - 20+681 tkm között,
- Zagyva bal part 29+255-30+565 tkm között,
- Zagyva jobb part 20+500-21+259 tkm között.

Ebben az esetben a keskeny hullámtér indokolja a többségében mentett oldali töltésfejlesztést.

A projekt által érintett töltésszakasz előírt egyenszilárdságú védelmi kiépítéséhez elengedhetetlen volt az érintett keresztező műtárgyak felújítása, szükség esetén átépítése (2 db). A tervezett fejlesztés része a töltésszakaszok felügyeletét ellátó gátörtelepek felújítása.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEQ139	Zagyva felső (erősen módosított)	jó	gyenge	a hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő, szabályozott meder, fenéklépcsők, keskeny hullámtér, két, a halak számára nem átjárható duzzasztó műtárgy

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
AEQ139	Zagyva felső (erősen módosított)	Nincs ilyen csak töltésfejlesztés történik

Végső minősítés: A VGT szempontjából semleges hatású, a célok elérését nem befolyásolja. A meglévő töltéshez képest nem jelent VKI szempontjából többletterhelést, mivel jelen esetben a fejlesztést nagyobb részben a mentett oldalon fog történni, így a hullámtér nem szűkül.

37. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése a Közép-Tiszán az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság működési területén

Helyszín: Borsodivánka, Négyes, Szentistván

A projekt tartalma:

A projekt keretében tervezett beavatkozások olyan árvízvédelmi rendszer kialakítását, megvalósítását és működtetését szolgálják, mely konkrét céljai kialakításánál figyelembe veszi a védendő értékek nagyságát, beleértve ebbe az emberi élet és más kardinális értékek védelmét, azaz az árvízi kockázatok mértékét. Ennek megfelelően a projekt célja a jogszabályi előírásokkal és az OP-ban meghatározott célokkal összhangban **a töltések MÁSZ + magassági biztonságnak megfelelően történő kiépítése** által a Tisza teljes hazai szakaszán az árvízi biztonság növelése, ezáltal az árvízi kockázat csökkentése.

Tervezett tevékenységek: A fejlesztés keretében az alábbi töltésfejlesztések tervezettek:

- Csincse bal part 0+000 - 2+716 tkm között,
- Rima bal part 3+125 - 4+150 tkm között,
- Rima jobb part 3+200 - 7+955 tkm között.

Az eddigi tervezési gyakorlat alapján vízdali töltésfejlesztést terveztek, 5,0 m-es koronaszélességgel.

Előirányozták a Rima jobb parti töltés 3+211 és 7+432 tkm szelvényeiben lévő csappantyús átereszek átépítését, igazodva a fejlesztett töltésszelvényhez. A tervezett fejlesztés része a töltésszakaszok felügyeletét ellátó gátörtelepek felújítása.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP392	Csincse-övcatorna (mesterséges)	jó	mérsékelt	Rendezett mederforma. (Az eredeti lefolyási irányoktól eltérő nyomvonalon kialakított mesterséges belvízi főgyűjtő.) Zavart parti sáv, szűk hullámtér.
AEP927	Rima (erősen módosított)	jó	mérsékelt	Rendezett mederforma, zavart parti sáv, szűk hullámtér.

Értékelés:

kód	érintett víztest	Az érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP392	Csincse-övcatorna	A fejlesztést a töltésláb vízdali bővítésével kellett megoldani, ami szűkíti a hullámteret.	-
AEP927	Rima	A fejlesztést a töltésláb vízdali bővítésével kellett megoldani, ami szűkíti a hullámteret.	-

Végső minősítés: A VGT szempontjából kisebb többletterhelést jelent, mivel a hullámtér, ha csak kis mértékben is, de - szűkül.

38. A Tisza-Túr közti árvízi tározó és a kapcsolódó fejlesztések

Helyszín: Botpalád, Kispalád, Kölcse, Milota, Sonkád, Szatmárcseke, Tiszabecs, Tiszacsécse, Tizsakóród

A projekt tartalma: Az elmúlt 20 év felső-tiszai árvizei is bizonyították, hogy a korábbi legnagyobb vízszinteket meghaladó árhullámok kezelésére árvízvédelmi rendszerünk jelenlegi állapotában nem alkalmas. Ezért a rendszer jelentős fejlesztése, részbeni átalakítása szükséges a kockázatok csökkentése érdekében. A projekt alapvető célja a Felső-Tisza szakasz árvízi biztonságának javítása, az ukrán-magyar határvízi megállapodásnak és a hazai mértékadó árvízszintet újonnan meghatározó rendelet előírásainak a teljesítése. Az árvízi biztonság megteremtése érdekében tervezik a Tisza-Túr-közi tározó kialakítását, illetve a Palád-Csécsei vízrendszer rekonstrukciójának a megvalósítását, összeköttetésének megteremtését az Alsó-Öreg-Túrral.

A projekt további célja a vizek kártételei elleni védelem szintjének növelése, a régió vízgazdálkodási lehetőségeinek fejlesztése, a vízi és a víz közeli ökoszisztémák életfeltételeinek javítása. A fejlesztés szükségességét indokolja a klímaváltozás és az ehhez kapcsolódó szélsőséges időjárási események gyakorisága, illetve intenzitásuk növekedése. A Felső-Tisza-vidék az ország legárvízveszélyesebb térségei közé tartozik. A veszélyeztetettség itt elsősorban az árvizek rendkívül gyors kialakulása és a rövid előrejelzés időelőny miatt áll elő. A meglévő csatornarendszer továbbfejlesztésével és rekonstrukciójával kettős működésű csatornák kialakítására kerül sor, amely révén a belvízelvezetés mellett száraz időszakokban öntözési lehetőség is biztosított lesz.

Tervezett tevékenységek: tározó építése, töltésépítés és -átépítés, ároképítés, vízbeeresztő és további vízi műtárgyak kialakítása, illetve átépítése, szivattyúállás kiépítése, holtmedrek és csatornák rekonstrukciója, új csatorna építése.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP266	Alsó-Öreg-Túr	jó	mérsékelt	vegetáció a mederben, a meder morfológiája, felszínborítottság
AEP871	Palád-Csécsei főcsatorna	jó	mérsékelt	vegetáció a mederben, a meder morfológiája, felszínborítottság, átjárhatóság
AEQ055	Tisza ország-határtól Túríg	jó	mérsékelt	meder vonalvezetése, alakja, felszínborítottság
AEQ082	Túr alsó	jó	mérsékelt	átjárhatóság

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP266	Alsó-Öreg-Túr	6.4 Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna)	+ +
AEP871	Palád-Csécsei főcsatorna	6.10 - Az ártér illetve a hullámtér vízellátottságának javítása	+
AEQ055	Tisza ország-határtól Túríg	6.10 - Az ártér illetve a hullámtér vízellátottságának javítása	+
AEQ082	Túr alsó	-	

A projekt megvalósulása a VGT3-mal összhangban a víztestek jó ökológiai állapotának elérését segíti az Alsó-Öreg-Túr és a Palád-Csécsei-főcsatorna esetében. A beavatkozások (vízpótlás) eredményeként az Alsó-Öreg-Túra víztest vízkészlete nő, a víztől függő Natura 2000 élőhelyek állapota és az átjárhatóság is javul. A Palád-Csécsei-főcsatorna esetében a táblázatban szereplő négy intézkedés megvalósítását is kedvezően befolyásolja új vízi műtárgyak (zsilip, fenékküszöb) létesítésével, iszapkotrással és rendszeres vízpótlással. A Túr-Alsó víztestnél a jobb parti töltésépítés révén a hullámtér szűkülésére lehet számítani. A kismértékű állapotromlás a víztest hidromorfológiai minőségét nem rontja, azonban a 6.7-es intézkedést végrehajtását nem segíti elő.

A megvalósíthatósági tanulmány szerint a projekt keretében tervezett beavatkozások olyan árvízvédelmi rendszer kialakítását, megvalósítását és működtetését szolgálják, amely révén a Tisza teljes hazai szakaszán a rendkívüli árhullámok csúcsvízszintjeinek csökkentése várható. Azonban a projekt nem kizárólag árvízvédelmi célokat szolgál, mivel a tározó megépítése mellett a Palád-Csécse vízrendszer rekonstrukciójával komplex vízkárelhárítási- és vízgazdálkodási fejlesztést irányoz elő. Mérsékli a fokozódó időjárási szélsőségek káros hatását, az ár-és belvíz, valamint aszálykárokat.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés elsősorban vízkár elleni védekezést szolgál, de a VGT szempontjából is kedvező, mivel támogatja a síkvidéki területen történő vízvi sszatartási kapacitás bővítését, ezáltal lehetővé teszi a terület vízgazdálkodásának javítását, az itt élő ökoszisztémák életfeltételeinek javulását.

39. Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése a Körösökön

Helyszín: Gyomaendrőd, Mezőtúr

A projekt tartalma: A Körösök árvízi veszélyeztetettsége két forrásból származik: Egyrészt a folyón felülről érkező heves árhullámok, másrészt a Tisza visszaduzzasztó hatása, ami a töltések árvízi terhelését adja. A felsőbb folyószakaszokról érkező árvizek rendkívül hevesek, a csapadékhullást követően 20-30 óra múlva megérkeznek magyar területre. Súlyos probléma, hogy van olyan töltésszakasz is, ahol **a töltések koronaszintje a mértékadó árvízszintet sem éri el**. Ez - a rövid előrejelzési időelőnnel párosulva - a meghágás elleni védekezést ellehetetleníti. A beruházás alapvető célja a jelenlegi árvízvédelmi rendszer előírásoknak megfelelő biztonságú kiépítése.

Tervezett tevékenységek: A tervezett fejlesztés a **Hármas-Körös jobb parti töltésfejlesztése a 61+200-66+000 tkm** szelvények között valósul meg. A fejlesztett töltés vízszintes vonalvezetése a meglévő töltés vonalvezetése mentén kerül kialakításra. Az új töltés koronaszintje a tervezett burkolatmagasságot is beleértve a mértékadó árvízszint felett 1,0 m-re lett meghatározva.

A projekt része a Peresi gátörtelep rekonstrukciója, a Soczózugi gátörtelep és a Zsófiamajori gátórház bekötőútjának felújítása.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint

kód	érintett víztest	víztest int. ökol. állapota	hidro-morfológiai állapot	hidromorfológiai probléma
AOC779	Hármas-Körös felső (erősen módosított)	mérsékelt	jó	elzárt a mentett oldal, szűk a hullámtér, vízhiány, túl alacsony vízszint

Értékelés

kód	érintett víztest	Az érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
AOC779	Hármas-Körös felső (erősen módosított)	Nincs ilyen, csak töltésfejlesztés a cél.

A VGT jó gyakorlata alapján az építéshez használandó anyagnyerőhelyek megválasztásakor figyelembe kell venni az ökológiai, természetvédelmi és vízbázisvédelmi szempontokat is.

Végső minősítés: Az intézkedésnek VGT szempontból kedvezőtlen hatása sincs, mivel nem jelent többletterhelést a már meglévő töltésekhez képest és a hullámteret sem szűkíti be jobban, mivel nem jár vízdali bővítéssel.

40. VTT Hullámtér rendezése a Közép-Tiszán

Helyszín: Besenyszög, Szolnok, Tószeg, Vezseny, Tiszajenő, Tiszaug, Lakitelek

A projekt tartalma: A Közép - Tiszai hullámtéri projekt közvetlen célja a Közép-Tisza Kisköre 403,2 fkm és Csongrád 243,8 fkm közötti szakaszán a nagyvízi meder árvízlevezető képességének növeléséhez való hozzájárulás, az árvízi biztonság növelése, az árvízi kockázat csökkentése. A projekt közvetlenül szolgálja azt a VTT-ben meghatározott célt, mely szerint: a tározók megépítése és **a nagyvízi meder vízszállító képességének növelése** által a Tisza teljes hazai szakaszán a rendkívüli árhullámok csúcsvízszintjeinek 1,0 m-rel csökkenthető.

Tervezett tevékenységek: A projekt különböző típusú beavatkozásai, területi összefüggéseik miatt, négy részprojektet képez:

1. projekt: Árvédelmi töltés áthelyezése Tiszapüspökinél (Fokorúpuszta). Új töltés építése 3 900 m hosszon, a meglévő töltés 73+685-79+610 tkm szelvényei között; a meglévő töltés elbontása a 73+685-79+610 tkm szelvények között, mintegy 3 425 m hosszon.
2. projekt: Töltésrendezés a hullámtér lezárására Tószegnél. Az érintett töltésszakasz rendezése a Tisza jobb partján Tószeg északi részén, a Tisza 325,00 fkm szakaszának környezetében, a fővédvonal 53+580 és 53+990 tkm szelvényei között tervezett.
3. projekt: Vezsenyi-kanyarulat rendezése. Vezsenyi és Tiszajenői nyári gátak rendezése. A Vezsenyi-kanyarulat projekt rendezése során a Vezsenyi nyári gáthoz 3 db, a Tiszajenői nyári gáthoz 2 db zsilipes vízleeresztő műtárgy épül.
4. projekt: Rendezési munkák a Tiszaug-híd környezetében. A Tiszaug-híd a Közép-Tisza alsó szakaszán hullámtéri szűkületet képez, így híd ártéri nyílásain való vízlevezetés javítására az áramlási viszonyokat javító növényzet-szabályozási munkákat, terep- és hullámtéri területrendezési munkákat, a kedvezőtlen terepalakulatok bontását, átalakítását irányozták elő. (övezet bontások, levezető sáv tisztítása (bozót, cserje irtás, árapasztó vápa kialakítása a hullámtéri hídnál) meglévő rámpák bontása, új rámpa építése). Egy ~4,4 ha-os területet érintő kisebb töltésáthelyezés.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint

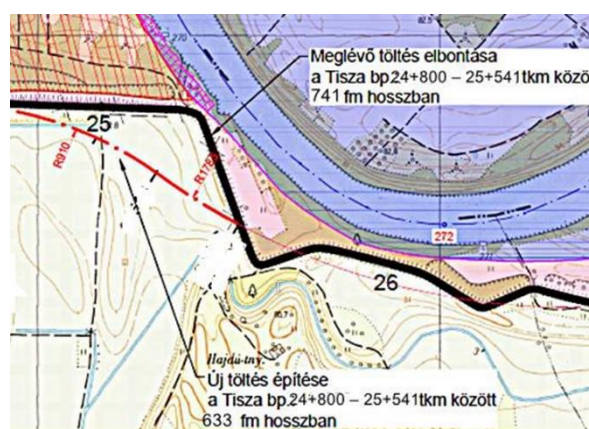
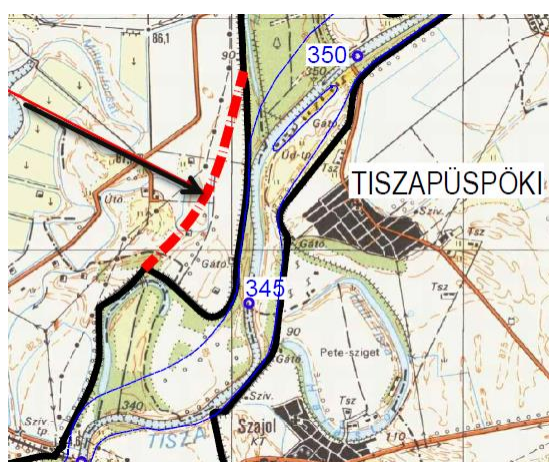
kód	érintett víztest	víztest int. ökol. állapota	hidro- morfológiai állapot	hidromorfológiai probléma
AEQ060	Tisza Kiskörétől Hármas-Köröség (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	Medermélyülés, a csatlakozó holtágak, árterek leválnak, leválnak, szárazzá válnak. Az elzárt holtágak és mélyárterek problémát jelentenek, hullámtérének szélessége egyes szakaszokon nem megfelelő.

Értékelés

kód	érintett víztest	Az érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEQ060	Tisza Kiskörétől Hármas-Köröség (erősen módosított)	6.1 Nyílt ártér kialakítása és fenntartása, hullámtér bővítése és átalakítása 6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett 6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve	+ + + + +

kód	érintett víztest	Az érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
		potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett	+
		6.8 Mederkapacitás növelése a környezeti, természeti szempontok figyelembevételével	+
		6.9 - A felszíni és felszín alatti víz természetes kapcsolatának rehabilitációja	+
		6.10 - Az ártér illetve a hullámtér vízellátottságának javítása	
		6.11 - A természetesnél mélyebb meder, illetve az ebből adódó kis- és középvízszint, valamint talajvízszint-süllyedés hatásának csökkentése	
		7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	

A töltések áthelyezésével a hullámtér és az árvízi levezetőszáv ezen a szakaszon kiszélesedik, több teret adva a folyónak, ezáltal helyet biztosítva az árvíz levonulásának.

Az intézkedésnek VGT szerint kedvezőtlen hatása nincs, kedvező hatásai a következők:

- keresztirányú átjárhatóság javul,
- a hullámtéri növényzet mennyisége és diverzitása javul,
- az áramlási holtterek kialakításának lehetősége nő,
- nagyobb terület áll rendelkezésre a hordalék és tápanyagok visszatartására.

Tehát nagyobb hely alakul ki az ártéri ökoszisztémának, nő az élőhelyi mozaikosság, javul a víztől függő szárazföldi ökoszisztémák állapota.

A nyári gátak elbontása is kedvező intézkedés a VKI szempontjából, a gyakoribb és nagyobb területre kiterjedő elöntés miatt, a víz-, tápanyag-, szervesanyag- és hordalék-visszatartás növekedésével. Ez segíti a biodiverzitás megőrzését. Még előnyösebb, ha nem csak az árvízi levezetés, hanem a vízvisszatartásra alkalmas holttereknél is elbontják a nyári gátat.

A hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása akkor jó hatású, ha elsősorban az aljnövényzet gyérítésével és az invazív fajok kiszorításával történik. A növényzet irtással járó beavatkozásnak ugyanakkor mindig vannak az ökológiai kockázatai.

Végső minősítés: A projekt VKI szempontjából kedvező hatású, a hullámtér bővülése és a nyárigátak bontása miatt. A többi kedvezőnek tartott hatás elsősorban a kivitelezés függvénye.

41. Az üzemirányítási és monitoring hálózat fejlesztése

Helyszín: térségi kiterjedésű – teljes Tisza-völgy és Körösök mente

A projekt tartalma: A projekt fő célkitűzése a VTT keretében megépült és az építésre előirányzott árapasztó tározók szinkronizált üzemirányítási modelljének, üzemelési szabályzatainak, forgatókönyveinek kidolgozása. Ezt a fő célkitűzést szolgálja az árhullám előrejelzések, a monitoring hálózat, az adatbázisok, a térinformatikai rendszer és az informatikai eszközök/szoftverek fejlesztése. A térinformatikai rendszeren alapuló üzemirányítási modell mellett készülnek papír alapú, gyorsan használható forgatókönyvek is a különböző feltételezett scenáriókra.

Az üzemirányítási modellt elsősorban a 12 megépült és tervezett VTT tározóra kell kidolgozni. Ezek a következők:

- tervezett Tisza-Szamosközi Felső,
- tervezett Tisza-Túr,
- Beregi,
- Szamos-Krasznaközi,
- Cigándi,
- Dél-Borsodi,
- Nagykunsági,
- Hanyi-Jászsági
- Hanyi-Tiszasülyi,
- Tiszaroffi és
- tervezett Inérvári
- a tervezett Szegedi tározó.

Ezen felül vizsgálni kell a Zagyva-Tarna és a Körösök vízrendszereiben már meglévő árapasztó tározók (Borsóhalmi, Jászteleki, Kutas I-II, Halaspusztai, Mályvádi, Ki-Delta és Mérgesi tározók) esetleges hatását is, és lehetőséget kell teremteni arra, hogy szükség esetén ezeket a tározókat is be lehessen vonni az üzemirányítási modellbe. Továbbá a keretrendszernek tudnia kell kezelni az esetleges jövőbeli tározók megépülését is.

Végső minősítés: Tervezési, monitoringhálózat fejlesztési projekt, ami alapvetően árvízvédelmi célokat szolgál, a VGT céljait, intézkedéseit nem akadályozza.

42. Nagyvízi meder vízszállító képességének javítása a szolnoki vasúti híd és Kisköre közötti szakaszon

Helyszín: Besenyszög, Csataszög, Fegyvernek, Hunyadfalva, Kisköre, Kőtelek, Nagykörű, Pély, Szajol, Szolnok, Tiszabő, Tiszabura, Tiszaföldvár, Tiszagyenda, Tiszapüspöki, Tiszaroff, Tisasüly, Törökszentmiklós

A projekt tartalma: A Közép - Tisza hullámtéri projekt közvetlen célja a Közép-Tisza Kisköre 403,2 fkm és Csongrád 243,8 fkm közötti szakaszán a nagyvízi meder árvízlevezető képességének növeléséhez való hozzájárulás, az árvízi biztonság növelése, az árvízi kockázat csökkentése. A projekt közvetlenül szolgálja azt a VTT-ben meghatározott célt, mely szerint: a tározók megépítése és **a nagyvízi meder vízszállító képességének növelése** által a Tisza teljes hazai szakaszán a rendkívüli árhullámok csúcsvízszintjeinek 1,0 m-rel csökkenthető.

Tervezett tevékenységek: A projekt keretében tervezett beavatkozások:

- A hullámtér szűkületeinek feloldása az árvízvédelmi töltések áthelyezésével. Ezen belül:
 - Árvízvédelmi fővédvonal áthelyezése a Tisza jobb partján, Szórápuszta-Doba közötti szakaszon, ahol az új védvonal a meglévő töltéshez a 82+565 és 87+300 tkm szelvényekben csatlakozik, hossza 3 660 m;
 - Az árvízvédelmi töltés állékonyosságának védelme a főmeder közelsége miatt, mára halaszthatatlanul megoldandó feladattá vált az ún. Keskenyi szakaszon. A természetvédelmi érdekeknek megfelelően - a Tisza jobb parti töltésének 90+870-93+000 tkm szelvények közötti szakaszán a töltésáthelyezés lett az egyedüli konfliktusmentesen végrehajtható beavatkozás;
 - Árvízvédelmi fővédvonal áthelyezése a Tisza bal partján, a Szajoli szakaszon, a 10.06. jelű védvonal 88+090-88+450 tkm közötti szakaszán;
 - Árvízvédelmi fővédvonal áthelyezése a Tisza bal partján, az Óballai szakaszon, a 10.06. jelű védvonal 97+850-102+650 tkm közötti szakaszán.
- A hullámtéren az árvizek levonulását akadályozó természetes és mesterséges terepalakulatok eltávolítása (Tiszaroff-felsőréti nyárigát visszabontása, övzatonyok, földdepóniák). + természetvédelmi vízpótlási célokat szolgáló műtárgy rekonstrukciók.
- Az árvízi levezető sáv rehabilitációja az árvizek levezetésének megfelelő állapot, művelési ágak helyreállítása, a szabálytalanul fejlődött és akadályt jelentő növényzet eltávolításával.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

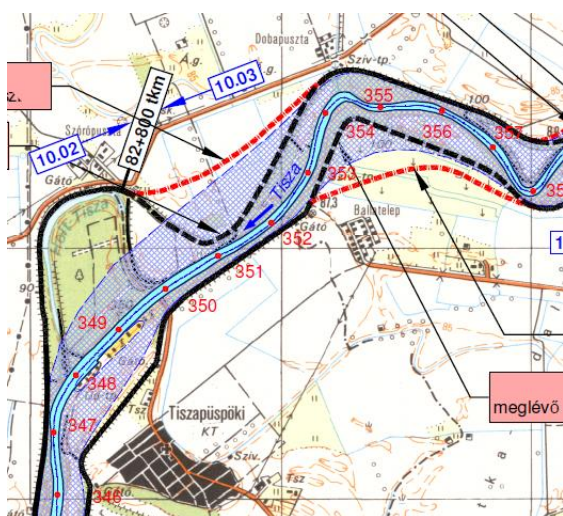
kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEQ060	Tisza Kiskörétől Hármaskörös (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	medermélyülés, a csatlakozó holtágak, árterek leválnak, leválnak, szárazzá válnak. Az elzárt holtágak és mélyárterek problémát jelentenek, hullámterének szélessége egyes szakaszokon nem megfelelő

Értékelés:

kód	érintett víztest	Az érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEQ060	Tisza Kiskörétől Hármaskörös	6.1 Nyílt ártér kialakítása és fenntartása, hullámtér bővítése és átalakítása	+
		6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett	+
		6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett	+
			+

kód	érintett víztest	Az érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
		6.8 Mederkapacitás növelése a környezeti, természeti szempontok figyelembevételével	+
		6.9 - A felszíni és felszín alatti víz természetes kapcsolatának rehabilitációja	+
		6.10 - Az ártér illetve a hullámtér vízellátottságának javítása	+
		6.11 - A természetesnél mélyebb meder, illetve az ebből adódó kis- és középvízszint, valamint talajvízszint-süllyedés hatásának csökkentése	+
		7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+

A töltés áthelyezésével a hullámtér és az árvízi levezetőszáv ezen a szakaszon kiszélesedik, több terület adva a folyónak, ezáltal helyet biztosítva az árvíz levezetésének.

Az intézkedésnek VGT szerint kedvezőtlen hatása nincs, kedvező hatásai a következők:

- keresztirányú átjárhatóság javul,
- a hullámtéri növényzet mennyisége és diverzitása javul,
- az áramlási holtterek kialakításának lehetősége nő,
- nagyobb terület áll rendelkezésre a hordalék és tápanyagok visszatartására.

Tehát nagyobb hely alakul ki az ártéri ökoszisztémának. a tervek szerint nő az élőhelyi mozaikosság, javul a víztől függő szárazföldi ökoszisztémák állapota.

Az intézkedés elősegíti a főmeder parti növényzetének megfelelő állapotát, bővíti a levezető sávokat. A természetes mellékágak és holtágak rehabilitációja, a megfelelő vízellátás biztosításával, javítja a biodiverzitást.

A hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása akkor jó hatású, ha elsősorban az aljnövényzet gyérítésével és az invazív fajok kiszorításával történik. A növényzet irtással járó beavatkozásnak ugyanakkor mindig megvannak az ökológiai kockázatai.

VKI szerinti kedvező hatások: keresztirányú átjárhatóság javulása a hullámtéri mellékágak, illetve holtágak revitalizációja, bekapcsolása az áramlási rendszerbe beavatkozásokkal, a diverzitás növelése. Hullámtéri növényzetet érő beavatkozások, a javuló vízellátás kihat a mellékágak környezetére is, invazív fajok természetes visszaszorítása.

A nyári gátak elbontása is kedvező intézkedés a VKI szempontjából, a gyakoribb és nagyobb területre kiterjedő elöntés miatt, a víz-, tápanyag-, szervesanyag- és hordalék-visszatartás növekedésével. Ez segíti a biodiverzitás megőrzését.

Végső minősítés: A projekt VKI szempontjából kedvező hatású, a hullámtér bővülése, a nyárigátak bontása és a természetvédelmi célú vízpótlások miatt.

43. Rába-völgy projekt, a térség árvízvédelmének kiépítése

Helyszín: Szentgotthárd, Körmend, Nádasd, Sárvár, Ostffyasszonyfa, Csöngé, Kenyeri, Pápoc, Kemenesszentpéter, Rábakecöl, Páli, Vág, Győr

A projekt tartalma: A projekt célja a 06.01., 06.02., 06.03., 01.13. és 01.08. árvízvédelmi szakaszok árvízi biztonság javítása. Cél többek között a jogszabályi előírásoknak megfelelő védművek hosszának növelése, a magassági hiány részbeni megszüntetése az érintett szakaszokon, árhullámok gyorsabb levezetése, fakadóvizek elleni védelem, a Rába jobb parti szükségtározó területének igénybevételi lehetőségének megteremtése, a fejlesztések fenntartása.

Tervezett tevékenységek: Szentgotthárdon és Körmenden nem megfelelő a védvonalak jogszabály szerinti kiépítettsége, a Sárvár alatti folyószakaszon pedig a Rába jobbparti kijelölt szükségtározó igénybevétele esetén nem biztosított az érintett települések belterületének védelme. A Rába balparti töltés mentén a 0+440 és 0+710 töltésszelvények közötti szakaszon (Győr, Belterület, Mihákovics T. sétány) az előírásoknak megfelelő keresztmetszeti és magassági kiépítése. A projekt célja a leírt védelmi hiányosságok pótlása.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	VGT2 szerint	hidro-morfológiai állapot	víztest ökológiai állapota	hidromorfológiai probléma
AEP898	Rába (Kis-Rábától)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, ártér levágásra került, medersüllyedés/ártér feltöltődés nagy folyókon, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AEP899	Rába (Csörnőc-Herpenyőtől)	jó	mérsékelt	-
AEP900	Rába (Lapincstől)	jó	mérsékelt	-
AEP901	Rába (ÉDÁSZ-üzemvízcsatornától)	jó	mérsékelt	-
AEP902	Rába torkolati szakasz	jó	mérsékelt	-
AEP903	Rába (határtól)	jó	mérsékelt	befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, medersüllyedés/ártér feltöltődés nagy folyókon, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
AEP898	Rába (Kis-Rábától)	nincs ilyen, csak töltésfejlesztés történik
AEP899	Rába (Csörnyöc-Herpenyőtől)	6.10 - Az ártér, illetve a hullámtér vízellátottságának javítása
AEP900	Rába (Lapincstől)	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 6.10 Az ártér, illetve a hullámtér vízellátottságának javítása 23.3 - Vízvisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisértőfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban
AEP901	Rába (ÉDÁSZ-üzemvízcsatornától)	nincs ilyen, csak töltésfejlesztés történik
AEP902	Rába torkolati szakasz	nincs ilyen, csak töltésfejlesztés történik
AEP903	Rába (határtól)	nincs ilyen, csak töltésfejlesztés történik

A projekt alapvetően árvízvédelmi célú, elsősorban meglévő töltések fejlesztését tartalmazza, a víztestek töltésezettség arányát számottevően nem változtatja meg. A Rába torkolati, illetve a Csörnyöc-Herpenyőtől és Kis-Rábától induló szakaszán a töltésezettség közel teljeskörű, a Szentgotthárdi és a Körmendi részen történő töltésfejlesztés a Lapincstől induló szakaszt érinti, melynek töltésezettsége 0,3%. Ennek következtében a projekt nem okoz a meglévő töltésezettséghez képest VKI szempontú többletterhelést, kivéve, ha a fejlesztést valamilyen oknál fogva a töltésláb vízdali bővítésével kell megoldani, ami szűkíti a hullámteret.

A megvalósíthatósági tanulmány alapján a projekt egyes szakaszokon a depónia elbontásával, illetve nagyvízi levezető sáv és árapasztó vápa kialakításával hozzájárulhat a VGT „A hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása” és „Az ártér illetve a hullámtér vízellátottságának javítása” intézkedésekhez.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés a VGT szempontjából alapvetően semleges, hatása függhet a kivitelezéstől. Egyes szakaszokon kedvező hatásokkal is számolhatunk az ártér, hullámtér vízellátottságának javulásával.

44. Barát-patak torkolat és környezetének fejlesztése

Helyszín: Budapest III. kerület, Budakalász, Szentendre

A projekt tartalma: A fejlesztés célja az árvízvédelem legjobb gyakorlata ajánlásait szem előtt tartva az árvízi biztonság növelése, az árvízi kockázatok csökkentése, kiegészítve a járulékos gazdasági előnyök kiaknázásával. A tervezett fejlesztés célul tűzi ki az árvízvédelmi rendszer előírásoknak megfelelő biztonságú kiépítése, továbbá összehangolását VGT-s célokkal.

A projekt során a Barát-patakon árvízvédelmi torkolati műtárgy és szivattyús átemelő állomás létesül. A fejlesztés eredményeképpen a patakon lefolyó árvízhozam, valamint a Duna árvízének együttes előfordulása nem okoz jelentős vízszintemelkedést. A műtárgy megépítésével az árvizek együttes kezelése (Duna kizárása, Barát-patak átemelése) megoldódik, ezzel a Budakalászi és a Csillaghegyi öblözet védelme jelentősen nő, az árvízi kockázat pedig csökken.

Tervezett tevékenységek: kétnyílású árvízvédelmi torkolati műtárgy építése a Barát-patakon, a torkolati műtárggyal egybeépített szivattyútelepek létesítése, üzemi híd, uszadékfogó és lapvízmérce kialakítása.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AOH632	Barát-patak (erősen módosított)	mérsékelt	rossz	mederszabályozás, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AOH632	Barát-patak	6.3a A mederforma természettest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével	+
		6.3b A meder vonalvezetésének a természettest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével	+
		6.7 Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+

A projekt megvalósulása a VGT3-mal összhangban a víztestek jó ökológiai állapotának elérését segíti, az alábbi VGT3 intézkedések megvalósítása révén:

- 6.3a A mederforma természettest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével és a 6.3b A meder vonalvezetésének a természettest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével – A fejlesztés sem a patak mederformájára és a vonalvezetésére nincs hatással közvetlenül. Ugyanakkor a torkolati műtárgy létesítésével az emberi igények – árvízbiztonság – kielégítését tűzi ki célul.
- 6.7 Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében – A létesítendő műtárgy vízszintszabályozást tesz lehetővé (vízvizsztatartás) ezáltal kedvezően hat Barát-patak víztest vízkészletére.

Az árvízi torkolati műtárgy megépítésével csökken a helyi vízkárok valószínűsége, lehetőséget teremt a Barát-patak vízének szabályozására. Ezáltal vízfolyás állapota javulhat.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés elsősorban vízkár elleni védekezést szolgál, de a VGT szempontjából is kedvezően hat a Barát-patak víztest állapotára.

45. Séd-Nádor-Gaja vízrendszer rehabilitációja I.ütem

Helyszín: Fehérvárcsurgó, Kincsesbánya, Isztimér (közvetlenül érintett települések)

A projekt tartalma: A projekt a Gaja-patakon létesült Fehérvárcsurgó-tározó kapacitásbővítését kívánja megvalósítani, az árvízi biztonság és a mezőgazdasági vízszolgáltatás biztonságának érdekében. Alapvető cél a dombvidéki területeken a csapadékvíz helyben tartása, a felszíni vízlevezetés, lefolyás lassítása, a dombvidéki kisvízfolyások vízhozamának egyenletesebbé tétele a hasznosítási lehetőségek együttes megteremtésével, a vizek jó ökológiai, vízminőségi és mennyiségi állapotának elérése, a karsztvízzel, a bel-, és csapadékvízzel, mint vízkészlettel való gazdálkodás fejlesztése és a vizek kártételei elleni védelem szintjének növelése. Mindezek mellett a projekt célja, hogy korszerű monitoring és üzemirányítási rendszer is kerüljön kiépítésre.

A tározó bővítésének szükségességét és időszerűségét indokolja egyrészt a klímaváltozás, melynek következtében várható az átlaghőmérséklet emelkedése mellett a következő évtizedekre az éves csapadék átlagos mennyiségének a csökkenése és a csapadékeloszlás átrendeződése, továbbá a szélsőséges időjárási események gyakoriságának és intenzitásának növekedése. Ennek egyik jele, hogy a Séd-Nádor-Gaja vízrendszer vízfolyásain a heves lefutású árhullámok – ún. villámárvizek – gyakorisága is nőtt/nő, mutatja ezt a 2010. május-júniusi időszak és a 2013. évi tavaszi ár- és belvízi helyzet is. Másrészt folyamatban van a "Séd-Nádor csatorna vízminőségének javítása" kármentesítési program, mely alapvetően megváltoztatja, javítja a vízrendszer ökológiai állapotát és így lehetővé válik a teljes vízrendszer időben és térben rugalmas kormányzása, a vízmennyiség optimális hasznosulása. A tározó funkciójának és műszaki állapotának felülvizsgálatát továbbá a megépítés óta eltelt több mint 40 év is időszerűvé teszi.

A fejlesztés szükségessége valós társadalmi/gazdasági igényeken alapul, megvalósulásával javul a térség vízkárvédelme, nő az ár- és belvízvédelmi biztonság, valamint a vízvi sszatartás megvalósításával mind mennyiségi, mind minőségi értelemben javul a vízrendszer vízkészlet-gazdálkodása.

Tervezett tevékenységek: tározó kapacitás bővítés: völgyzárógát átépítése, keresztöltés építése, oldaltöltés átépítése, fenékszigetelés bővítése, fenékleürítő és vízlebocsátó műtárgy átépítése, vészárapasztó átépítése, tározótér rendezése, erdei út megemelése (stabilizált út), partvédelem, bukó átépítése; gátórház felújítása; monitoring és üzemirányítási rendszer kiépítése. A tározó kiépítési szintje (maximális üzemi vízszint) 149,0 mBf szintről 151,0 mBf szintre emelkedik.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
ANS500	Fehérvárcsurgói-tározó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	átjárhatóság nem megfelelő (minősítési kategória: rossz)
AEP499	Gaja-patak középső (természetes)	jó	mérsékelt	-
AEP500	Gaja-patak alsó (erősen módosított)	mérsékelt	gyenge	morfológiai minősítési kategória: rossz, átjárhatóság: mérsékelt

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
ANS500	Fehérvárcsurgói-tározó	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 7.3 - Völgyzárógátas tározók üzemeltetése, fejlesztése és szabályozása	+ +
AEP499	Gaja-patak középső	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+
AEP500	Gaja-patak alsó	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+

A projekt megvalósulása a VGT3-mal összhangban a víztestek jó ökológiai állapotának elérését segíti, az alábbi VGT3 intézkedés megvalósítása révén:

- 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében – ld. a tározókapacitás bővítésével a térség vízgazdálkodása javul, lehetőség nyílik vízviisszatartásra és állandó vízpótlásra.
- 7.3 – Völgyzárógátas tározók üzemeltetése, fejlesztése és szabályozása – ld. a projekt a tározó fejlesztését (kapacitásbővítését) célozza.

A megvalósíthatósági tanulmány a Fehérvárcsurgói-tározó vízhasznosítási célú bővítése hosszú távra megnöveli a Gaja-patak alsó szakaszán és a Nádor-csatorna mentén a vízszolgáltatás biztonságát, mind ezt úgy, hogy közben az árvízi biztonság nem csökken. A tározó amellet, hogy biztosítja a káros nagyvizek viisszatartását, lehetőséget biztosít a többlet vízigények kiszolgálására is. Ezáltal lehetőség nyílik a térségben a vízviisszatartásra és állandó vízpótlásra a Nádor-csatorna mentén. Az utóbbi évek szélsőséges, csapadékos időjárása miatt a tározó árvízcsúcs-csökkentő szerepe újfent előtérbe került. A tározó kapacitás bővítése után nő a viisszatartható édesvíz mennyisége, mérséklődnek a vizek többletéből, vagy hiányából származó kedvezőtlen hatások.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés a VGT szempontjából kedvező, támogatja a dombvidéki területen történő vízviisszatartási kapacitás bővítését, ezáltal lehetővé teszi a vízrendszer egyenletesebb vízellátását.

46. Záportározó építési program-Vas és Zala megye

Helyszín: Kőszegdoroszló, Cák, Rábagyarmat, Rönök, Zalatárnok, Murarátka

A projekt tartalma: A projekt átfogó célja a dombvidéki vízgazdálkodás feltételeinek javítása a térségében a helyi igényeknek és adottságoknak megfelelően. Ennek keretében elsődleges cél a dombvidéki területen a csapadékvíz helyben tartása, a felszíni vízlevezetés, lefolyás lassítása, irányított levezetése, a dombvidéki kisvízfolyások vízhozamának egyenletesebbé tétele a hasznosítási lehetőségek együttes megteremtésével. A projekt specifikus céljai a völgyfenéki települések árvízi biztonságának növelése, és a víz okozta károk megelőzése, csökkentése záportározókkal, a tapasztalt helyi vízkáresemények figyelembevételével.

A projekt keretén belül 5 db záportározó megépítése tervezett: Zalatárnoki-, Murarátkai-, Rönöki-, Rábagyarmati-, Kőszegdoroszlói-tározó. A beavatkozások közvetlenül a Cák-patakot, Gyarmati-patakot, Rönöki-patakot, Kozmadombi- és Szigeti-patakot, illetve a Rátka-patakot érintik. Az érintett vízfolyások mentén jelenleg nem találhatók árvízvédelmi művek, mely az árvizek kártételétől megvédené az érintett települések lakosságát. Ennek kiépítésére a jelenlegi helyzetben már reális lehetőség sincs, hiszen a települések belterületi szakaszainak szerkezete, beépítettsége hely hiányában erre nem ad lehetőséget.

Tervezett tevékenységek: A fejlesztés során összesen 885 m hosszban völgyzárógát (összesen ~100.000 m³ anyag beépítésével), 5 db vízszintszabályozó műtárgy és 10 db vízmérce építésére, 4 db (összesen ~2,9 ha vízfelületű) hordalékfogó tározótér és vizes-nedves élőhely kialakítására és egy önjáró rézsűkasza beszerzésére kerül sor.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidromorfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AOH639	Berek-patak (természetes)	jó	gyenge	-
AEP816	Mura (erősen módosított)	jó	jó	-
AEQ127	Vörös-patak és Láhn-patak vízrendszere (természetes)	jó	mérsékelt	-
AEP900	Rába (Lapincstól) (erősen módosított)	jó	mérsékelt	-
AEQ005	Szerdahelyi-patak (természetes)	jó	gyenge	-

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AOH639	Berek-patak	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.2 - Területi vízviesszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.3 - Víziesszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban	+ + +
AEP816	Mura	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.3 - Víziesszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban	+ +
AEQ127	Vörös-patak és Láhn-patak vízrendszere	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.3 - Víziesszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban	+ +

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP900	Rába (Lapincstól)	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 6.10 - Az ártér illetve a hullámtér vízellátottságának javítása 23.3 - Vízvisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban	+ + +
AEQ005	Szerdahelyi-patak	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.3 - Vízvisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban	+ +

A projekt megvalósulása a VGT3-mal összhangban a víztestek jó ökológiai állapotának elérését segíti, az alábbi VGT3 intézkedések megvalósítása révén:

- 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében – Id. az összes érintett víztest esetén a mederrendezési munkák során a mederbelti - víz lefolyását akadályozó - növényzet eltávolításra kerül, valamint a meder kotrásával a feliszapolódások megszüntetésre kerülnek.
- 6.10 - Az ártér illetve a hullámtér vízellátottságának javítása
- 23.2 - Csapadékgazdálkodás, táblaszintű vízvisszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében – Id. Berek-patak, mivel a víztestet érintő „Zalatárnoki záportározó a Kozmadombi-patakon” projektem egyik fő célja a vízvisszatartás, beszivárgás növelése a lefolyás csökkentése érdekében, tehát a 23.2 intézkedéssel szellemiségét tekintve összhangban van.
- 23.3 - Vízvisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban – Id. 5 db záportározó kialakítása tervezett.

A megvalósíthatósági tanulmány szerint a tározók építésével csökken a helyi vízkárok valószínűsége, a vízfolyás tározó alatti szakaszának lefolyási viszonyai állandósulnak, így a meder elfajulások és ez által a beavatkozások is csökkennek. Kevesebb lesz a fenntartási igény, a vízfolyás természetes állapota javul, közelít a jó állapothoz. A projekt során megvalósítandó hordalékfogó tározótér és vizes-nedves élőhelyek megfelelnek a vizes élőhelyekkel kapcsolatos elvárásoknak is. Egyrészt ellátják a vízfolyásokon érkező nagy mennyiségű hordalék visszatartását (ezzel tehermentesítve az alsóbb vízfolyás-szakaszokat), másrészt az alacsony rézsűhajlással kialakított partrészeknél kialakuló sekély vízborítás hatására olyan növénytársulások telepedhetnek meg melyek a sekély, tocsogós területekre jellemzőek, mely a kétélűek és halak szaporodó helyéül is szolgál, illetve további állatfajoknak biztosít változatos életteret.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztések elsősorban vízkár elleni védekezést szolgálnak, de a VGT szempontjából is kedvezőek a helyi szintű vízvisszatartás megvalósítása révén.

47. Váli-völgy vízrendezési feladatai

Helyszín: Alcsútdoboz, Baracska, Beloiannis, Besnyő, Bodmér, Ercsi, Felcsút, Gánt, Kajászó, Óbarok, Szár, Tabajd, Újbarok, Vál, Vértesacsa, Vértesboglár, Szárliget, Tarján

A projekt tartalma: A fejlesztés célja olyan beavatkozások megvalósítása, amelyek egyaránt szolgálják a környezeti értékek védelmét, a vizek jó ökológiai, vízminőségi és mennyiségi állapotának elérését, a karsztvízzel, a bel-, és csapadékvízzel, mint vízkészlettel való gazdálkodás fejlesztését és a vizek kártételei elleni védelem szintjének növelését. A főbb vízgazdálkodási célok részleteiben az alábbiak:

- a csapadékvíz nagyobb mértékű helyben tartása, a lefolyás lassítása, mennyiségi és minőségi értelemben is javuló vízkészlet-gazdálkodás;
- a vízfolyás vízelvezető képességének javításával, tározással az ár- és belvízvédelmi biztonság növelése;
- a vízfolyás vízminőségének, ökológiai állapotának javítása, a meder természetes jellegének helyreállítása.

A Váli-víz szükséges szakaszain mederkotrással, továbbá a meglévő műtárgyak rekonstrukciójával és újak építésével (összesen több, mint 100) elérhető a vízminőség javítása, a vízhozam egyenletesebbé tétele és a mezőgazdasági és belterületek mentesítése a dombvidéki területekről levonuló árhullámok káros hatásaitól. A Váli záportározó létesítésével, illetve a Felcsúti-tározó és Óbaroki oldaltározó kibővítésével az alattuk elhelyezkedő területek vízkár veszélyeztetettsége csökken. A projekt részeként a Váli-víz egyes szakaszai természetközeli alakítják, ezzel a védett természeti értékek, élőhelyek és állatfajok védelme is integrált cél. Az erózió elleni védelem a levonuló vizet szabályozó, energiatörő, hordalékfogó műtárgyak megépítésével érhető el. A növényzet telepítésével, a parti zonáció helyreállításával puffer sáv alakul ki, amely révén a vízfolyás védelme a defláció és a csapadékesemények után lefolyó csapadékvízzel a bemosott lebegő- és szennyezőanyag anyag hatásaitól fokozódik. A vízgyűjtő területen a csapadékmérő, vízszint észlelő állomások fejlesztésével a vízrendszer későbbi, megfelelő szintű üzemeltetésének segítése, valamint a szélsőségesebbé váló időjárás hatásának pontosabb nyomon követése, fentiek révén az árvízi biztonság fokozása és a vizek hiányából fakadó hatások mérséklése érhető el.

Tervezett tevékenységek: mederrendezés; műtárgy rekonstrukció/építés; tározók építése/átalakítása; vizes élőhely kialakítása; erózió elleni védelem; növényzettel telepítés és parti zonáció helyreállítása; monitoring rendszer fejlesztése; fenntartó utak kialakítása.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEQ092	Váli-víz alsó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	kisvízi mederszelvény morfológiája, vegetáció a mederben és felszínborítottság a vízgyűjtőn (rossz)
AEQ093	Váli-víz középső (természetes)	jó	mérsékelt	kisvízi mederszelvény morfológiája, vegetáció a mederben és felszínborítottság a vízgyűjtőn (rossz)
AEQ094	Váli-víz felső és vízgyűjtője (természetes)	jó	mérsékelt	kisvízi mederszelvény morfológiája és felszínborítottság a vízgyűjtőn (rossz)

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEQ092	Váli-víz alsó	6.2 - Hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása, a zöld infrastruktúra fejlesztése, átalakítása, fenntartása 6.3a - A mederforma természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével 6.3b - A meder vonalvezetésének a természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+ + + +
AEQ093	Váli-víz középső	6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja	+
AEQ094	Váli-víz felső és vízgyűjtője	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+

A projekt megvalósulása a VGT3-mal összhangban a víztestek jó ökológiai állapotának elérését segíti az alábbi VGT3 intézkedések megvalósítása révén:

- 6.2 és 6.5 intézkedések: növényzet telepítésével, parti zonáció helyreállításával puffer sávot alakítanak ki.
- 6.3a, 6.3b és 6.4 intézkedések: mederrendezés (kotrás, növényzet irtása) révén árvízvédelmet és vízgazdálkodást segítik elő.
- 6.7 intézkedés: a meder természetes jellegének a helyreállításával – a fenti beavatkozások révén – a víztestek ökológiai állapota javulhat.

A megvalósíthatósági tanulmány szerint a Váli-víz vízgyűjtőterületén történő tározófejlesztésekkel és mederrendezéssel csökken a helyi vízkárok valószínűsége, a vízfolyás tározó alatti szakaszának lefolyási viszonyai egyenletesebbé válnak. Hosszú távra megnöveli a vízfolyás térségében a vízszolgáltatás biztonságát, a visszatartható édesvíz mennyiségét, lehetővé teszi újabb öntözési, halastavi és egyéb vízigények kielégítését úgy, hogy közben az árvízi biztonság ne csökkenjen. Az állandó tározókban visszatartott vízkészlet felhasználásával ökológiai és vízminőség védelmi célok elérése is tervezett az alvízi mederszakaszokon az ökológiai szempontból szükséges vízhozamok biztosítása révén.

Végső minősítés: A tervezett beavatkozások az árvízvédelmi biztonság fokozása mellett vízgazdálkodási célokat is szolgálnak. A fejlesztés a víztestek ökológiai állapotára is kedvező hatással van, és a vizes élőhelyek szempontjából is előnyös. A VGT-ben megvalósítandó intézkedéseket elősegítik.

48. Záportározó építése a Baranya csatorna vízgyűjtőjén: Magyarszéki tározó

Helyszín: Magyarszék, Magyarhertelend

A projekt tartalma: A tervezett Magyarszéki tározó a Baranya csatorna felső szakaszáról, valamint a Kaszánya-patakon érkező árvizek visszatartását, helyi vízkárok mérséklését biztosítja. A komplex hasznosíthatósága miatt további gazdasági lehetőségeket teremt a térségben.

A tározó hatására a záporcsapadékból származó helyi vízkárok enyhíthetők, a vízhozam kiegyenlítésével csökkenthető a hordalékmozgás és így a mederbeli feltöltődés. Elsődleges cél a tavaszi árvízveszély csökkentése a víz visszatartásával. A másodlagos cél a víztartalékolás, öntözővíz biztosítás, az aszályos periódusok vízpótlása, a vízfolyások vízjárásának egyenletesebbé tétele, a felső vízfolyásszakaszok hordalékainak részbeni visszatartása.

A tározó menti szakaszon, a hosszöltés védelme, illetve a megfelelő vízzállító-képesség biztosítása érdekében a csatorna medrét rendezni kell. A rendezés a mélyülő mederfenék miatt jellemzően a rézsűk rendezését, valamint a fenntartási sáv megfelelő kialakítását jelenti, továbbá 150 m hosszúságban mederkorrekció is tervezett. A mederfenék további berágódásának megakadályozása érdekében surrantós kialakítású fenéklépcső épül.

Tervezett tevékenységek: Magyarszéki tározó és a kapcsolódó vízellátási művek (tápszilip és tápcsatona) építése, Baranya csatorna mederrendezése, fenéklépcső építése, valamint a Magyarhertelendi vízrajzi állomás megvalósítása.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidromorfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP300	Baranya-csatorna (erősen módosított)	jó	mérsékelt	-

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP300	Baranya-csatorna	23.3 - Vízvisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban	+

A projekt megvalósulása a VGT3-mal összhangban a víztestek jó ökológiai állapotának elérését segíti, az alábbi VGT3 intézkedések megvalósítása révén:

- 23.3 - Vízvisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban – ld. hosszöltéses oldaltározó kialakítása tervezett.

A megvalósíthatósági tanulmány szerint az érintett Baranya-csatorna vízellátása és ökológiai állapota javul a tervezett beavatkozások révén, a meder szabályozottsága és hidromorfológiai állapota nem változik. A tározó kialakításával az alvízi vízfolyás szakaszok mentén csökken a vízkárok veszélye, a vízhozamok kiegyenlítettebbek lesznek, és a tározótér az érkező hordalék mintegy 40 %-át visszatartja. A tervezett fenéklépcső surrantószerű kialakítása biztosítja a hosszirányú átjárhatóságot.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés elsősorban vízkár elleni védekezést szolgál, de a VGT szempontjából is kedvező a helyi szintű vízvisszatartás megvalósítása révén.

49. Szombathely és a környező települések árvízi védelmét szolgáló Dozmati víztározó megépítése

Helyszín: Dozmat, Bucsú, Torony, Sé, Szombathely

A projekt tartalma: Az Arany-patak mentén jelenleg nem található árvízvédelmi mű, mely az árvizek kártételétől megvédené az érintett települések (Bucsú, Torony, Dozmat, Sé és Szombathely) lakosságát. A projekt a dozmati árvízcsúcs-csökkentő tározó megépítését szolgálja, mely a már megépült Lukácsházi tározóval együtt Szombathely térségének komplex árvízi biztonságát fogja megvalósítani és az árvízkarok kockázatát jelentősen csökkenteni fogja.

A tározó megépítésének célja az Arany-patakon érkező árhullámok csökkentése a tervezett tározótérben történő ideiglenes vízviasszatartással. A tározóval szoros összefüggésben megvalósuló mederrendezés célja pedig a meglévő meder olyan mértékű bővítése, kotrása mely lehetővé teszi az árvízi vízhozam kiöntés nélküli levezetését a Sorok-Perint felé.

Tervezett tevékenységek: Dozmati árvízcsúcs-csökkentő tározó kiépítése az Arany-patak 9+875 – 8+005 km szelvényei között. A fejlesztés során egy 44,1 ha területű tározótérrel rendelkező árvízcsúcs-csökkentő tározó, azon belül pedig egy 7,2 ha területű állandó vizű árvízcsúcs-csökkentő tározórész, 9 db műtárgy, 3 db távmérő állomás, közel 5,8 km hosszúságú mederrendezés, 3 db fenéklépcső átalakítása és 1 db szilipfelújítás valósul meg. A projekt a három meglévő fenéklépcső átjárhatóvá tételét is tartalmazza.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidromorfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP278	Arany-patak és vízrendszere (természetes)	jó	mérsékelt	hosszirányú szabályozottság, fenéklépcsők átjárhatósága, nem megfelelő fenntartás

Értékelés:

kód	érintett víztest	Az érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP278	Arany-patak és vízrendszere	23.3 Vízviasszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban	+
		6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+
		6.5 Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja	+
		6.4 Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+

A VGT2 dokumentáció 8.3 melléklete az Arany-patak víztestre nézve tartalmazta a 23.3 hidromorfológiai intézkedést. Az állandó vizű árvízcsúcs-csökkentő tározórész lehetőséget fog nyújtani az Arany-patak alsóbb szakaszainak vízutánpótlására kisvízes, vízhiányos időszakban, mely jelentős jótékony hatással lesz a vízfolyás növény- és állatvilágára.

Az 5.1 intézkedésnek való megfelelést a három meglévő fenéklépcső átjárhatóvá tételével érik el.

A 6.5 intézkedés a mederrendezés során a vízfolyás déli partján tervezett (ökológiai árnyékolást biztosító) növénytelepítéssel fog megvalósulni. Az Arany-patak mederrendezésénél annyi anyag kerül kikotrásra, mely ahhoz szükséges, hogy a meder a nagy vízhozamokat kiöntés nélkül képes legyen levezetni a végső befogadóba, ennek eredményeként, összhangban a 6.4 intézkedéssel meder árvízi levezető képessége növekedni fog

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés ugyan elsősorban vízkár elleni védekezést szolgál, de a VGT szempontjából is kedvező, főleg a helyi szintű vízvi sszatartás megvalósítása, a fenéklépcsők átjárhatóvá tétele, azaz a VGT jó gyakorlatok alkalmazása révén.

50. Szent László-patak rehabilitációja

Helyszín: Martonvásár, Gyúró, Alcsútdoboz, Bicske, Csabdi, Tordas, Tarján

A projekt tartalma:

A Szent László-patak rehabilitációjának fő célja a dombvidéki területeken a csapadékvíz helyben tartása, a felszíni vízlevezetés, lefolyás lassítása, a dombvidéki kisvízfolyások vízhozamának egyenletesebbé tétele a hasznosítási lehetőségek együttes megteremtésével.

A projekt kitűzött célja olyan beavatkozások megvalósítása, amelyek egyaránt szolgálják a környezeti értékek védelmét, a vizek jó ökológiai, vízminőségi és mennyiségi állapotának elérését, a karsztvízzel, a bel-, és csapadékvízzel, mint vízkészlettel való gazdálkodás fejlesztését és a vizek kártételei elleni védelem szintjének növelését.

Tervezett tevékenységek: A célok elérése érdekében a fejlesztés keretében az alábbi 7 fő projektelem valósul meg:

- mederrendezés;
- Bicske város belterületének árvízvédelmi fejlesztése;
- fenntartó sávok jókarba helyezése;
- híd átépítés, műtárgy építés és rekonstrukció;
- növényzettelepítés, parti zonáció helyreállítása;
- monitoring rendszer fejlesztése;
- eszközbeszerzés.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidromorfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP994	Szent László-víz középső (erősen módosított)	mérsékelt	gyenge	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP995	Szent László-víz felső (erősen módosított)	jó	mérsékelt	
AEP996	Szent László-víz alsó (erősen módosított)	mérsékelt	gyenge	

Értékelés:

kód	érintett víztest	Az érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP994	Szent László-víz középső	6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett	+
		6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+
		6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja	+
		7.3 - Völgyzárógátas tározók üzemeltetése, fejlesztése és szabályozása	+
		23.2 - Területi vízviSSzatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében	+
			+

kód	érintett víztest	Az érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
		23.4 - Vízügyi tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	
AEP995	Szent László-víz felső	6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 23.2 - Területi vízügyi tározás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 - Vízügyi tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + +
AEP996	Szent László-víz alsó	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5- Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.2 - Területi vízügyi tározás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 - Vízügyi tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+ + + + +

A projekt várható, nem számszerűsíthető eredményei

- javul a vízfolyás vízminősége (mederrendezés, növényzettelépítés, parti zonáció helyreállítása révén)
- árvízi biztonság növelése a vízfolyás vízelvezető képességének javulása által (mederrendezés, híd átépítés, műtárgy építés és rekonstrukció révén)
- árvízi biztonság növelése árvízvédelmi fejlesztések által (Bicske város belterületének árvízvédelmi fejlesztése révén)
- javuló vízkészlet gazdálkodás mind mennyiségi, mind minőségi értelemben (mederrendezés, műtárgy építés és rekonstrukció révén)
- egyenletesebb vízhozam, javuló vízügyi tározás, a vizek hiányából származó kedvezőtlen hatások mérséklése (mederrendezés, műtárgy építés és rekonstrukció, monitoring révén)

Végső minősítés: A VGT szempontjából alapvetően kedvező beavatkozások.

Az alább felsorolt 3 projekt kármentesítést tartalmaz, így hidromorfológiai problémákra nem ad választ. Alapvetően a felszín alatti vizek szennyezettségének csökkentését szolgálja, azaz a VGT3 4. intézkedésének „Bekövetkezett szennyezések csökkentése, felszámolása, beleértve a felhagyott szennyezett területek kármentesítését” megvalósulását segíti elő.

- Szekszárd, lőtéri vízbázis kármentesítése
- Gyálai Holt-Tisza kármentesítése
- Szentendre Regionális Déli Vízbázis megóvásához szükséges kármentesítés

51. Gyálai Holt-Tisza vízgazdálkodási infrastruktúrájának komplex fejlesztése

Helyszín: Szeged, Röske

A projekt tartalma: A Gyálai Holt-Tisza elsődleges feladata a belvízviszatarlás (vízgyűjtőjének kiterjedése 534 km²), valamint Szeged város záporvizeinek befogadása, öntözővíz-tározás, halászat és horgászat. A feliszapolódottság a holtág valamennyi funkcióját kedvezőtlenül befolyásolja. A beruházás után a belvizes időszakban az iszapkitermelés hatására bekövetkező tározókapacitás-növekedés javítja a tározó belvízcúcs-csökkentő hatását, másrészt normál üzemrendben több víz tározható be, így aszályos időszakban el tudja látni az öntözővíz biztosító funkcióját.

Tervezett tevékenységek: új vízkivételi mű építés, műtrágya építés, rekonstrukció, kotrás, partvédelem, meder szélesítés

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidromorfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AIH075	Gyálai-Holt-Tisza (erősen módosított)	mérsékelt	rossz	mentett oldalra került a holtág, feliszapolódás és/vagy mesterséges feltöltés, az állóvíz típusának nem megfelelő vegetáció a vízfelszínen, parti sáv, közvetlen vízgyűjtő, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, részben átjárható, táplálás/vízmérleg nem megfelelő, befolyásolt vízjárás, vízszintingadozás nem megfelelő mértékű, túlzott vízhasználat

Értékelés:

kód	érintett víztest	Az érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AIH075	Gyálai-Holt-Tisza	6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+ +

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés a VGT szempontjából kedvező, elsősorban az iszap eltávolítása, a többletvizek megjelenése (vízpótlás, befogadó kapacitás növelés) révén.

52. Hajdúhátsági többcélú vízgazdálkodási rendszer továbbfejlesztése: Civaqua-Tóció projekt

Helyszín: Debrecen, Hajdúböszörmény, Balmazújváros

A projekt tartalma: Debrecen és környéke vízhiányának mérséklésére tervezett Hajdúhátsági Többcélú Vízgazdálkodási Rendszer kiépítésének elmaradt elemeit pótolná a projekt. Hosszútávú célja a vízkészletgazdálkodás racionalizálása, a vízvisszatartás megvalósítása, a lefolyásszabályozás, a különböző vízigények biztosítása, ezen célok eléréséhez szükséges vízgazdálkodási műtárgyak és létesítmények építése, fejlesztése, rekonstrukciója. Közvetett cél a vízi ökoszisztémák és vízi élőhelyek védelme és a vízgazdálkodási feladatok ellátását segítő infrastrukturális feltételek megteremtése.

A projekt általánosan megfogalmazott célja; a Debrecentől Nyugatra fekvő Tóció-vízfolyás vízpótlása, a Keleti-főcsatornából biztosított vízellátás révén a felszíni vizekre gyakorolt káros hatások, elsősorban a vízhiányok mérséklése, a térség vízgazdálkodási helyzetének javítása, valamint a természetes vízkészletek hasznosíthatóságának növelése a Keleti-főcsatorna vizének a térségbe juttatása révén. A szükséges vízpótlás a Keleti-főcsatorna vízkészletéből biztosítható. A projekt térségi vízpótlási feladatainak ellátásán túl azon távlati cél elérésének is első eleme, amely során a H-II/B gerincvezetéken érkező Tisza vizet nyomás nélkül eljuttatjuk a tervezett Nagyerdei vízpótló rendszerbe, az Erdőpusztai tározókba. A projekt kiemelt célja a Tóció vízfolyás ökológiai állapotának javítása. Részben azonos a KEHOP+ 2. projekttel.

Tervezett tevékenységek: HTVR szivattyútelep fejlesztése, H II., H IIA nyomóvezeték, H IIB gravitációs vezeték építése, Tóció-völgyi felső vízellátó útvonal kiépítése, Tóció-revitalizáció, Tóció-völgyi zöld folyosó, Tóció forrásvidék ökológiai és turisztikai fejlesztése, Józsa Tóció naturpark, Vezér úti naturpark kiépítése

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidromorfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEQ067	Tóció alsó	mérsékelt	rossz	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem, átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEQ068	Tóció felső	mérsékelt	mérsékelt	befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő

Értékelés:

kód	érintett víztest	Az érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEQ067	Tóció alsó	6.3a - A mederforma természetessé megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével	+
		6.12b - Rekreatív területek kialakítása	+
		7.1a - Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése, beleértve zöld energia alkalmazását	+
AEQ068	Tóció felső	7.1b A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve medertározási lehetőségek fejlesztését	+
		23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés a VGT szempontjából kedvező beavatkozásokat tartalmaz mind a felszíni, mind a felszín alatti vizek vonatkozásában, elsősorban a Tóció állandó vízfolyássá alakításával.

KEHOP + projektek

KEHOP+ 1.: Túr jobb- és bal parti torkolati szakaszának kiépítése, Felső-Tisza Gulács feletti szakasza árvíz-védelmi fejlesztésének befejezése

A KEHOP 32. előkészítő projekt megvalósítása

Helyszín: Tarpa, Sonkád, Kölcse, Milota, Tizsakóród, Szatmárcseke, Nagyar, Kisar, Tivadar

A projekt tartalma:

A Felső-Tisza-vidék az ország egyik legárvízvesélyeztetettebb térsége. A Tisza és mellékfolyóinak vízjárását alapvetően az országhatáron túli hegy- és dombvidéki vízgyűjtők földrajzi, meteorológiai sajátosságai határozzák meg. A növekvő és gyakoribb árvizek miatt a Felső-Tiszai árvízvédelmi rendszer sürgős tovább fejlesztésre szorul. A Túr bal parti töltés jelenlegi magassági kiépítettsége sem felel meg a jogszabályi előírásoknak. A tervezett fejlesztés ezért a töltések magasítását, a kapcsolódó műtárgyak korszerűsítést, felújítást, esetenként átépítését tartalmazza. Egy helyen a töltés áthelyezése, illetve a Túr fejlesztésénél egy holtág vízgazdálkodásának fejlesztése is szerepel.

Tervezett tevékenységek: Töltésfejlesztés, töltésáthelyezés (ártér növelésével), zsilipáthelyezés, vízépítési műtárgyak rekonstrukciója, holtág vízellátottság javítása

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEQ054	Tisza: Túrtól Szipa-főcsatornáig (természetes)	jó	jó	mederszabályozás, partvédelem/átalakítás, medersüllyedés/ártér feltöltődés nagy folyókon, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AEQ082	Túr alsó (mesterséges)	jó	mérsékelt	részben átjárható
AEQ083	Túr felső (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, ártér, illetve a holtágak >50%-a levágásra került, befolyásolt mederszelvény, medersüllyedés/ártér feltöltődés nagy folyókon, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AEQ080	Öreg-Túr (természetes)	jó	mérsékelt	részben átjárható

Értékelés:

A megvalósíthatósági tanulmány szerint a tervezett beavatkozások a vizek jó állapotát nem veszélyeztetik, sőt egyes elemei (töltés áthelyezése – 6.1a, a növényzet átalakítása és fenntartása ökológiai és természetvédelmi szempontok szerint - 6.2b) hozzájárulnak a víztest állapotának javulásához is. A holtág vízellátásának javítása - 6.10c is kedvező.

Végső minősítés: A VGT szempontjából kedvező hatás a hullámtér kismértékű bővülése, annál is inkább mert az érintett víztest morfológiai minősítése csak mérsékelt.

KEHOP+ 2.: Hajdúhátság vízgazdálkodásának fejlesztése – Civaqua program II. ütem

Helyszín: Debrecen, Hajdúböszörmény, Balmazújváros

A projekt tartalma:

Debrecen és környéke vízhiányának mérséklésére tervezett Hajdúhátsági Többcélú Vízgazdálkodási Rendszer kiépítésének elmaradt elemeit pótolná a projekt. Hosszútávú célja a vízkészletgazdálkodás racionalizálása, a vízviasszatartás megvalósítása, a lefolyásszabályozás, a különböző vízigények biztosítása, ezen célok eléréséhez szükséges vízgazdálkodási műtárgyak és létesítmények építése, fejlesztése, rekonstrukciója. Közvetett cél a vízi ökoszisztémák és vízi élőhelyek védelme és a vízgazdálkodási feladatok ellátását segítő infrastrukturális feltételek megteremtése.

A projekt fő célja a térség vízgazdálkodási rendszerének a fejlesztése csatornák mederburkolásával, építésével, melynek hatására a vízátervezéssel és vízviasszatartással javul a térség vízellátása. A fejlesztés hatására a térség fenntartható vízgazdálkodásának megvalósítása mellett lehetővé válik a közel eső kiváló minőségű mezőgazdasági termőterületek öntözhetősége, valamint kapcsolódó fejlesztéssel a Nagyerdő vízellátása is javul, továbbá az előkészített projekt megvalósítása jó alapot ad Debrecen város fejlesztési tervei között szereplő tájparki élményterek kialakíthatóságára. Részben azonos a KEHOP 54. sz. projekttel.

Tervezett tevékenységek: HTVR szivattyútelep fejlesztése, napelen park létesítés, csatornafejlesztés, csatornaburkolás, vízvezeték létesítés átvezetéshez, műtárgyak fejlesztése átépítése, tározók fejlesztése, építése

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro- morfológiai állapot	víztest int. ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP650	Keleti-főcsatorna dél (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, nem átjárható
ANS521	L-I. tározó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	nem átjárható
AIG950	Fancsika-I. tározó (erősen módosított)	mérsékelt	gyenge	táplálás/vízmérleg nem megfelelő, befolyásolt vízjárás, vízszintingadozás nem megfelelő mértékű
AEP700	Kondoros-csatorna felső (természetes)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP701	Kondoros-csatorna alsó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	
AOC795	Kati-ér (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	
AOH643	Brassó-ér (időszakos, természetes)	mérsékelt	gyenge	befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő

Értékelés:

A projekt segíti:

- a vizekkel kapcsolatban lévő élőhelyek védelmét, állapotuk javítását,
- a fenntartható vízhasználat elősegítése a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmével,
- a felszín alatti vizek szennyezésének fokozatos csökkentése, és további szennyezésük megakadályozása,

- az aszályok vizek állapotára gyakorolt kedvezőtlen hatásainak mérséklése

Az megvalósíthatósági tanulmány szerint az egyes elemek az alábbi VGT célok elérését segítik:

Projekt-elem	A projekt-elem indoklása szükségesség	A projekt-elem célja	Kapcsolódó VGT intézkedés az MT szerint
H-II/A -Brassó- éri és H-II/B zárt vezetékek és vízleadó műtárgy megépítése	2.sz. kiegyenlítő tározóból, a térségi magaspontról a veszteségek minimálisra csökkentésével, gravitációs zárt vezetéken juttatja a vizet a Kondoros csatornáig, vízkivételi lehetőséget biztosít a nagyerdei mellékvezeték számára és állandósítja a Brassó-ér vízjárását.	Állandó vízkészlet biztosítása, szivárgási és párolgási veszteségek minimálisra csökkentésével, külső szennyező hatások kivédése, meglévő ökológiai környezet megőrzése.	7.1a Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése, beleértve zöld energia alkalmazását 7.1b A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve medertározási lehetőségek fejlesztését
Nagyerdei mellék-veze- ték építése	Nagyerdő területére tervezhető vízpótlás és szivárogtató létesítmények vízellátását biztosítja.	Nagyerdő vízháztartásának javítása, ökológiai vízpótlás, környezeti hatások javítása.	
Csatornák meder- burkolása	A víz tovább vezetésének biztosítása veszteségek minimálisra csökkentésével. Csak a szállítandó vízmennyiséghez méretezett mederszelvény kerül burkolásra, a belvízelvezető képesség megtartása mellett.	Belvízelvezető rendszer módosí- tása, mederburkolás, szivárgási veszteségek minimálisra csök- kentése, vízmegosztás módosí- tása az ökológiai vízigény biztosítása érdekében, a többfunkciós tározók vízbiztosítása, jó ökológiai állapot, potenciál elérése érdekében.	6.4 Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása 6.5a Nem odaillő növényzet egyszeri eltávolítása 7.1a Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése, beleértve zöld energia alkalmazását 7.1b A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve medertározási lehetőségek fejlesztését
Kondoros- Cserei-ér ök. csat. megépítése	Az Erdőspusztai vízpótlás biztosítja a víz tovább vezetését a Kondoros csatornától a Cserei-ér irányába.	Belvízelvezető rendszer módosítása, vízmegosztás módosítása az ökológiai vízigény biztosítása érdekében, a többfunkciós erdőspusztai tározók vízbiztosítása, jó ökológiai állapot, potenciál elérése érdekében.	23.2 Területi vízviszatar- tás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 Vízviszatar- tás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon
HTVR szivattyútelep fejlesztése, szivattyú beépítés	A HTVR szivattyútelep átalakítása úgy történik, hogy külön álló rendszerben biztosít felhasználható vízmennyi- séget a H-II. vezetéken a Brassó-ér, a Nagyerdő, az erdőspusztai többcélu tározók felé. A maximális és változó vízigények, valamint a biztonságos üzemeltetés miatt szükséges a szivattyúk beépítése.	A szivattyútelep korszerű kiépítése, gazdaságos működtetés biztosítása, korszerű szabályozással, csúcsrajáratás mértékének és hatásának csökkentése. A rendszerben való vízmegosztás biztosítása.	7.1a Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése, beleértve zöld energia alkalmazását 7.1b A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve medertározási lehetőségek fejlesztését
Új műtárgy, ill. meglévő műtárgyak felújítása, fejlesztése	A belvízelvezető rendszer módosítása vízpótlás, öntözővíz biztosítás, ökoló- giai igények figyelembevételével. 10 új műtárgy építése a szabályozha- tósági miatt. A meglévő műtárgyak átépítése, fejlesztése, üzemirányítási rendszer-be való kapcsolása.	A belvízelvezető rendszer módosítása, a víz hatékony felhasználását elősegítő műszaki intézkedés, duzzasztók, zsilipek üzemeltetésének módo- sítása, vízmegosztás biztosítása, vízpótlás, vízminőségjavítás, vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, poten- ciáljának elérése érdekében.	23.2 Területi vízviszatar- tás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 Vízviszatar- tás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon
Üzemirányítási rendszer fejlesztése	A teljes rendszer szivattyútelep és vízkormányzó műtárgyak, vízszint, víznyomás érzékelők és távjelzőrendszer -üzemirányítási rendszerének kialakítása, gazdaságos üzemeltetés érdekében szükséges.		

Projekt-elem	A projekt-elem indoklása szükségsszerűsége	A projekt-elem célja	Kapcsolódó VGT intézkedés az MT szerint
Napelem-park építés	A teljes rendszer energiaigényének a kiszolgálására épül.	A rendszer üzemeltetésének energiatahatékony gazdálkodása, zöldenergia hasznosítása	
Fancsika I., II., III. tározó, Mézeshégyi tőrendszer felújítása	A tározó ökológiai vízpótlása, vízpótlással vízminőségjavítása.	Vízvisszatartás tározással sík- vidéken belvíztározókban. Víz- pótlás, vízminőségjavítás, víz- folyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának elérése érdekében.	azonos a csatorna munkáknál leírtakkal (6.4, 6.5a, 7.1a, 7.1b, 23.2, 23.4)
Nagyerdői fogadótározó (kiegyenlítő tározó)	A Nagyerdő területére tervezett vízszétosztó és szivárogtató rendszer vízellátásának a biztosítása miatt szükséges a tározó létesítménye, a Nagyerdő ökológiai és a térség környezeti állapotának javítása érdekében.	Vízvisszatartás tározással sík- vidéken belvíztározókban. Víz- pótlás, vízminőségjavítás, víz- folyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának elérése érdekében. A vízjárás- ban bekövetkezett változások, ill. hatásai csökkennek a jelenlegi vízjárási viszonyok stabilizálására ad lehetőséget.	

A megvalósíthatósági tanulmány a projekt hatását a felszíni és a felszín alatti víztestek állapotára az
alábbiakban összegzi:

- A mesterséges csatornák kialakításával javul a víztestek állapota a Kondoros csatornán, Kati-éren.
- Az öntözőrendszer módosításával, a természetes vízfolyások és állóvizek vízjárását módosító
hatások csökkentésével a feltárt igényekhez illeszkedően javul a vízkivételi lehetőségek állapota,
csökken az öntözővíz szolgáltatás vízjárás módosító hatása a természetes eredetű vízfolyásokon
(összekötő tápcsatornák építése, vízkormányzás módosításával) a Hajdúhásztér területén.
- A vízkészletek átvezetésével lehetővé válik a térségben a vízvisszatartás nagyobb mértékű
megvalósítása, vízhiányos időszakokban is a kedvező ökológiai állapothoz szükséges vízmennyiség
tartása a Hajdúhásztér területén.
- Javul a vizes és szárazföldi ökoszisztémák jelenlegi VGT minősítés szerinti gyenge állapota a
Hajdúhásztér területén.
- A vízjárási viszonyok javításával, nő a csatornák és tározók tározó képessége, mely következtében
emelkedik a talajvíz szint, de legalábbis megáll talajvízszint süllyedés az sp.2.6.2, sp.2.6.1 felszín
alatti víztesteknél.
- A Hortobágy, Nagykunság, Bihar északi rész felszín alatti víztest jelenlegi ökológiai vízigénye
nagyobb az elérhető vízkészletnél, ezért a víztest állapota gyenge minősítésű. A projekt
beruházásainak megvalósításával az ökológiai vízigény a rendelkezésre álló vízkészlettel
egyensúlyba kerül az sp.2.6.2 felszín alatti víztestnél.

**Végső minősítés: A tervezett fejlesztés a VGT szempontjából többségében kedvező beavatkozásokat
tartalmaz mind a felszíni, mind a felszín alatti vizek vonatkozásában (mederburkolás kedvezőtlen,
ugyanakkor az átvezetés vízvesztességét minimalizálja).**

KEHOP+ 3.: Síkvidéki vízpótló és tározási lehetőségek fejlesztése I. ütem

- Helyszín:**
- Alcsi Holt-Tisza: Szolnok, Szajol
 - Tiszaderzs-Tiszaszőlősi Holt-Tisza: Tiszaderzs
 - Félhalmi holtág: Csárdaszállás (Gyomaendrőd, Köröstarcsa)
 - Peresi holtág: Mezőtúr, Gyomaendrőd
 - Álomzugi tározó: Mezőtúr, Túrkeve
 - K-V-3 és K-V-5 tározók: Balmazújváros, Hajdúböszörmény

A projekt tartalma: A tervezett beruházások által érintett térségek jórészt hazánk legaszályosabb területeire esnek, és a jövőben további romlás várható. Ez a vízigényeket hosszabb távon várhatóan növeli. A cél ezért Magyarország síkvidéki területein a vízvisszatartás fejlesztésével a helyben hasznosítható és hasznosuló vízkészletek növelése, a vízháztartás javítása a társadalmi, gazdasági, ökológiai és mikroklimatikus előnyök érdekében. Ezért a program keretében 7 helyszínen, 3 vízügyi igazgatóság területén síkvidéki vízpótló és tározási lehetőségeket biztosító beruházások előkészítése történne: Félhalmi, Peresi-holtág, Tiszaderzs-Tiszaszőlősi és Alcsi Holt-Tisza, K-V-3, K-V-1 tározók fejlesztése, Álomzugi IV. többcélú tározó kialakítása.

Síkvidéken a meglévő terepalakulatok (csatornák és holtágak) kihasználásával, a medertározás fejlesztésével a leggazdaságosabb a vízvisszatartás növelése. A csatornában és holtágakban megemelt vízszint jelentős vízpótlási lehetőségeket teremt, amely a legolcsóbb módon gravitációsan juttatható el a mezőgazdasági területekre, illetve a hatásterületén megjelenő vízigények irányába, és a talajvíz szintjét is növeli.

Tervezett tevékenységek: kotrás, műtárgy rehabilitáció, építés/bontás, töltésfejlesztés, partvédelem, esetenként mederbővítés

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AIH045	Alcsiszigeti Holt-Tisza (erősen módosított holtág)	jó	gyenge	mentett oldalra került a holtág, és vízjárása természetestől eltér
AEP835	Álomzugi tározó: nem víztest, csak ahonnan vizet kap - Nagykunsági-főcsatorna keleti ága (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény befolyásolt mederszelvény, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AIH115	Peresi holtágrendszer (erősen módosított állóvíz)	mérsékelt	mérsékelt	mentett oldalra került a holtág, nem átjárható
AIH056	Cserőközi Holt-Tisza (erősen módosított állóvíz)	mérsékelt	gyenge	mentett oldalra került a holtág, az állóvíz típusának nem megfelelő vegetáció a vízfelszínen, közvetlen vízgyűjtő, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, részben átjárható
AIH068	Félhalmi holtág (erősen módosított állóvíz)	mérsékelt	gyenge	mentett oldalra került a holtág, nem átjárható
AEP650	K-V-1 és K-V-3. tározók nem víztest, csak ahonnan vizet kap - Keleti főcsatorna dél (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, nem átjárható

Értékelés

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
AIH045	Alcsi-Holt-Tisza	6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja, 6.10c - Mentett oldali vízpótlás: holtág, mellékág, ártéri vizes élőhely számára, 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását, 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását
AEP835	(Álomzugi tározó) Nagykunsági-fő-csatorna keleti ága	6.4- A mederforma természettest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével,
AIH115	Peresi holtág-rendszer	2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása 6.4- A mederforma természettest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével, 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja, 6.10c - Mentett oldali vízpótlás: holtág, mellékág, ártéri vizes élőhely számára, 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását
AIH056	Cserőközi Holt-Tisza	6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett 6.4- A mederforma természettest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével, 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja, 6.10c - Mentett oldali vízpótlás: holtág, mellékág, ártéri vizes élőhely számára, 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását
AIH068	Félhalmi-holtágrendszer	2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása 6.4- A mederforma természettest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével, 6.10c - Mentett oldali vízpótlás: holtág, mellékág, ártéri vizes élőhely számára
AEP650	K-V-1 és K-V-3. tározók – Keleti - főcsatorna dél	6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett 6.4- A mederforma természettest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével, 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja, 6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 6.11 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna), 23.2 - Területi vízviszatarítás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
		23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon, 28.2 - A védett természeti területek állapotát javító speciális hidromorfológiai intézkedések, beleértve a vízkivételek speciális szabályozása, vízkormányzás és vízpótlás megoldása a természetvédelmi igények kielégítésére

A tervezett beavatkozásokkal alapvetően bővül a medertározás (azaz nő a meder mélysége, szélessége), a vízvisszatartás lehetősége, illetve vízátervezés valósulhat meg több esetben.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztések a VGT szempontjából kedvezőek, szinte minden helyszínen a betározható vízmennyiség növekedése, a vízvisszatartási lehetőségek bővülése, a mentett oldali vízpótlás lehetősége következtében.

KEHOP+ 4.: Dombvidéki tározók Magyarország területén

- Helyszín:**
- Kupai tározó (Kupa)
 - Hegymegi tározó (Hegymeg)
 - Terpesi-Pétervásárhelyi tározó (Terpes-Pétervására)
 - Góri tározó (Bük, Bő, Gór)
 - Szünöse tározó (Szombathely)
 - Magyaregregyi tározó (Magyaregregy)
 - Gödreszentmártoni tározó (Gödreszentmárton)
 - Felsőegerszegi tározó (Felsőegerszeg)
 - Gelényesi tározó (Gelényes)
 - Velényi tározó (Velény)

A projekt tartalma: Az éghajlatunk változásával összefüggésben egyre gyakoribbá válnak a heves lefolyású, előre nehezen megjósolható időjárási események, így például az intenzív csapadékesemények is, amelyek a hegy- és dombvidékeken villámárvizet okoznak. Az éghajlatváltozási előrejelzések eredményei arra utalnak, hogy a csapadékvíz-elvezetés tervszerű megoldására egyre nagyobb szükség lesz a dombvidéki területeken. A tározók létesítése előnyt hordoz magában a vonalas védművek kiépítésével szemben.

A projekt 3 vízügyi igazgatóság működési területét 10 helyszínen érinti, a medrek megfelelő méretre történő kiépítésével vagy az árhullámok csökkentését szolgáló tározók létesítésével, dombvidéki tározás lehetőségeinek a bővítésével.

A megvalósult projekt

- mérsékli a nagycsapadékok hatására kialakuló helyi vízkárokat,
- a tározók megépítése elősegíti a térségi vízviszataratást, javítja a jelenlegi és az újabb vízigények kielégítésének műszaki feltételeit,
- nő a mezőgazdasági vízszolgáltatás biztonsága,
- biztosíthatóvá válnak a fenntartható és kiegyensúlyozott vízkészletszabályozás feltételeit,
- a környezet állapota javul, kistérség ökoturisztikai vonzereje nő

Tervezett tevékenységek: kotrás, műtárgy rehabilitáció, építés/bontás, töltésfejlesztés, partvédelem, esetenként mederbővítés

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest int. ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEQ089	Vadász-patak felső vízrendszere (természetes)	jó	gyenge	parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP919	Répcse felső (erősen módosított)	jó	jó	mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEQ039	Tarna középső (erősen módosított)	jó	mérsékelt	részben átjárható

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest int. ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP524	Gödrei-vízfolyás és mellékvízfolyásai (erősen módosított)	jó	rossz	mederszabályozás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv felszínborítottsága nem megfelelő, hullámtér felszínborítottsága nem megfelelő, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP761	Liget–Oroszlói-vízfolyás és mellékvízfolyásai (erősen módosított)	jó	rossz	parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, részben átjárható
AEP877	Pécsi-víz és mellékvízfolyásai (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AOC803	Kisvaszari-árok és mellékvízfolyásai (természetes)	kiváló	rossz	-
AEP478	Fekete-víz (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, vízfolyás és hullámtér/ártér kapcsolata nem megfelelő
AEP278	Arany-patak és vízrend-szere (természetes)	jó	mérsékelt	befolyásolt mederszelvény, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEQ124	Völgységi-patak forrás-vidéke (természetes)	kiváló	mérsékelt	-

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
AEQ089	Vadász-patak felső vízrendsz.	2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.3 - Vízvisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban
AOC803	Kisvaszari-árok és mellékvízfolyásai	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében
AEP278	Arany-patak és vízrendszere	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.3 - Vízvisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban
AEP919	Répcse felső	2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása 7.5 - A vízmegosztás módosítása az ökológiai vízigény biztosítása érdekében 7.6 - Ökológiai szempontok érvényesítése a fenntartható vízhasználatok megvalósításában

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
		28.2 – A védett természeti területek állapotát javító speciális hidromorfológiai intézkedések, beleértve a vízkivételek speciális szabályozása, vízkormányzás és vízpótlás megoldása a természetvédelmi igények kielégítésére
AEQ039	Tarna középső	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.3 - Vízvisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban
AEP761	Liget–Oroszlói-vízfolyás és mellék-vízfolyásai	2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében
AEP524	Gödrei-vízfolyás és mellék-vízfolyásai	2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása 6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett, 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja, 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében, 7.3. - Völgyzárógátas tározók üzemeltetése, fejlesztése és szabályozása; 23.2 - Területi vízvisszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében; 23.3 - Vízvisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban
AEP877	Pécsi-víz és mellék-vízfolyásai	2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása 6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett, 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja, 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében, 23.2 - Területi vízvisszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében; 23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon
AEP478	Fekete-víz	6.2 - Hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása, 6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett, 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása, 6.5 – Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében, 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását, 7.2 - Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése, beleértve zöld energia alkalmazását, 23.2 - Területi vízvisszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében;

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
		23.3 - Vízvisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban 23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés ugyan alapvetően árvíz és belvízvédelmi célú a VGT szempontjából is kedvező, mivel szinte minden helyszínen bővül a vízvisszatartás, ugyanakkor lehetősége van természetesebb mederforma és parti zonáció kialakulására .

KEHOP+ 5.: Előrejelző rendszerek fejlesztése, monitoring hálózat fejlesztése

Helyszín: országos fejlesztés 36 helyszínen (Répcelak - Kőris-patak, Hövej - Répce, Gyimót - Marcal, Heréd - Bér-patak és Nógrád-patak, Szécsény - Ipoly, Katymár - Kígyós-főcsatorna, Nemesnádudvar és Érsekcsanád - Dunavölgyi-főcsatorna, Örvényes - Örvényesi Séd, Kakasd - Rák-patak, Sásd - Gödrei-vízfolyás, Nagyatád - Szabási-Rinya, Görgeteg - Görgetegi-Rinya, Horvátnádálja - Pinka, Tompaládony - Metőc-patak, Lisz - Szaplányosi-patak, Kisvárdá és Ibrány - Belfő-csatorna, Barabás - Dédai-Micz-főcsatorna, Bodrogkeresztúr - Bodrog, Felsőnyárád - Szuha-patak, Recsk - Parádi-Tarna, Tiszakeszi, Tiszadob, Egyek - Tisza, Szolnok - Millér-csatorna, Mezőhék - Nk X-2, Kengyel - Kengyeli csatorna, Szeged-Kiskundorozsma és Domaszék - Algyői-főcsatorna, Kiskunfélegyháza - Csukásér, Orosháza - Dögös-Kákafoki-főcsatorna, Köröstarcsa - Büngösi-főcsatorna, Dévaványa - XXXIX. Katalszegi-csatorna)

A projekt tartalma: Az éghajlatváltozás káros hatásainak megelőzése, a vízgazdálkodás területén várható kockázatok csökkentése, a Víz Keretirányelvben, az Árvízvédelmi Irányelvben megfogalmazott célok elérésének elősegítése, valamint az indokolt vízigények biztonságos kielégítése érdekében a mennyiségi monitoring rendszert kívánja fejleszteni a Projekt keretében országosan, a 12 területi vízügyi igazgatóság működési területén új felszíni vízrajzi állomások létesítésének, meglévő felszíni vízrajzi állomások korszerűsítésének, a működési feltételekhez szükséges eszközök beszerzésének, és a vízrajzi információs, és előrejelző rendszerek továbbfejlesztésének, modernizálásának előkészítésével. A projektfejlesztés összesen 36 felszíni vízrajzi állomás vonatkozásában valósul meg.

A Projekt hozzájárul a felszíni vizeket érintő feltáró monitoring programok működtetéséhez, elősegíti

- a víztestek állapotának pontosabb meghatározását;
- állapotértékelés során a minőségi és a mennyiségi szempontok fokozottabb integrációját;
- az intézkedések megalapozását és végrehajtását, valamint hatékonyságuk nyomon követését;
- a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználatot.

Tervezett tevékenységek: 36 vízrajzi állomás korszerűsítése, eszköz beszerzés, modernizálás

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint: Nincs közvetlen víztest érintettség

Értékelés: A tervezett beavatkozások eredményeként új és megújult, korszerűsített vízrajzi állomásokkal bővül az ország vízrajzi monitoringhálózata, mely közvetett módon segíti elő a VGT3 megvalósulását (pontosabb ismeretek, az intézkedések pontosabb meghatározása, az intézkedések hatékonyságának nyomon követése).

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés közvetetten kedvező a VGT3 szempontjából.

KEHOP+ 6.: Insula Magna - Komplex Vízgazdálkodási és Fenntartható Fejlesztési Program

Helyszín: Szigetköz

A projekt tartalma: Célja vízgazdálkodással és az éghajlatváltozás hatásaival kapcsolatos tervezés, illetve informatikai és monitoring fejlesztések előkészítése a Szigetközben. A projektben modellek, módszertanok, adatgyűjtési és monitoring-rendszerek, illetve döntéshozatali támogató rendszerek megalapozására kerül. Ezek melyek segítségével elegendő tudás áll majd rendelkezésre a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a természeti erőforrások védelméhez szükséges közép- és hosszú távú fejlesztési szükségletek gazdálkodási tervek intézkedéseinek megalapozásához, továbbá az eredményekhez kapcsolódó oktatással, szemléletformálással a tudásbázis is növekszik. Az „ártér rehabilitáció” az ártér alapvető funkcióinak helyreállítását jelenti (életteli mellékágrendszer és árvíz/jég levezetés) az eredeti mozaikos élettér lehetséges mértékű visszaállításával olyan eszközökkel, melyek a társadalom igényeivel összhangban biztosítják a folytonosan összekapcsolódó ökoszisztémák dinamikus és vitális zöld- és kék folyósóit.

A projekt részei:

- Látogató központ megvalósításának előkészítése (WP6)
- Társadalmi tudatosítás (WP7)
- Virtuális, hálózatba kapcsolt környezeti monitoringrendszer és nyitott labor előkészítése, (WP8)
- Vízgazdálkodási és hidrodinamikai döntéstámogató modell kidolgozása (WP9)
- Középtávú stratégia előkészítés (WP15)
- Döntés előkészítés és támogató rendszerek (WP16)
- Horizontális elemek (WP17)
- Az Öreg-Duna és a csatlakozó mellékágrendszerek rehabilitációja (WP18)

A VGT3 intézkedésekhez alapvetően a WP18 projektelem járulhat hozzá közvetlenül. (A többi projektelem eredményeként kutatási tervek és megvalósíthatósági tanulmányok születnek.) Ezért ezt az elemet részletesebben is ismertetjük és értékeljük. A tervezett fejlesztés a kereszt- és hosszirányú, kis- és középvíz-szabályozási művek (pl. sarkantyúk, partbiztosítások, vezetőművek, keresztgátak stb.) és töltőbukók szerepének felülvizsgálatát, a részleges visszabontás lehetőségét tartalmazza a középvízi meder vízszállító képességének növelése érdekében. A hullámtér egyes részein indokolt továbbá jéglevezető, illetve árvízlevezető sávok létrehozása. A főmeder és a mellékág-rendszer kapcsolata a főmeder kiépített vezetőművein át valósulhat meg többféle műtárgy (nyílt felszínű töltő-ürítő bukók; zárt, átközlekedhető zsilipek; elárasztást segítő, átjárható bukók stb.) kialakításával. A helyreállítás kulcsát azok a többcélú, az Öreg-Duna medrében megvalósuló vízszint-szabályozó műtárgyak jelentik, melyek hajózsilippel és hallépcsővel egybeépítve egyidejűleg biztosítják a főmeder hosszirányú átjárhatóságát is. Egyúttal lehetővé teszik a térség ökoturisztikai fejlesztését, a dinamikus fejlődő rekreációs célú kishajózás (túra kajak, kenu, nyaraló hajók) bővítését. Ez a mellékágrendszer vízbőségének fokozásával a térségi talajvízszinteket emeli és a mentett oldal felé további felszíni vízkiadási lehetőségeket teremt.

Tervezett tevékenységek: Új kombinált, többfunkciójú műtárgyak építése, illetve más vízi létesítmények megvalósítása a Szigetköz vízgazdálkodási problémáinak enyhítésére.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP443	Duna Szigetközénél (erősen módosított)	jó	mérsékelt	túlzott vízhasználat, jelentős vízáteremtések, kivezetések, befolyásolt vízjárás

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
AEP443	Duna Szigetközénél	2.4 - Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió), valamint a meglévő gyep, erdő, vizes élőhelyek területének fenntartása 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében

Az Öreg-Duna vízszintjének emelése, nemcsak a Duna hasznosítását javítja, hanem a mellékágrendszer vízbőségének fokozásával emeli a térségi talajvízszinteket és a mentett oldal felé további felszíni vízkiadási lehetőségeket teremt. Ezzel a Szigetközben a Főág elterelése óta jelentkező problémák enyhítéséhez is hozzájárul, segíti a „Mosoni-Duna és Lajta folyó térségi vízgazdálkodási rehabilitációja” és a „Szigetközi mentett oldali és hullámtéri vízpótló rendszer ökológiai célú továbbfejlesztése” tárgyú projektek céljainak teljesülését. (Ugyanakkor egyes elemek megvalósítása ronthat is a morfológiai állapon, ezért fokozott figyelemmel kell lenni a jó VGT gyakorlatok megvalósítására. Lásd pl. átjárhatóság ne romoljon, az áramlási viszonyok ne rontsák az életfeltételeket stb.)

Végső minősítés: Jó gyakorlatok alkalmazásával kedvező a VGT szempontjából, a szigetközi vízhiányt enyhítheti.

KEHOP+ 7.: A Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítása c. projekt előkészítése I. ütem

Helyszín: Homokhátság északi területei. (A PMT a teljes Homokhátságot, 171 települést tartalmazza, ezért az értékelésből igyekeztünk az I. ütemben várhatóan érintett az északi részek vízellátására vonatkozókat kiemelni.)

A projekt tartalma: A Homokhátság területére általános vízhiány jellemző, ez azonban térben és időben igen eltérő mértékű. Mértékét a gazdálkodás és az ökoszisztémák vízigénye, valamint a rendelkezésre álló éves felszíni vízmennyiség különbsége mutatja. A becslések szerint mintegy 136 millió m³/év víz hiányzik a területről. Ennek kb. ¼-e a természetszerű ökoszisztémák vízhiánya, ¾-e pedig a kultúrókoszisztémáké. A vízhiány okai többtényezősök: a felszínborítás, a vízelvezetés, a vízkivételek, a klímaváltozás (a csapadékmennyiség ingadozása, a hőmérséklet egyértelmű növekedése) együttesen vezet a megállapított mértékű vízhiányhoz. A fejlesztés célja ezen vízhiány mérséklése, I. ütemben a terület északi részén dunai és tiszai vízpótlásra támaszkodva.

Tervezett tevékenységek:

- 3/a célterületen: új komplex vízkormányzó műtárgy építés, DTCS kotrása, meghosszabbítása, vízkivételi mű és nyomásfokozó létesítése, nyomóvezetékek, kiegyenlítő tározó építése
- 4 célterületen: Tiszaalpári vízpótló rendszer rekonstrukciója, továbbfejlesztése (műtárgy felújítás, építés, nyomóvezeték építés, csatorna felújítás, tározó építés)

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP440	Duna-Tisza-csatorna (mesterséges)	jó	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény
AEQ060	Tisza Kiskörétől Hármas-Körösre (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	holtágak >50%-a levágásra került
AEP265	Alpár-Nyárlőrinci-csatorna (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás
AEP406	Csukás-éri-főcsatorna felső (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás
AEP407	Csukás-éri-főcsatorna alsó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás
AEP408	Csukás-ér-Nyárlőrinci-összekötő-csatorna (mesterséges)	jó	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény
AEP479	Félegyházi-vízfolyás (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mederszabályozás
AIH059	Csongrád-Bokrosi-Sós-tó (természetes)	jó	mérsékelt	-
ANS487	Bokrosi-tó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	vízjárás megváltozása
ANS495	Csónakázó-tó (Kecskemét) (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	körtöltéses tó
AOC749	Alpári-Holt-Tisza és Szikra-Holt-Tisza (természetes)	mérsékelt	mérsékelt	-

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
AEP440	Duna-Tisza-csatorna	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.3 - Vízvisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban 23.4 Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon
AEQ060	Tisza Kiskörétől Hármas-Köröségig	6.1 - Nyílt ártér kialakítása és fenntartása, hullámtér bővítése és átalakítása, 6.2 - Hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása, a zöld infrastruktúra fejlesztése, átalakítása, fenntartása 6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett 6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett 6.6a - Mederben lévő létesítmények átépítése, karbantartása, beleértve a természet közeli megoldások, anyagok alkalmazását 6.8 - Mederkapacitás növelése a környezeti, természeti szempontok figyelembevételével 6.9 - A felszíni és felszín alatti víz természetes kapcsolatának rehabilitációja vízrendezési eszközökkel 6.10 - Az ártér illetve a hullámtér vízellátottságának javítása 6.10c - Mentett oldali vízpótlás: holtág, mellékág, ártéri vizes élőhely számára 6.11 - A természetesnél mélyebb meder, illetve az ebből adódó kis- és középvízszint, valamint talajvízszint-süllyedés hatásának csökkentése 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását
AIH059	Csongrád-Bokrosi-Sós-tó	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.2 - Területi vízvisszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében
ANS487	Bokrosi-tó	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.2 - Területi vízvisszatartás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében
ANS495	Csónakázó-tó (Kecskemét)	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében
AOC749	Alpári-Holt-Tisza és Szikra-Holt-Tisza	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében

Jelen szakaszban előkészítő munkákra kerül sor. Azok csak hosszabb távon a megvalósulással válnak kedvezővé a VGT szempontjából. A Homokhátság vízhiányának enyhítése kedvező, ugyanakkor a megvalósítás során lehetnek kedvezőtlen hatások is.

Végső minősítés: Alapvetően kedvező hatású a VGT szempontjából a Homokhátság vízhiányának enyhítése miatt. (A jó gyakorlatok alkalmazása elengedhetetlen.)

KEHOP+ 8.: Esztergom árvízvédelmének fejlesztése I. ütem

Helyszín: Esztergom

A projekt tartalma:

A jelenlegi árvízvédelmi védvonal áthelyezésére és töltés magasításra irányul a projekt. Az új nyomvonal a jelenlegi védvonal kezdő szelvényétől kiindulva a Primás szigeten átvezetve, a mellékágat két helyen keresztezve és az Esztergom déli városrésznél a Tát-Esztergom közötti nyílt ártér részleges bevédésével köthető be a magaspártba. A Tát és Esztergom közötti nyílt ártérben az öblözet egy részének mentesítését kívánják döntően szerkezetes árvízvédelmi földmű építésével megvalósítani. A tervezett nyomvonal, az öblözet vízrendszerének átalakítását is igényli a projektben. Így szükség van mederáthelyezésre, illetőleg egyes esetekben a torkolat megváltoztatására is a töltés nyomvonalának optimalizálása és a keresztező műtárgyak számának minimalizálhatósága érdekében. Szükséges a töltés melletti szivárgó és csapadékvíz elvezető árokrendszer kialakítása is. A mellékág felső részén létesülő műtárggyal szemben elsősorban környezet-, természetvédelmi, elvárások érvényesülnek. A vízbeeresztés mellett biztosítani kell az átjárhatóságot a vízi élőlények számára.

Tervezett tevékenységek: töltésfejlesztés, új töltésszakasz építése, műtárgy átépítés és építés

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP446	Duna Gönyű -Szob között (természetes)	jó	mérsékelt	-
AEP657	Kenyérmezei-patak és mellékága (erősen módosított)	jó	mérsékelt	(Belvíz elvezetési céllal mesterségesen létrehozott csatorna.)
AEQ000	Szentlélek-patak alsó (természetes)	jó	jó	mederszabályozás

Értékelés

Az megvalósíthatósági tanulmány szerint a VGT2-ben tervezett hidromorfológiai intézkedések közül a tervezett beavatkozás az alábbiakhoz kapcsolódik:

– AEP446 Duna Gönyű - Szob közötti szakasz:

6.2 A hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása: A part felől jelentős - elsősorban mezőgazdasági eredetű – szennyezés éri a vizeket. Ennek mértéke csökkenthető a hullámtéren – az árvízvédelmi szempontokat is figyelembe vevő – vegetáció kialakításával. Az intézkedés a hullámtéri vegetáció megfelelő erdő/legelő/szántó arányainak megteremtését, mozaikos szerkezet kialakítását célozza. Az erdősítést önálló intézkedésként tervezik alkalmazni.

6.4 Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja: A part menti területek, hullámterek elhanyagoltsága miatt jelentős a parti zóna inváziós fajokkal való fertőzöttsége, amely a természeteszerű vegetáció fokozatos visszaszorulásával jár. A parti zonáció elégtelensége, természetességének gyengülése, a víztér és környéke élőhelyi mozaikosságának jelentős csökkenését, a vízi és a vízhez kötődő élővilág szegényedését okozza. A beruházás keretében sor kerül a nem odaillő növényzet egyszeri eltávolítására, valamint növényzet telepítésére.

6.6 Mederben található, funkcióját veszített létesítmények bontása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve potenciáljának fokozatos elérése: A szabályozott, illetve rendezett medrek

túl gyors lefolyást, homogén sebességviszonyokat, esetenként medermélyülést eredményeznek, és beszűkítik a vízjárta területet, akadályozzák a természetes mederfejlődési folyamatok érvényre jutását. Ezért a beruházás keretében sor kerül:

- a) Partvédelmi művek, burkolatok bontására, átépítésére vagy karbantartására
- b) Sarkantyúk bontására, átépítésére vagy karbantartására (növényzetgondozás és kotrás)
- c) Kikötők átalakítására

6.8 Az ártér, illetve a hullámtér vízellátottságának javítása: Árvízvédelem miatt szükséges mesterséges vápák alkalmassá tétele rendszeres vízpótlásra, illetve a mellékágba megfelelő mennyiségű víz beengedése.

– **AEQ000 Szentlélek-patak alsó víztest**

6.2 A hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása (azonosan a Dunánál leírtakkal)

6.5 Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében

23.3 - Vízviisszatartás tározással dombvidéki területeken, kisvízfolyásokon záportározókban, esetleg állandó tározókban

A tervezett fejlesztés alapvetően árvízvédelmi célú, mely az értékes esztergomi területek árvíz védettségét jelentős mértékben emeli. A fejlesztések kismértékben csökkentik az ártér kiterjedését, részben elzárják a Primás szigeti mellékágat, mederáthelyezésről, jelentősebb szerkezeti munkákról is szó van, ami kedvezőtlen a terület ökológiai állapotára. Hatáscsökkentő intézkedés a mellékág vízellátásának javítása és vízi élőlények számára az átjárhatóság biztosítása.

Végső minősítés: Bizonytalan, mivel vannak kedvező és kedvezőtlen elemek egyaránt. A kivitelezéstől, a tervezett beavatkozások megvalósulásától függ, hogy melyik irányban tolódik el a megítélés.

RRF projektek

RRF1: Keleti-főcsatorna és övcsatornáinak I. böge (4+678-44+565) mederszelvény rekonstrukciós munkái (II.-III. ütem kotrás) – kivitelezési szakasz

Helyszín: Tiszavasvári, Hajdúnánás, Hajdúböszörmény, Balmazújváros

A projekt tartalma:

A Keleti főcsatorna (KFCS) rekonstrukciós munkái térségi vízatvezetéssel a Körösök völgyében jelentkező ökológiai vízhiányt hivatottak pótolni, biztosítva a Körösök medrében hagyandó vízmennyiséget. A rekonstrukció célja továbbá a főcsatorna hatásterületén lévő mezőgazdasági vízhasználatok megfelelő mennyiségű vízzel történő biztonságos kielégítése. A csatorna medre nagymértékben feliszapolódott. A projekt keretében vissza kell állítani a KFCS medrének, vízkivételi műtárgyainak és övcsatornáinak eredeti állapotát vízjogi engedélyben szereplő műszaki paramétereknek megfelelően.

Tervezett tevékenységek:

- Kotrási munkák a Keleti-főcsatorna medrében (Az I. böge a Tiszavasvári beeresztő- és hajószilip után a Balmazújvárosi szilipig a főcsatorna medre jelentősen feliszapolódott, ill. a part menti sáv jelentősen növényzettel benőtt.) A Keleti-főcsatorna vízgazdálkodási fejlesztése, vízz szállító-pótló képességének javítása érdekében az I. böge nyilvántartási állapotának helyreállítása a csatorna szakaszok iszapjának eltávolításával, a becsatlakozó vízkivételi műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerinti helyreállítása.
- Övcsatornák rekonstrukciós munkái: Vidi-ér b. É-i övcsatorna, Vidi-ér b. D-i övcsatorna, Brassó-ér b. É-i övcsatorna, Brassó-ér b. D-i övcsatorna, K-V D-i 1. övcsatorna, K-V D-i 2. övcsatorna, Magdolna-ér b. É-i övcsatorna, Hortobágy alsó b. D-i, Hortobágy alsó b. É-i, Hortobágy felső b. D-i, Hortobágy felső b. É-i, Hortobágy alsó j. D-i, Hortobágy alsó j. É-i, Király-éri j. D-i, Király-éri j. É-i
- Műtárgy felújítási munkák

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint:

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest int. ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP650	Keleti-főcsatorna dél (mesterséges)	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, nem átjárható
AEQ111	Vidi-ér és Hortobágy-Kadarc-összekötő-csatorna (erősen módosított)	mérsékelt	gyenge	mesterséges vonalvezetésű, lefolyástalan területeket köt össze, nincs mederelőzménye, mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv felszínborítottsága nem megfelelő, hullámtér felszínborítottsága nem megfelelő, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AOH643	Brassó-ér (időszakos, természetes)	mérsékelt	gyenge	befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AOC785	Hortobágy - főcsatorna (erősen módosított)	gyenge	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, mederszabályozás, befolyásolt mederszelvény, partvédelem/átalakítás, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv felszínborítottsága nem megfelelő, hullámtér

kód	érintett víztest	hidro- morfológiai állapot	víztest int. ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
				felszínborítottsága nem megfelelő, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő, nem átjárható

Értékelés:

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP650 AEQ111	Keleti-főcsatorna dél Vidi-ér és Hortobágy-Kadarcs- összekötő-csatorna	6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett. 6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása, átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+
AOH643 AOC785	Brassó-ér Hortobágy - főcsatorna	6.11 – A természetesnél mélyebb meder, illetve az ebből adódó kis- és középvízszint, valamint talajvízszint-süllyedés hatásának csökkentése 6.13 - Mesterséges csatornák kialakítása és átalakítása, amelyek közvetve segítik valamilyen VGT cél elérését (árapasztó csatorna, vízpótló csatorna, megkerülő csatorna) 7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 7.2 – Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását 23.2 - Területi vízviszatarítás mezőgazdasági területeken a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében 23.4 - Vízviszatarítás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	+

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés, amennyiben VGT konform módon, a jó gyakorlatokat figyelembevéve valósul meg kedvező a VGT szempontjából, az intézkedések megvalósítását nem akadályozza. A medertározás, a többletvizek megjelenése a VGT szempontjából egyértelműen kedvező lehet ezen az aszályérzékeny területen.

RRF2: Rábaköz-Tóköz öntözésfejlesztése

Helyszín: térségi kiterjedésű – Rábaköz egésze

A projekt tartalma: Napjainkra a víz - mint stratégiai jelentőségű erőforrás - szerepe társadalmi, környezeti és gazdasági szempontból is jelentősen felértékelődött, a vízkészletek védelme és hasznosítása a fenntartható fejlődés egyik kulcsfontosságú tényezőjévé vált. A víz átfogó szerepe - többek között - a lakosság életminőségében, az ökológiai vízigények kielégítésében, a mezőgazdasági felhasználásban, az erdőgazdálkodás és halgazdálkodás területén jelenik meg. Az átlagosnál jobb terméseredményeket a mezőgazdaság várhatóan a jövőben is csak öntözéssel tud elérni.

A Rábaköz nyugati részén helyezkedik el a Kis-Rába vízpótló rendszer, mely jelenlegi formáját az 1960. évben kezdődő nagy öntözésfejlesztési program keretében nyerte el. A Keszeg - ér jobb partja a Rábca és a Rába által határolt terület (Keleti - Rábaköz, Tóköz) ugyanakkor vízpótlást nem kapott. Az okok a Rába folyó alsószakasz jellegére vezethetők vissza. A területen akkoriban alapvetően a gyakori belvízi elöntések okozták az igazi problémát. A belvízcsatornák még kisvízes időszakban is vízzel telítettek voltak, így nem vetődött fel a vízpótlás igénye.

A belvízvédelmi szempontból kedvezőtlen folyamatnak 1968-1977 között végrehajtott, az árvízvédelmi fejlesztéshez kapcsolódó mederkoztatások vetettek véget. A töltéserősítéshez szükséges anyagot a Rába medréből kotorták ki, ami természetszerűleg a meder mélyülését, a vízszintek süllyedését vonta maga után. A tervezők számoltak ezzel a folyamattal, azonban joggal feltételezték azonban, hogy az alsószakasz jellegű folyó rövid idő alatt visszatölti a kikotort anyagot és nem következik be tartós, a térség elszáradásához vezető vízszint csökkenés. A vízrendszer fő befogadjójának számító Duna kis - és középvízszintjei a legutóbbi évtizedekben jelentős mértékben süllyedtek, ennek természetesen a Mosoni - Duna és a Rába alsó szakaszára is hatása van. A várt visszatöltődési folyamat lelassult, a tartós kisvízszintek miatt a mentett oldali területeken a Keleti-Rábaközben, Tóközben is tartós vízhiányok fordulnak elő. (Ebben a térségben medrekől, felszíni vízből történő öntözés jelenleg csak szórányszerű területen, valamint csökutakra koncentrálódik, mivel a mértékadóan száraz időszakban a szükséges felszíni vízkészlet nem áll rendelkezésre.)

A Rába folyó mederbeágyazódásból származó kis- és középvízszint süllyedése, a mentesített ártér talajvízszintjére és vízrendszereire is kedvezőtlen hatással van. Tovább súlyosbítja a helyzetet az utóbbi évek rendkívüli aszályos időjárása is.

A Keleti-Rábaköz felső és alsó szakaszára tervezett beavatkozások megvalósításával a Kis-Rába vízkészletének egy része eljuttathatóvá válik a Keleti Rábaköz felső és alsó szakaszára, mely útvonal mentén a térségben a víz hasznosíthatóvá válik.

Az előkészítés részeként az alábbi feladatokat kell ellátni:

- Geodéziai felmérés és feldolgozás 50 m-enkénti keresztmetszelvény felvétellel az érintett csatornákon, illetve a tervezett összekötő csatorna nyomvonalán
- Megvalósíthatósági tanulmány és környezeti hatásvizsgálat készítése
- Talajvédelmi terv (humuszgazdálkodási és kotort iszap mezőgazdasági területen történő elhelyezés), talajmechanikai vizsgálat készítése
- Előzetes régészeti dokumentáció készítése
- Közműkezelői nyilatkozatok beszerzése
- Tűzszerészeti szakvélemény
- Tervezői méret és mennyiség kimutatás
- Kisajátítási tervdokumentáció készítése és Terület kimutatás készítése
- Vízjogi engedélyezési létesítési tervdokumentáció elkészítése és engedélyeztetése

- Tervezői költségbecslés
- Tenderterv (kiviteli terv szintű) készítése
- Mérnök és műszaki ellenőr – FIDIC (sárga) mérnök tevékenységek ellátásához (köz) beszerzési eljárás indításához szükséges dokumentációk (kiviteli szintű tenderterv műszaki tartalmának elkészítése)
- A közbeszerzési eljárás indításához szükséges dokumentációk műszaki tartalmának elkészítése

Tervezett tevékenységek: Kotrás, csatornák rekonstrukciója, új csatornaszakaszok kiépítése, vízepítési műtárgyak helyreállítása, rekonstrukciója az alábbiak szerint:

- A Keleti-Rábaköz felső szakaszán a jelenleg belvízlevezető csatornaként funkcionáló Vág-Sárdos-Megág-csatorna és a Keszeg-ér vízvezetéssel érintett szakaszának rekonstrukciója, valamint a két csatorna között új összekötő csatorna meder és műtárgyainak kiépítése. (A vízpótlás forrása a Kis-Rába öntözőrendszer fürt főcsatornája a Keszeg-ér.)
- A Keleti-Rábaköz alsó szakaszán a Kepés-Lesvári-főcsatorna rekonstrukciója. Ezzel összefüggésben a tervezési munka a „Belvízcsatornák fejlesztése és rekonstrukciója” megnevezésű KEHOP projekt keretében elkészült, ennek felülvizsgálata és aktualizálása szükség.
- A Tóköz vízpótlása részeként a Kis-Rába öntözőrendszerbe tartozó Kis-Rába, Tordosa-csatorna, Kapuvár-Bősárányi csatorna, illetve a Lócsi-árok medrének és műtárgyainak felújítása szükséges. Ezt követi majd a Kapuvár - Bősárányi és Szegedi csatornák medrének újbóli összekötése, zsilip építésével, a Kapuvár - Bősárányi csatorna torkolatában egy, a Rábca árvizeit kizáró, a vízpótlást segítő torkolati zsilip kialakításával.
- A munkák keretében szükséges a jelenleg belvízlevezető csatornaként funkcionáló Bősárány - Réti csatorna, a Sövényház-Fehértői csatorna, a Kerenódülői-csatorna, Szapudmajori-csatorna, Szapud-Ószhelyi-csatorna a Kerenódülői-csatorna, Szapudmajori-csatorna között új összekötő csatorna meder és műtárgyainak szükség szerinti felújítása.

Érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEP681	Kis-Rába (erősen módosított)	jó	mérsékelt	mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, mederszabályozás, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP634	Kapuvár-Bősárányi- és Tordosa-csatorna (mesterséges)	mérsékelt	rossz	a csatorna kialakítását megelőzően kiépített fokrendszer elemeit használták fel, vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP662	Keszeg-ér alsó (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mederszabályozás, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő
AEP663	Keszeg-ér felső (erősen módosított)	jó	mérsékelt	
AEP658	Kepés-Lesvári-csatorna (Rózsás-csatorna) (mesterséges)	jó	mérsékelt	vízfolyás típusának nem megfelelő vegetáció a mederben, parti sáv, hullámtér, vízgyűjtő felszínborítottsága nem megfelelő

Értékelés

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez	
AEP681	Kis-Rába	6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett.	+
AEP634	Kapuvár– Bősárkányi- és Tordosa-csatorna	6.4 - Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása	+
AEP662	Keszeg-ér alsó	6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja	+
AEP663	Keszeg-ér felső	6.6 - Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása, átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett	+
AEP658	Kepés–Lesvári- csatorna (Rózsás- csatorna)	6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében	+
		7.1 - A belvízelvezető rendszer kialakításának és üzemeltetésének módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását	+
		23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon	

A beavatkozások a Rába menti területek mezőgazdasági vízigényének és ökológiai vízpótlásának biztosítását, belvízi helyzetben a vizek biztonságos levezetését, valamint visszatartását teszi majd lehetővé.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés, amennyiben VGT konform módon, a jó gyakorlatokat figyelembevéve valósul meg kedvező a VGT szempontjából, az intézkedések megvalósítását nem akadályozza. A medertározás, a többletvizek megjelenése a VGT szempontjából egyértelműen kedvező lehet.

RRF3. A Duna-Tisza-közi Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítása – I. ütem

Helyszín:

A projekt tartalma:

A beruházás érinti a Homokhátság Északi mintaterületét, valamint a Tisza folyó vízkészletére alapozott Tiszaalpári vízpótló rendszer rekonstrukcióját és továbbfejlesztését. A projekt célja az ökológiai igényeknek megfelelő biztonságos vízellátás feltételeinek megteremtése, a rendelkezésre álló vízkészletek mennyiségének növelése, illetve minőségének javítása, a vizek kártételei elleni védelem hatékonyságának növelése. A meglévő vízkészletek megtartása mellett operatív célja az időszakonként megjelenő ár- és belvizek biztonságos elvezetése, a vízpótlási lehetőségek biztosítása, a vízkészletek hasznosítási feltételeinek javítása.

Tervezett főbb tevékenységek a 3/a területen:

- Duna-Tisza-csatorna új "komplex" műtárgyának létesítése
- Meglévő Duna- Tisza- csatorna mederrendezése, rekonstrukciója, meghosszabítása
- Északi vízszétosztó távvezeték építése szakaszoló műtárgyakkal

Tervezett főbb tevékenységek a 4-es területen:

- Vízkivételi mű
- vízszétosztó távvezeték építése szakaszoló műtárgyakkal
- Műtárgy és csatorna átépítés/felújítás
- 3 db kiegyenlítő tározó létesítése

3/a területen érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint

kód	érintett víztest	hidro- morfológiai állapot	víztest int. ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AIQ014	Ráckevei- Soroksári Duna- ág (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	mesterséges partburkolatok, meder feliszapolódottság, nem átjárható
AEP440	Duna-Tisza- csatorna (mesterséges)	jó	mérsékelt	Mesterséges vonalvezetésű, nincs korábbi mederelőzmény, szabályozott mederalak, egyenes szakaszok, vízhiány, keresztirányú műtárgyak jelenléte
AEP515	Gerje (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	nagyarányú mederszabályozás, egyenes szakaszok jelenléte, vízhiány, keresztirányú műtárgyak jelenléte
AEP719	Kőrös-ér (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	nagyarányú mederszabályozás, egyenes szakaszok jelenléte, vízhiány, keresztirányú műtárgyak jelenléte
AEP878	Peitsik-csatorna (erősen módosított)	mérsékelt	jó	nagyarányú mederszabályozás, egyenes szakaszok jelenléte, vízhiány, keresztirányú műtárgyak jelenléte
AEP265	Alpár-Nyárlőrinci csatorna (erősen módosított)	jó	mérsékelt	nagyarányú mederszabályozás, egyenes szakaszok jelenléte, vízhiány, keresztirányú műtárgyak jelenléte

4-es területen érintett víztestek és állapotuk a VGT3 szerint

kód	érintett víztest	hidro-morfológiai állapot	víztest int. ökol. állapota	hidromorfológiai probléma
AEQ060	Tisza Kiskörétől Hármas-Köröség (erősen módosított)	mérsékelt	mérsékelt	töltésedzettség, keresztirányú műtárgyak, vízhiány, Holtágak felületének >50%-a mentett oldalon rekedt, partvédelem, medermélyülés
AOC749	Alpári Holt-Tisza és Szikrai Holt-Tisza (természetes)	mérsékelt	mérsékelt	feliszapolódottság, nincs vízszinttartás
AEP265	Alpár-Nyárlőrinci csatorna (erősen módosított)	jó	mérsékelt	nagyarányú mederszabályozás, egyenes szakaszok jelenléte, vízhiány, keresztirányú műtárgyak jelenléte
AEP408	Csukás-ér – Nyárlőrinci összekötőcs. (mesterséges)	jó	mérsékelt	nagyarányú mederszabályozás, egyenes szakaszok jelenléte, vízhiány, keresztirányú műtárgyak jelenléte
AEP406	Csukás-éri főcsatorna felső (erősen módosított)	jó	mérsékelt	nagyarányú mederszabályozás, egyenes szakaszok jelenléte, vízhiány, keresztirányú műtárgyak jelenléte, tározóval érintett

Értékelés

kód	érintett víztest	érintett víztesteken végzett beavatkozások kapcsolódása a VGT intézkedésekhez
AIQ014	Ráckevei-Soroksári Duna-ág	6.4 – Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 7.5 - A vízmegosztás módosítása az ökológiai vízigény biztosítása érdekében
AEP440	Duna-Tisza-csatorna	6.7 – Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon
AEP515	Gerje	6.4 – Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.5 – Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja 6.6 – Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett 6.7 – Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében 23.4 - Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon
AEP719	Körös-ér	-
AEP878	Peitsik-csatorna	
AEP265	Alpár-Nyárlőrinci csatorna	

AEQ060	Tisza Kiskörétől Hármas-Köröség	6.3 – Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett 6.8 – Mederkapacitás növelése a környezeti, természeti szempontok figyelembevételével 6.9 – A felszíni és felszín alatti víz természetes kapcsolatának rehabilitációja 6.10 – Az ártér illetve a hullámtér vízellátottságának javítása 6.11 – A természetesnél mélyebb meder, illetve az ebből adódó kis- és középvízszint, valamint talajvízszint-süllyedés hatásának csökkentése 7.2 - Vízpótló rendszerek módosítása, beleértve zöld energia alkalmazását
AOC749	Alpári Holt-Tisza és Szikrai Holt-Tisza	6.4 – Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében
AEP408	Csukás-ér – Nyárlőrinci összekötőcs.	-
AEP406	Csukás-éri főcsatorna felső	-

A hatásvizsgálat szerint a kapcsolódás az alábbiakban összegezhető:

6. Hidromorfológiai viszonyok javítása a hosszirányú átjárhatóságon kívül (vízfolyások és állóvizek morfológiai szabályozottságának csökkentése)

- 6.3 - Mederrehabilitáció kategóriától és típustól (nagy folyó, kis és közepes vízfolyások, állóvizek, mesterséges víztestek) függő módszerekkel a környezeti és emberi igények együttes érvényesítése mellett: A tervezett fejlesztés a meder vonalvezetését nem érinti. Az eredendően belvízelvezető csatornák esetében nehezen értelmezhető a meder „természetest megközelítő átalakítása” javaslat. A beavatkozás nagy mértékben törekszik a csatornák emberi igényeinek – úgymint a belvízelvezetés és a potenciális öntözés – megteremtésére. Összességében elősegíti az intézkedés végrehajtását.
- 6.4 – Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása
- 6.5 - Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja: Javasoljuk a beruházási munkáknak VKI konform megvalósítását, a jó gyakorlatok alkalmazását. Ez a tervezett fejlesztéstől függetlenül megvalósítható.
- 6.6 – Mederben található, funkcionálisan elavult létesítmények bontása/átalakítása, a környezet jó ökológiai állapotának illetve potenciáljának fokozatos elérése a vízgazdálkodási cél szükség szerinti megőrzése mellett
- 6.7 - Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében: A tervezett beruházás elősegíti az intézkedést, mivel a megvalósulása után az érintett csatornaszakaszokba víz kerül
- 6.8 – Mederkapacitás növelése a környezeti, természeti szempontok figyelembevételével
- 6.9 – A felszíni és felszín alatti víz természetes kapcsolatának rehabilitációja
- 6.10 – Az ártér illetve a hullámtér vízellátottságának javítása
- 6.11 – A természetesnél mélyebb meder, illetve az ebből adódó kis- és középvízszint, valamint talajvízszint-süllyedés hatásának csökkentése

7. A vízjárási viszonyok javítása, illetve vízkivételek, más víztestekre történő átvezetések ökológiai hatásainak csökkentése

- 7.1 A belvízelvezető rendszer módosítása
- 7..2a Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése: A beruházás műtárgyak felújításával, szivattyútelepek működtetésével kedvezően befolyásolja az intézkedés végrehajtását.

23. A természetes visszatartást elősegítő intézkedések

- 23.4 Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás kiszélesített szakaszokon: A fejlesztés nem akadályozza az intézkedés végrehajtását.

A bemutatott intézkedések közül tehát nincs egy sem, amelynek végrehajtását a tervezett öntözésfejlesztés akadályozná.

Végső minősítés: A tervezett fejlesztés a VGT intézkedéseket nem akadályozza, sőt jó gyakorlatok alkalmazásával kedvező elmozdulások is lehetnek. A többletvizek megjelenése is kedvező ezen az aszályérzékeny területen.--